

Nr 178.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m.; given Stockholms slott den 3 mars 1939.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Albert Forslund.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 3 mars 1939.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, ENGBERG, QUENSEL, FORSLUND, ERIKSSON, STRINDLUND.

Efter gemensam beredning med cheferna för kommunikations-, finans- och jordbruksdepartementen anför departementschefen, statsrådet Forslund:

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkt 21, föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild

proposition i ämnet, till Statliga och kommunala beredskapsarbeten för budgetåret 1939/40 beräkna ett reservationsanslag av 10,000,000 kronor.

Jag anhåller nu att till fortsatt behandling få upptaga denna fråga. Därvid skall jag till en början något beröra hjälpprogrammet i dess helhet och vissa därmed sammanhängande spörsmål.

Hjälpprogrammet i dess helhet.

Såsom bakgrund till de allmänna riktlinjerna för och omfattningen av statens åtgärder under nästa budgetår i anledning av arbetslösheten anser jag mig inledningsvis böra lämna en översiktlig redogörelse för det aktuella arbetslöshetsläget. Därefter skall jag i korthet redogöra för verkställigheten av redan beslutade hjälpåtgärder.

Arbetslöshetsläget.

Arbetsmarknadens och arbetslöshetens allmänna utveckling under år 1938 har utförligt behandlats av arbetslöshetskommissionen i dess skrivelse den 17 februari 1939 angående arbetslöshetsläget och kommissionens verksamhet under 1938 samt medelsbehovet för återstående del av budgetåret 1938/39 och för budgetåret 1939/40, vilken skrivelse såsom bilaga avses fogad vid propositionen denna dag angående anslag till statens arbetslöshetskommission, reserverarbeten och kontantunderstödsverksamhet m. m. Jag tillåter mig att i huvudsak hänvisa till nämnda skrivelse. Här vill jag begränsa mig till att lämna vissa kompletterande uppgifter.

Tre fortlöpande sifferserier inom den officiella statistiken avse att månadsvis belysa förhållandena på arbetsmarknaden och speciellt arbetslöshetsförhållandena. Dessa sifferserier angiva dels antalet arbetsansökningar på 100 lediga platser vid arbetsförmedlingen, dels fackföreningarnas arbetslöshetsprocent och dels antalet hjälpsökande arbetslösa enligt arbetslöshetskommissionens månadsrapporter. I efterföljande tabell (tabell 1) återgivas de nämnda uppgifterna för åren 1930—1938.

Tab. 1. Arbetsmarknaden under åren 1930—1938.

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Årsme- deltal
<i>Antal hos arbetslöshetskommittéerna anmälda hjälpsökande arbetslösa.</i>													
1930	16,647	15,384	13,572	11,368	9,013	6,634	5,824	6,314	8,589	14,611	24,824	31,901	13,723
1931	40,245	41,595	41,885	39,396	34,550	31,057	30,520	35,701	40,377	57,143	77,254	88,761	46,540
1932	103,742	108,032	109,674	111,333	104,094	97,370	94,687	99,826	106,404	123,584	146,981	161,155	113,907
1933	180,602	181,944	186,561	176,825	156,211	145,458	138,855	144,185	151,498	164,747	170,702	171,065	164,054
1934	171,540	166,348	160,345	145,588	116,257	99,628	86,253	83,042	78,918	84,811	92,016	92,881	114,802
1935	93,419	89,838	83,588	75,122	61,177	51,157	42,582	41,723	41,190	47,045	54,167	57,965	61,581
1936	61,400	58,127	53,162	46,628	34,571	25,863	21,510	20,783	20,903	24,712	28,742	30,814	35,601
1937	33,509	31,280	27,750	22,247	15,840	11,429	9,800	9,577	9,782	12,411	16,169	18,765	18,213
1938	21,723	21,766	19,184	15,791	12,463	10,421	8,481	8,346	9,154	12,349	17,350	22,099	14,927
<i>Arbetslösheten inom fackorganisationerna. Procent.</i>													
1930	13.9	13.2	12.3	10.8	8.0	8.0	8.0	8.1	9.5	12.8	15.3	22.9	11.9
1931	20.2	18.7	19.4	17.1	13.2	12.4	11.8	12.8	13.4	16.4	19.3	26.5	16.8
1932	24.2	23.8	24.1	20.8	19.0	19.3	19.4	20.0	20.6	22.1	24.1	31.0	22.4
1933	28.8	27.7	28.7	24.3	21.1	20.3	19.4	19.6	19.2	20.2	22.3	27.2	23.3
1934	24.4	24.4	23.8	19.6	15.4	14.0	12.9	13.3	13.0	14.8	17.1	23.7	18.0
1935	22.3	20.1	18.5	16.0	12.0	11.3	9.9	10.2	10.9	12.7	14.9	21.3	15.0
1936	19.0	18.1	16.5	13.8	10.2	9.3	8.1	8.1	8.7	10.3	12.3	17.5	12.7
1937	16.3	14.8	14.5	11.2	8.3	7.7	6.4	6.2	6.8	8.3	11.1	17.8	10.8
1938	15.6	14.5	12.9	10.7	8.4	8.5	7.2	7.2	7.5	9.0	11.2	17.8	.
<i>Antal ansökningar om arbete på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen.</i>													
1930	265	226	177	143	131	128	141	144	147	178	274	251	183
1931	243	254	200	202	170	196	206	207	204	271	483	388	251
1932	453	508	397	382	380	405	420	409	407	463	853	881	487
1933	735	737	729	620	559	566	626	579	577	663	865	810	685
1934	735	694	514	477	383	379	362	332	331	379	549	531	479
1935	485	477	414	321	303	284	277	255	244	284	434	442	365
1936	370	319	261	249	214	194	194	175	169	204	289	327	247
1937	265	208	171	161	137	133	142	129	130	162	208	194	170
1938	218	230	182	157	146	153	152	128	132	167	236	231	194

Tilläggas må, att enligt arbetslöshetskommittéernas månadsrapporter för januari 1939 utgjorde hela antalet hjälpsökande arbetslösa vid månadens utgång 27,547, innebärande en stegring i förhållande till motsvarande tidpunkt förra året med över 5,800 personer. Antalet ansökningar om arbete på 100 lediga platser vid den offentliga arbetsförmedlingen var i januari 1939 219.

I samband med att arbetsmarknadsläget i slutet av år 1930 försämrades, ökades antalet i rapportförbindelse med kommissionen stående kommuner. Åren 1931—1933 uppvisade en fortgående stegring och maximum uppnåddes i februari 1934 med 1,529 rapporterade kommuner. Sedan dess och intill hösten 1938 har antalet gått tillbaka, dock icke i samma proportion som totalantalet hjälpsökande arbetslösa minskats. För november och december 1938 noteras däremot en motsatt tendens. Förändringarna belysas av efterföljande tabell (tabell 2).

Tab. 2. Antal kommuner med rapporterad arbetslöshet åren 1930—1938.

M å n a d	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Januari	168	339	673	1,148	1,478	1,251	810	433	268
Februari.....	168	362	751	1,212	1,529	1,219	759	417	270
Mars	167	376	757	1,222	1,525	1,180	727	373	254
April	166	368	758	1,181	1,437	1,051	666	335	232
Maj	156	353	743	1,113	1,337	901	568	277	216
Juni.....	136	345	708	1,091	1,270	840	482	231	204
Juli	123	335	727	1,108	1,220	722	426	218	187
Augusti	128	353	746	1,122	1,160	709	421	227	186
September	135	365	774	1,166	1,138	691	400	215	194
Oktober	167	419	835	1,238	1,178	734	409	230	219
November	216	508	943	1,340	1,232	796	429	244	253
December	261	569	1,000	1,401	1,252	833	427	252	277
Medeltal	166	391	785	1,195	1,313	911	544	288	230

Utvecklingen under de båda sista månaderna under förra året fortsatte även under januari 1939, i det att för denna månad antalet rapporterade kommuner utgjorde 321, innebärande en ökning i förhållande till motsvarande månad år 1938 med 53 kommuner.

Till belysning av *arbetslöshetens lokala fördelning* har statens arbetslöshetskommission upprättat en förteckning över samtliga de kommuner, som avgivit rapport till kommissionen den 31 december 1937 och samma dag 1938 eller vid endera av dessa tidpunkter. I förteckningen, vilken överlämnats till Kungl. Maj:t i anslutning till kommissionens förenämnda skrivelse den 17 februari 1939 angående kommissionens verksamhet m. m. samt fogats till detta protokoll (*bilaga A*), är angivet invånarantalet i vederbörande kommun, antalet rapporterade kommuner, rapporterat antalet hjälpsökande, antalet hjälpsökande i procent av invånarantalet samt antalet hjälpta och hjälpform.

I propositionen nr 265 till 1936 års riksdag och i propositionen nr 300 till 1937 års riksdag hava vissa uppgifter i arbetslöshetshänseende meddelats angående kommuner, vilkas arbetslöshet i mars månad respektive år uppgick till minst 8 procent av invånarantalet. Antalet dylika kommuner var 1936 9 och 1937 3. För 1938 gällde, att i mars månad ingen kommun rapporterade så stor arbetslöshet som nämnda procenttal motsvarade. I slutet av januari månad 1939 hade däremot 1 kommun (Alnö) en arbetslöshetsprocent, överstigande 8 procent, eller 11.6.

Arbetslöshetens utveckling inom de olika länen under åren 1930—1938 framgår av tabellerna 3 och 4. Förstnämnda tabell, som avser årsmedeltalen för de hjälpsökande, utvisar bland annat, att det största antalet arbetslösa i medeltal under år 1938 förefanns i Västernorrlands län och utgjorde 2,758 personer. Närmast följde Malmöhus och Norrbottens län, Stockholms stad, Göteborgs och Bohus län (utom Göteborgs stad) samt Göteborgs stad i nu

nämnd ordning. En jämförelse med år 1937 utvisar, att även då Västernorrlands och Malmöhus län kommo i första respektive andra rummet men att därefter följde Stockholms stad, Göteborgs och Bohus län (utom Göteborgs stad), Norrbottens län samt Göteborgs stad. Minskningen för Göteborgs och Bohus län (utom Göteborgs stad) från 2,022 till 1,182 är anmärkningsvärd men sammanhänger till stor del med särskilda statliga åtgärder i arbetslöshetslindrande syfte vid sidan av kommissionens verksamhet, framför allt anordnande av beredskapsarbeten m. m.

Tab. 3. Antal hjälpsökande arbetslösa inom olika län åren 1930—1938. Årsmedeltal.

L ä n	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Stockholms stad	878	1,770	6,926	13,324	10,643	5,081	3,436	2,053	1,323
Stockholms	326	527	2,050	4,981	4,411	2,216	1,132	416	187
Uppsala	266	560	1,288	2,488	1,874	1,041	470	265	282
Södermanlands	214	833	1,832	2,849	1,891	625	273	160	157
Östergötlands	764	971	2,785	4,899	3,563	1,348	774	524	466
Jönköpings	273	498	1,347	2,489	2,160	1,106	628	295	219
Kronobergs	172	723	1,835	2,650	2,022	962	452	164	137
Kalmar	398	1,277	3,869	5,541	3,815	2,115	1,080	420	386
Gotlands	60	114	249	697	410	153	129	102	100
Blekinge	469	2,176	4,246	5,791	4,944	3,195	1,612	814	598
Kristianstads	150	594	1,791	2,746	2,117	889	342	132	107
Malmöhus	1,790	3,631	7,805	11,243	7,892	3,991	2,902	2,110	1,865
Hallands	219	449	1,067	1,699	1,454	882	574	409	354
Göteborgs stad	1,036	3,201	6,972	8,699	6,787	3,746	2,399	1,283	1,164
Göteb. o. Bohus i övrigt	393	3,291	5,341	7,730	7,208	5,019	3,332	2,022	1,182
Älvsborgs	368	943	2,250	3,520	2,724	1,435	765	427	279
Skaraborgs	20	165	1,274	2,240	1,866	959	455	203	187
Värmlands	806	3,251	7,207	9,755	6,579	3,836	1,669	513	515
Örebro	772	1,608	4,191	5,789	3,919	1,898	887	329	199
Västmanlands	291	987	2,853	4,273	2,201	653	174	57	46
Kopparbergs	470	2,022	5,720	9,202	5,989	2,904	1,195	274	121
Gävleborgs	700	3,313	7,789	10,660	6,764	3,984	1,874	747	520
Västernorrlands	705	6,697	14,268	17,025	11,486	7,037	5,072	2,809	2,758
Jämtlands	90	1,050	4,493	5,724	2,405	1,086	307	30	25
Västerbottens	297	1,655	4,702	6,240	3,692	1,872	897	299	345
Norrbottens	1,796	4,234	10,656	11,800	5,986	3,550	2,773	1,359	1,405
Hela riket	13,723	46,540	113,907	164,054	114,802	61,581	35,601	18,213	14,927
Städer	7,644	14,959	35,533	55,647	41,307	22,610	15,893	10,272	8,439
Landsbygd	6,079	31,581	78,374	108,407	73,495	38,971	19,708	7,941	6,488

I tabell 4 redovisas antalet hjälpsökande arbetslösa på 1,000 invånare inom de olika länen under åren 1930—1938. Av tabellen framgår att även i förhållande till folkmängden det största antalet arbetslösa under år 1938 förefanns i Västernorrlands län (9.9 ‰). Härefter följa Norrbottens län med 6.7 ‰ samt Göteborgs och Bohus län (Göteborgs stad 4.3 ‰ och länet i övrigt 5.7 ‰).

Tab. 4. Antal hjälpsökande arbetslösa på 1,000 invånare inom olika län åren 1930—1938.

L ä n	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Stockholms stad	1.8	3.5	13.5	25.6	20.4	9.7	6.4	3.8	2.4
Stockholms	1.2	2.0	7.7	18.6	16.3	8.2	4.2	1.5	0.7
Uppsala	1.9	4.1	9.4	18.0	13.5	7.5	3.4	1.9	2.0
Södermanlands	1.1	4.4	9.8	15.2	10.1	3.3	1.4	0.8	0.8
Östergötlands	2.5	3.1	9.0	15.8	11.4	4.3	2.5	1.7	1.5
Jönköpings	1.2	2.2	5.8	10.7	9.2	4.7	2.7	1.2	0.9
Kronobergs	1.1	4.6	11.8	17.1	13.0	6.2	2.9	1.1	0.9
Kalmar	1.7	5.5	16.7	23.9	16.4	9.1	4.7	1.8	1.7
Gotlands	1.0	2.0	4.3	12.1	7.1	2.6	2.2	1.8	1.7
Blekinge	3.2	15.0	29.3	39.8	33.8	21.9	11.0	5.6	4.1
Kristianstads	0.6	2.4	7.3	11.1	8.5	3.6	1.4	0.5	0.4
Malmöhus	3.5	7.1	15.2	21.9	15.3	7.7	5.6	4.0	3.6
Hallands	1.5	3.0	7.1	11.2	9.6	5.8	3.8	2.7	2.3
Göteborgs stad	4.3	13.1	24.5	34.6	26.9	14.7	9.3	4.9	4.3
Göteborgs o. Bohus i övrigt....	1.8	15.4	25.2	36.4	33.9	23.6	15.8	9.6	5.7
Älvsborgs	1.2	3.0	7.2	11.2	8.6	4.5	2.4	1.3	0.9
Skaraborgs	0.1	0.7	5.3	9.2	7.7	4.0	1.9	0.8	0.8
Värmlands	3.0	12.0	26.7	35.9	24.1	14.0	6.1	1.9	1.9
Örebro	3.5	7.8	19.2	26.5	17.9	8.7	4.1	1.5	0.9
Västmanlands	1.8	6.1	17.7	26.5	13.6	4.0	1.1	0.3	0.3
Kopparbergs	1.9	8.1	22.9	36.8	23.9	11.6	4.8	1.1	0.5
Gävleborgs	2.5	11.8	27.9	38.1	24.1	14.2	6.7	2.7	1.9
Västernorrlands	2.5	24.0	51.0	60.6	40.8	24.9	18.0	10.0	9.9
Jämtlands	0.7	7.8	33.3	42.2	17.7	8.0	2.2	0.2	0.2
Västerbottens	1.5	8.1	22.9	30.0	17.5	8.8	4.2	1.4	1.6
Norrbottnens	9.1	21.2	52.8	58.2	29.3	17.2	13.4	6.5	6.7
Hela riket	2.2	7.6	18.5	26.5	18.5	9.9	5.7	2.9	2.4
Städer	3.9	7.5	17.4	27.0	19.9	10.7	7.4	4.7	3.8
Landsbygd	1.5	7.6	19.0	26.3	17.8	9.4	4.8	2.0	1.6

Arbetslöshetens utbredning inom de tre särskilt arbetslöshetstyngda länen — Blekinge, Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län — under åren 1930—1938 framgår närmare av tabell 5. I denna har redovisats dels hela antalet hjälpsökande per månad och dels antalet arbetslösa, tillhörande för de två förstnämnda länen yrkesgruppen jord- och stenindustri och för Västernorrlands län yrkesgrupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete, som ej är hänförligt till annan grupp. Till sistnämnda grupp hänförs för Västernorrlands läns vidkommande i stor utsträckning f. d. sågverksarbetare.

Beträffande den speciella ungdomsarbetslösheten, d. v. s. arbetslösheten i åldersgrupperna 16—21 år, meddelas i tabell 6 vissa uppgifter. Den under tidigare år påtagliga förbättringen i arbetslöshetsläget för denna kategori arbetsökande har till en början fortsatt även under år 1938, vilken utveckling emellertid under andra halvåret av samma år visat en tydlig tendensförskjutning i ogynnsam riktning. Bottenläget för denna speciella arbetslöshet uppnåddes i fråga om det absoluta talet arbetslösa i juli 1938, då antalet uppgick

till 382, motsvarande 4.5 procent av hela antalet hjälpsökande vid samma tid. Medan ungdomsarbetslösheten i december 1937 utgjorde 6.0 procent — eller samma tal som i oktober samma år — av den totala arbetslösheten, uppgick den i december 1938 till 8.1 procent. Såsom under tidigare år gäller tydligen även för år 1938, att ungdomsarbetslösheten är väsentligt större på landsbygden än i städerna.

Tab. 6. Ungdomsarbetslöshetens omfattning i relation till hela antalet hjälpsökande arbetslösa åren 1934—1938.

År och månad	Städer			Landsbygd			Hela riket		
	Hela antalet hjälp- sökande	Därav i åldern 16—21 år		Hela antalet hjälp- sökande	Därav i åldern 16—21 år		Hela antalet hjälp- sökande	Därav i åldern 16—21 år	
		antal	%		antal	%		antal	%
1934									
Juli	29,534	2,233	7.6	56,719	8,219	14.5	86,253	10,452	12.1
Oktober	28,062	2,506	8.9	56,749	9,144	16.1	84,811	11,650	13.7
1935									
Januari	36,515	2,972	8.1	56,904	8,097	14.2	93,419	11,069	11.8
April	27,049	2,006	7.4	48,073	6,721	14.0	75,122	8,727	11.6
Juli	14,610	816	5.6	27,972	3,390	12.1	42,582	4,206	9.9
Oktober	16,670	1,051	6.3	30,375	3,939	13.0	47,045	4,990	10.6
1936									
Januari	24,671	1,549	6.3	36,729	4,822	13.1	61,400	6,371	10.4
April	19,419	1,192	6.1	27,209	3,385	12.4	46,628	4,577	9.8
Juli	9,749	385	3.9	11,761	1,287	10.9	21,510	1,672	7.8
Oktober	12,121	511	4.2	12,591	1,564	12.4	24,712	2,075	8.4
1937									
Januari	17,910	821	4.6	15,599	1,796	11.5	33,509	2,617	7.8
April	11,559	421	3.6	10,688	999	9.3	22,247	1,420	6.4
Juli	5,961	114	1.9	3,839	388	10.1	9,800	502	5.1
Oktober	7,444	205	2.8	4,967	538	10.8	12,411	743	6.0
1938									
Januari	12,813	489	3.8	8,910	900	10.1	21,723	1,389	6.4
Februari	13,299	457	3.4	8,467	743	8.8	21,766	1,200	5.5
Mars	11,726	412	3.5	7,458	670	9.0	19,184	1,082	5.6
April	9,533	244	2.6	6,258	543	8.7	15,791	787	5.0
Maj	7,628	188	2.5	4,835	389	8.0	12,463	577	4.6
Juni	6,343	113	1.8	4,078	342	8.4	10,421	455	4.4
Juli	5,222	108	2.1	3,259	274	8.4	8,481	382	4.5
Augusti	5,015	123	2.5	3,331	300	9.0	8,346	423	5.1
September	5,123	133	2.6	4,026	364	9.0	9,154	497	5.4
Oktober	6,555	218	3.3	5,794	608	10.5	12,349	826	6.7
November	8,581	342	4.0	8,769	1,001	11.4	17,350	1,343	7.7
December	9,431	336	3.6	12,668	1,459	11.5	22,099	1,795	8.1

Kungl. Maj:ts proposition nr 178.

Tab. 5. Antal hjälpsökande arbetslösa inom stendistriktet¹ i Blekinge och Göte-A = Hela antalet. B = Yrkesgruppen jord- och stenindustri. C = Yrkes-
Blekinge

M å n a d	1930		1931		1932		1933	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Januari.....	167	31	1,096	434	2,500	1,389	3,123	1,541
Februari.....	149	19	1,166	402	2,573	1,317	3,200	1,450
Mars.....	123	22	1,186	486	2,413	1,241	3,605	1,918
April.....	120	19	1,201	572	2,925	1,673	2,861	1,218
Maj.....	143	22	1,097	549	2,541	1,417	2,707	1,183
Juni.....	120	10	1,134	650	2,417	1,345	3,343	1,792
Juli.....	141	15	1,402	940	2,630	1,543	3,264	1,752
Augusti.....	140	26	1,887	1,365	2,875	1,754	3,371	1,836
September.....	156	31	1,789	1,253	2,682	1,577	3,388	1,837
Oktober.....	218	62	1,757	1,135	2,529	1,334	3,455	1,769
November.....	417	138	2,114	1,191	2,818	1,421	3,724	1,856
December.....	548	207	2,202	1,241	3,009	1,548	3,902	1,900
Medeltal	204	50	1,503	852	2,659	1,463	3,329	1,671

Göteborgs och

M å n a d	1930		1931		1932		1933	
	A	B	A	B	A	B	A	B
Januari.....	—	—	1,466	1,372	3,650	3,300	4,244	3,545
Februari.....	—	—	1,516	1,408	3,708	3,263	4,310	3,492
Mars.....	—	—	1,722	1,596	3,312	2,584	6,188	5,348
April.....	—	—	2,328	2,233	4,159	3,717	4,231	3,592
Maj.....	—	—	2,857	2,771	3,516	3,057	3,614	3,043
Juni.....	—	—	2,746	2,673	3,640	3,229	5,913	5,326
Juli.....	—	—	2,977	2,873	4,120	3,772	5,308	4,737
Augusti.....	—	—	3,898	3,805	4,499	4,148	5,274	4,685
September.....	—	—	4,187	4,122	4,781	4,367	5,475	4,877
Oktober.....	—	—	2,903	2,772	3,146	2,740	5,935	5,248
November.....	211	204	3,248	2,937	3,013	2,512	6,137	5,298
December.....	1,170	1,156	3,556	3,300	3,581	2,977	6,773	5,963
Medeltal	.	.	2,784	2,655	3,760	3,306	5,284	4,596

Västernorr-

M å n a d	1930		1931		1932		1933	
	A	C	A	C	A	C	A	C
Januari.....	558	493	2,486	2,101	6,969	5,487	9,594	7,083
Februari.....	523	374	2,747	2,168	7,504	5,856	10,069	6,883
Mars.....	439	330	3,226	2,617	7,616	5,907	10,737	7,211
April.....	421	295	3,597	3,006	7,922	5,891	10,586	7,103
Maj.....	257	218	2,757	2,356	6,579	4,949	8,574	5,849
Juni.....	96	80	2,457	2,166	5,931	4,595	7,415	5,218
Juli.....	35	35	2,485	2,132	6,140	4,669	6,616	4,675
Augusti.....	55	24	2,888	2,471	6,350	4,752	7,196	4,931
September.....	136	101	3,129	2,706	6,400	4,708	7,638	5,192
Oktober.....	898	837	4,090	3,336	7,048	5,144	8,275	5,778
November.....	1,650	1,507	4,752	3,819	7,871	5,560	8,971	6,275
December.....	1,767	1,591	5,499	4,473	8,801	6,311	9,480	6,779
Medeltal	570	490	3,343	2,779	7,004	5,819	8,763	6,081

¹ De i resp. distrikt ingående kommunerna äro förtecknade i K. M:ts prop. nr 19: 1936, bi-

borgs och Bohus län samt sågverksdistrikten¹ i Västernorrlands län åren 1930—1938.
grupperna trävaru- och pappersindustri samt arbete ej hänförligt till annan grupp.
län.

1934		1935		1936		1937		1938	
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
4,027	1,864	2,851	1,510	1,769	1,136	649	325	513	276
3,994	1,852	2,793	1,498	1,706	1,102	665	310	504	288
3,741	1,805	2,531	1,345	1,364	728	533	240	406	223
3,455	1,670	2,121	1,198	1,131	613	446	218	299	172
2,985	1,566	1,911	1,209	777	453	314	164	264	143
2,744	1,503	1,698	1,122	583	351	218	124	207	108
2,552	1,423	1,622	1,058	507	315	175	111	183	90
2,484	1,358	1,546	978	463	306	223	125	197	90
2,386	1,346	1,484	1,013	429	289	171	120	184	77
2,322	1,271	1,592	1,080	475	267	305	187	199	73
2,823	1,637	1,535	975	580	309	400	230	342	131
2,816	1,486	1,619	1,018	617	317	475	261	448	189
3,027	1,565	1,942	1,167	867	516	381	201	312	155

Bohus län.

1934		1935		1936		1937		1938	
A	B	A	B	A	B	A	B	A	B
6,662	5,838	4,244	3,509	3,451	2,921	2,144	1,718	1,388	1,060
6,723	5,891	4,141	3,391	3,363	2,858	2,088	1,656	1,231	935
6,536	5,726	3,859	3,250	3,153	2,707	1,881	1,486	964	745
6,021	5,369	3,501	3,023	2,489	2,110	1,457	1,170	669	507
5,731	5,157	3,660	3,252	2,210	1,921	1,085	870	550	422
4,890	4,457	3,587	3,242	2,044	1,787	882	697	473	368
4,461	4,167	3,692	3,391	1,814	1,581	902	727	436	335
4,159	3,841	3,546	3,238	1,724	1,495	887	726	441	344
3,852	3,521	3,422	3,121	1,723	1,488	900	726	466	365
4,171	3,783	3,722	3,353	1,862	1,599	1,122	909	553	435
4,578	4,156	3,370	2,890	2,032	1,700	1,256	1,013	603	452
4,213	3,667	3,531	3,035	2,155	1,759	1,384	1,102	748	568
5,166	4,631	3,690	3,225	2,335	1,994	1,332	1,067	710	545

lands län.

1934		1935		1936		1937		1938	
A	C	A	C	A	C	A	C	A	C
10,358	7,690	6,057	4,806	5,501	4,330	4,094	3,322	3,084	2,444
10,306	7,801	5,977	4,682	5,617	4,514	4,135	3,367	2,950	2,358
10,069	7,528	5,547	4,308	5,697	4,595	4,031	3,289	2,759	2,201
9,217	6,767	5,357	4,169	5,429	4,325	3,443	2,782	2,267	1,825
6,135	4,631	3,378	3,217	3,545	3,021	1,961	1,691	1,734	1,396
4,763	3,589	3,148	2,672	2,770	2,412	1,525	1,294	1,414	1,139
4,333	2,980	2,982	2,573	2,355	2,019	1,151	970	1,136	924
4,381	3,157	3,019	2,531	2,302	1,951	1,146	937	1,107	884
4,218	3,253	3,146	2,533	2,352	1,912	1,189	995	1,289	973
4,463	3,394	3,949	3,176	2,742	2,197	1,480	1,224	1,611	1,155
5,001	3,825	4,499	3,566	3,273	2,617	1,810	1,475	2,254	1,645
5,370	4,136	4,597	3,574	3,455	2,798	2,307	1,850	2,791	1,982
6,551	4,896	4,846	3,484	3,753	3,058	2,356	1,933	2,033	1,577

Verkställigheten av beslutade hjälpåtgärder.

För att möjliggöra en överblick över de olika hjälpåtgärder, som av statsmakterna vidtagits för motverkande av arbetslösheten, föres inom socialdepartementet ett register över samtliga av Kungl. Maj:t fattade beslut angående anslag till skilda företag och ändamål. Detta register omfattar emellertid icke den av statens arbetslöshetskommission bedrivna hjälpverksamheten.

Inom departementet föres vidare ett särskilt register för varje kommun, som direkt erhållit anslag eller inom vilken företag, som erhållit anslag, är beläget. I detta register intagas uppgifter om beviljade anslag och arbetets karaktär.

Utöver de uppgifter, som sålunda finnas samlade inom socialdepartementet, har jag låtit från myndigheter och andra införskaffa det ytterligare material, som erfordras för en allsidig belysning av de vidtagna hjälpåtgärderna.

Då jag nu går att framlägga en redogörelse för dessa hjälpåtgärder och de resultat, som hittills uppnåtts, kommer jag att i detta sammanhang endast uppehålla mig vid allmänna arbeten i öppna marknaden. Till den av statens arbetslöshetskommission bedrivna hjälpverksamheten återkommer jag senare.

Riksstatens uppställning är icke sådan, att jag utan vidare kan avgränsa vissa anslag eller grupper av sådana såsom avseende allmänna arbeten i öppna marknaden. Jag hänvisar härutinnan till vad som anföres i propositionen nr 265 till 1936 års riksdag (sid. 41). De anslag, som jag för budgetåren 1933/34—1938/39 räknar till anslag till allmänna arbeten, återfinnas i tabell 7.

Av sammanställningen framgår, att till allmänna arbeten i öppna marknaden för budgetåret 1933/34 anvisats sammanlagt 108,102,400 kronor. Häri ingår jämväl det belopp å 13,000,000 kronor, som till främjande av bostadsbyggande (8,000,000 kronor) och såsom kapitalökning för arbetarsmåbrukslånefonden (5,000,000 kronor) anvisats å tilläggsstat för nämnda budgetår.

För budgetåret 1934/35 ha till allmänna arbeten i öppna marknaden anvisats 86,944,250 kronor. I detta belopp ingå bland annat 3,000,000 kronor utöver det belopp av 5,000,000 kronor, som anvisats såsom kapitalökning för arbetarsmåbrukslånefonden. Riksdagen har nämligen medgivit, att lån till arbetarsmåbruk må utlämnas intill 8,000,000 kronor.

Liknande är beträffande arbetarsmåbrukslånefonden förhållandet under följande budgetår. I de i sammanställningen angivna beloppen ingå för denna fond de belopp, intill vilka riksdagen medgivit, att lån må kunna utlämnas under respektive budgetår. Detta belopp var budgetåret 1935/36 10,000,000 kronor. Samtidigt anvisades 5,000,000 kronor såsom kapitalökning till fonden. Under budgetåren 1936/37, 1937/38 och 1938/39 medgavs en utlåning för år av 12,000,000 kronor. Medelsanvisningen uppgick till 4,400,000, 10,000,000 respektive 3,000,000 kronor. Det för budgetåret 1938/

Tabell 7. Anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden under budgetåren 1933/34—1938/39.

A n s l a g	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	S u m m a
Statsbeställningar	10,700,000	10,000,000	—	—	—	—	20,700,000
Statliga beredskapsarbeten	3,000,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	10,000,000	10,000,000	47,500,000
Kommunala beredskapsarbeten.....	8,500,000	7,000,000					
Främjande av bostadsbyg- gande							
a) i städer och stadslit- nande samhällen	5,000,000	—	3,000,000	2,000,000	1,500,000	1,000,000	12,500,000
b) på landsbygden	18,000,000	8,000,000	7,000,000	7,500,000	10,000,000 ¹	7,000,000 ²	57,500,000
Främjande av bostadsför- sörjning för mindre be- medlade, barnrika famil- jer	—	—	10,000,000	15,000,000	5,000,000	—	30,000,000
Lån till främjande av en- skild företagsamhet	10,000,000	3,000,000	—	—	—	—	13,000,000
Subventioner till främjande av enskild företagsamhet	3,500,000	—	—	—	—	—	3,500,000
Skenfria korsningar	7,000,000	2,500,000	—	—	—	—	9,500,000
Broar och hamnar	6,000,000	6,500,000	—	—	—	—	12,500,000
Vissa vägbyggnadsarbeten	—	3,200,000	—	—	—	—	3,200,000
Stensättning av vägar	—	4,000,000	—	—	—	—	4,000,000
Elektrifiering av banorna Laxå—Charlottenberg, Södertälje södra—Eskils- tuna med bilinjer och Uppsala—Gävle.	—	4,000,000	—	—	—	—	4,000,000
Statsbanan Malung—Vans- bro	800,000	700,000	—	—	—	—	1,500,000
Förslag för understöd åt en- skilda järnvägar	1,500,000	—	—	—	—	—	1,500,000
Tillverkning av vagnar m. m. för statens järnvä- gar.....	—	1,250,000	—	—	—	—	1,250,000
Vissa banarbeten m. m. för statens järnvägar	—	950,000	—	—	—	—	950,000
Bidrag till gödselvårdsan- läggningar	700,000	700,000	—	—	—	—	1,400,000
Lån till gödselvårdsanlägg- ningar	500,000	—	—	—	—	—	500,000
Torrlägningsföretag, ägna- de att motverka arbets- lösheten	4,000,000	4,000,000	—	—	—	—	8,000,000
Bidrag för uppförande av spannmålslagerhus.....	—	300,000	—	—	—	—	300,000
Bidrag till täckdikningar..	1,000,000	1,500,000	—	—	—	—	2,500,000

¹ Av detta belopp utgår 1,500,000 kronor på tilläggsstat för 1937/38.² „ „ „ „ 1,500,000 „ „ „ „ 1938/39.

A n s l a g	1933/34	1934/35	1935/36	1936/37	1937/38	1938/39	S u m m a
Isbrytande undersöknings- och bevakningsfartyg för havsfiskets behov	650,000	—	—	—	—	—	650,000
Byggande av nybyggesvägar.....	—	150,000	—	—	—	—	150,000
Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo	500,000	500,000	—	—	—	—	1,000,000
Vissa åtgärder å skogshushållningens område m. m.	475,000	900,000	—	—	—	—	1,375,000
Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar.....	5,000,000	3,500,000	—	—	—	—	8,500,000
Arbetsmåbrukslånefonden	7,500,000	8,000,000	10,000,000	12,000,000	12,000,000	12,000,000	61,500,000
Byggande av nytt fyrskepp	367,000	75,000	—	—	—	—	442,000
Anskaffande av viss materiell för lotsverkets behov	75,000	—	—	—	—	—	75,000
Undersöknings- och förberedande gruvarbeten m. m. inom Västerbottens län	364,000	485,000	—	—	—	—	849,000
Väganläggningar från Adak-Kuorbeväre malmfält till Slagnäs samt från Bjurträsk till Örträsk och Höggulla inom Västerbottens län	650,000	—	—	—	—	—	650,000
Byggande av nytt tjänstefartyg för västra lotsdistriktet	—	300,000	—	—	—	—	300,000
Lån till sammanslutningar av fiskare för främjandet av beredning och avsättning av fisk m. m.	—	700,000	—	—	—	—	700,000
Vedeldningslånefonden	—	2,000,000	—	—	—	—	2,000,000
Statliga byggnader	12,321,400	9,734,250	9,080,350	7,865,000	7,640,600	4,814,200	51,455,800
Summa	108,102,400	86,944,250	42,080,350	47,865,000	46,140,600	34,814,200	365,446,800

¹ I denna summa ingå anslagen till de statliga byggnader, vilka rapportera antal dagsverken till socialdepartementet.

39 anvisade beloppet å 10,000,000 kronor till statliga och kommunala beredskapsarbeten skulle enligt riksdagens beslut användas i överensstämmelse med den praxis, som utvecklats sig, samt till följd härav användas för att i de av arbetslöshet svårast hemsökta landsdelarna bereda sysselsättning åt arbetslösa, i första hand familjeförsörjare. Riksdagen bemyndigade vidare Kungl. Maj:t att besluta om igångsättande av statliga och kommunala beredskapsarbeten till en sammanlagt kostnad för staten av högst 10,000,000 kronor. I bilagorna C—E lämnas en redogörelse för, hur anslaget disponerats intill utgången av januari 1939.

Tabell 8. Fördelning av belopp till allmänna arbeten i öppna marknaden, beviljade under tiden 1/7 1937—30/6 1938.

	Statliga byggnader	Beredskapsarbeten		Bostadsbyggande på landsbygden	Bostadsförsörjning för barnrika familjer	Bostadsbyggande i städer	Skogshushållning	Vedeldningslånefonden	Arbetarsmåbrukslånefonden	Summa	Lån till enskild företagsamhet
		statliga	kommunala								
Stockholms stad.....	2,311,000	—	—	—	683,960	423,550	85,200	—	—	3,503,710	34,340
Stockholms län.....	3,000,000	—	—	173,600	38,010	—	—	—	—	3,211,610	—
Uppsala ».....	846,000	—	—	153,200	9,500	28,350	1,810	—	38,200	1,077,060	14,000
Södermanlands ».....	—	—	—	202,200	120,200	5,000	—	—	—	327,400	—
Norrköpings stad.....	—	—	—	750	60,100	—	—	—	—	60,850	85,000
Östergötlands län i övr....	—	—	—	228,000	4,725	—	—	—	—	232,725	—
Jönköpings län.....	—	—	—	140,350	223,450	9,000	—	—	12,000	384,800	—
Kronobergs ».....	177,000	—	23,400	233,000	78,700	—	—	—	14,000	526,100	—
Kalmar ».....	400,000	—	75,000	355,600	—	—	—	—	24,000	854,600	—
Gotlands ».....	—	—	—	88,500	93,420	—	—	—	17,500	199,420	—
Blekinge ».....	—	160,500	90,950	415,800	82,650	2,500	30,000	—	12,200	794,600	—
Kristianstads ».....	—	—	—	383,900	50,720	—	—	1,560	88,700	524,880	—
Malmö stad.....	—	—	—	—	295,500	47,168	—	—	—	342,668	—
Lunds ».....	150,000	—	—	—	58,350	45,000	—	—	—	253,350	—
Landskrona stad.....	—	77,500	—	—	—	—	—	—	—	77,500	—
Hälsingborgs ».....	—	—	—	—	88,760	21,700	—	—	—	110,460	—
Malmöhus län i övr....	—	—	—	170,000	59,655	—	—	2,800	30,000	262,455	—
Hallands län.....	—	100,900	—	220,600	102,240	—	—	—	26,000	449,740	—
Göteborgs stad.....	—	—	—	—	1,362,800	81,600	—	—	—	1,444,400	—
Göteb. o. Bohus län i övr...	—	2,877,300	1,880,670	705,800	183,685	—	—	—	2,000	5,649,455	—
Älvsborgs län.....	240,600	—	—	325,550	236,204	—	—	—	13,000	815,354	10,000
Skaraborgs ».....	—	—	23,280	303,200	107,050	3,000	—	—	12,000	448,530	—
Värmlands ».....	344,000	—	—	434,250	86,200	—	—	—	324,910	1,189,360	65,000
Örebro ».....	—	—	—	95,400	110,430	—	50,000	—	14,000	269,830	2,800
Västmanlands län.....	—	—	—	130,300	6,500	—	—	—	24,000	160,800	—
Kopparbergs ».....	—	—	—	224,000	—	—	—	—	150,400	379,400	—
Gävleborgs ».....	—	—	187,800	304,000	168,510	8,000	—	—	407,950	1,076,260	—
Västernorrlands ».....	—	2,613,850	1,365,140	921,000	—	—	—	1,650	1,253,575	6,155,215	43,000
Jämtlands ».....	172,000	—	9,240	574,000	—	—	4,500	85,740	684,425	1,479,905	—
Västerbottens ».....	—	800	26,500	1,267,000	—	—	—	7,175	1,003,300	2,304,775	25,000
Norrbottnens ».....	—	302,320	434,520	1,645,000	—	10,000	—	—	1,418,400	3,810,240	10,000
Hela riket	17,640,600	6,133,170	4,116,500	9,700,000	4,811,319	684,868	171,510	48,925	5,570,580	38,877,452	289,140

¹ I denna summa ingå anslagen till de statliga byggnader, vilka rapportera dagsverken till socialdepartementet.

Tabell 9. Fördelning av belopp till allmänna arbeten i öppna marknaden, beviljade under tiden 1/7 1938—31/1 1939.

	Statliga byggnader	Beredskapsarbeten		Bostadsbyggande på landsbygden	Bostadsförsörjning för barnrika familjer	Bostadsbyggande i städer	Arbetarsmåbrukslånefonden	Summa	Lån till enskild företagssamhet
		statliga	kommunala						
Stockholms stad.....	258,500	—	—	—	—	976,300	—	1,234,800	1,600,000
Stockholms län.....	2,910,400	—	—	41,500	6,300	153,000	700	3,111,900	—
Uppsala ».....	853,000	—	—	63,800	—	—	—	916,800	—
Södermanlands ».....	—	—	—	33,100	194,175	—	—	227,275	—
Norrköpings stad.....	—	—	—	—	87,345	—	—	87,345	—
Östergötlands län i övr.	—	—	—	60,200	—	—	—	60,200	—
Jönköpings län.....	—	—	—	45,900	—	—	—	45,900	—
Kronobergs ».....	—	—	—	75,700	5,000	—	800	81,500	—
Kalmar ».....	448,500	—	193,000	172,700	102,130	—	—	916,330	—
Gotlands ».....	—	—	—	40,500	—	—	14,200	54,700	—
Blekinge ».....	—	150,000	6,950	219,500	131,660	—	50,000	558,110	—
Kristianstads län.....	—	—	—	135,400	—	—	41,500	176,900	—
Malmö stad.....	—	—	—	—	300,000	16,500	—	316,500	—
Landskrona stad.....	—	—	40,000	—	—	76,300	—	116,300	—
Malmöhus län i övr.....	—	—	—	23,600	—	—	4,500	28,100	—
Hallands län.....	—	5,000	—	113,800	—	—	3,700	122,500	—
Göteborgs stad.....	—	—	—	—	1,879,750	6,600	—	1,886,350	—
Göteborgs och Bohus län i övr.	—	1,369,200	589,380	87,000	32,225	—	34,900	2,112,705	65,000
Älvsborgs län.....	93,800	—	—	161,300	234,000	—	13,500	502,600	—
Skaraborgs ».....	—	—	—	142,200	49,295	—	2,400	193,895	—
Värmlands ».....	75,000	—	113,000	352,000	66,390	—	370,350	976,740	—
Örebro ».....	—	—	—	39,100	—	—	26,900	66,000	—
Västmanlands ».....	—	—	—	60,000	122,320	—	5,650	187,970	60,000
Kopparbergs ».....	—	—	—	122,300	9,520	3,800	179,750	315,370	—
Gävleborgs ».....	—	—	—	253,700	30,300	—	577,500	861,500	—
Västernorrlands ».....	—	4,454,250	1,432,040	248,300	70,300	—	921,600	7,126,490	63,000
Jämtlands ».....	175,000	—	13,840	524,300	—	—	690,050	1,403,690	—
Västerbottens ».....	—	—	—	768,500	—	—	646,700	1,414,700	—
Norrbottens ».....	—	624,680	426,230	1,465,600	—	11,700	824,700	3,352,910	—
Hela riket	4,814,200	6,603,130	2,814,440	5,250,000	3,320,710	1,244,200	4,409,400	28,456,080	1,788,000

Följande sammanställning angiver fördelningen av de från anslaget — däri jämväl inbegripet för innevarande budgetår å tilläggsstat anvisade medel — till och med den 3 mars 1939 disponerade medel.

Arbeten inom	Anvisat av årets anslag	Beslutade kostnader att täckas av nästa års anslag
Västernorrlands län	6,107,990	2,565,980
Göteborgs och Bohus län	2,978,430	1,534,650
Norrbottnens län	1,225,010	196,500
Blekinge län	308,350	262,000
Kalmar län	193,000	150,000
Charlottenberg, Värmlands län	113,000	
Söderhamn	73,500	
Landskrona	40,000	
Gäddede, Jämtlands län	13,840	
Byske, Västerbottens län	7,470	
Onsala, Hallands län	5,000	
Diverse	18,700	
	11,084,290	4,729,130

Rörande fördelningen å län och vissa städer av de medel, som Kungl. Maj:t under budgetåret 1937/38 och under tiden 1 juli 1938—31 januari 1939 disponerat av anslagen till allmänna arbeten i öppna marknaden, hänvisar jag till tabellerna 8 och 9.

Beträffande de medel, som av Kungl. Maj:t anvisats till statliga och kommunala beredskapsarbeten, har jag låtit upprätta förteckningar, upptagande de olika företagen, dagen för Kungl. Maj:ts beslut, företagens totalkostnader samt storleken av de medel, som beviljats varje företag. Förteckningarna finnas såsom bilagor fogade vid detta protokoll (*Bilaga B—E*).

Flertalet av de anslag, som beviljats till allmänna arbeten i öppna marknaden, avser jämväl att stimulera kommunal och enskild företagsamhet. Vid ett studium av hjälpåtgärdernas resultat är det därför av vikt att undersöka, i vilken utsträckning andra medel än statsmedel engagerats i de igångsatta företagen. Jag har fördenskull låtit verkställa utredning härom. Samtidigt därmed har jag infordrat uppgifter rörande det läge, vari de skilda företagen befinna sig, huruvida de äro slutförda, under utförande eller beslutade men ej påbörjade.

Av intresse är vidare att undersöka, huru företagens totalkostnader fördela sig å arbetslöner å ena sidan och övriga kostnader, material m. m., å andra sidan. Jämväl i dessa avseenden har jag infordrat uppgifter.

Innan jag framlägger resultaten av dessa undersökningar, anser jag mig emellertid böra erinra om en sida av de allmänna arbetena i öppna marknaden, som det tyvärr icke är möjligt att siffermässigt belysa. Jag syftar härvid på vad som kan kallas hjälpåtgärdernas indirekta effekt. Denna effekt består däri, att en mångfald industrier beretts sysselsättning med de beställningar av skilda slag, som de allmänna arbetena givit anledning till. Att denna effekt varit av mycket stor betydelse, torde knappast behöva påpekas, och vid bedömandet av hjälpåtgärdernas resultat bör densamma givetvis beaktas.

De infordrade uppgifterna avse den 31 december 1938. Tabellerna 10 och 11 visa, att de arbeten, som ingå däri, representera en total kostnadssumma

Tabell 10. Sammanställning per den 31 december 1938 av allmänna arbeten

Ä n d a m å l	Anslags- belopp	Antal företag	H ä r-		
			slut- förda	total- kostnader	under ut- förande
			1	2	3
<i>Stalliga beredskapsarbeten.</i>					
1 Allmänna vägar (inkl. gator)		22	8	308,508	13
2 Stensättning		1	1	39,916	—
3 Järnvägsanläggningar		2	2	217,341	—
4 Utdikningar		1	1	6,129	—
5 Koloniseringsåtgärder		2	2	8,803	—
6 Kanaler och farleder m. m.		10	9	142,160	1
7 Skogsförbättrande åtgärder		1	1	4,000	—
8 Dricksvatten- och avloppsledningsarbeten ..		12	7	423,936	2
9 Havs- och flodhamnar, fiskehamnar		62	41	3,307,737	19
10 Flyghamnar		2	2	245,000	—
11 Flygfält		4	4	78,778	—
12 Byggnader för offentliga myndigheter		3	3	47,130	—
13 Byggnader för militära förläggningar		10	9	692,850	1
14 Andra byggnadsföretag		21	20	1,213,447	1
15 Skjutbanor		4	4	96,005	—
16 Försvarsanläggningar		9	7	407,908	2
17 Fornminnesrestaureringar		12	9	302,874	3
18 Broar		11	6	452,100	4
19 Andra arbeten		18	14	747,234	4
Summa	47,500,000	207	150	8,741,856	50
<i>Kommunala beredskapsarbeten.</i>					
20 Allmänna vägar (inkl. gator)		25	9	676,294	13
21 Stensättning		3	2	198,999	1
22 Broar		4	2	101,115	1
23 Dricksvatten- och avloppsledningsarbeten ..		52	25	2,863,655	23
24 Handelshamnar		10	6	2,885,528	3
25 Kommunhus och rådhus		29	27	3,280,162	2
26 Allmänna läroverk		12	12	3,740,245	—
27 Folkskolor och kommunala mellanskolor		193	185	8,278,438	6
28 Gymnastikhus, tennishallar och idrottsplatser		21	17	1,533,894	3
29 Lasarett och sjukhus		12	12	8,344,341	—
30 Badhus		11	9	1,366,395	2
31 Gasklocka		1	1	163,635	—
32 Andra byggnadsföretag		96	88	4,181,314	8
33 Kyrkorestaureringar		42	40	2,640,914	2
34 Värmeledningsarbeten		8	6	106,451	2
Summa	—	519	441	40,361,380	66

¹ I denna summa ingå belopp, som beviljats före utgången av budgetåret 1938/39, att utgå

i öppna marknaden, till vilka medel beviljats under tiden 1/7 1933—31/12 1938.

a v			Summa total-kostnader	H ä r a v			Av summa total-kostnader belöpa å		
total-kostnader	besluta-de men- ej på-började	total-kostnader		från de i kol. 2 angivna anslags-medlen	från andra stats-medel	från andra	material m. m.	arbets-löner	
7	8	9	10	11	12	13	14	15	
5,964,200	1	78,000	6,350,708	5,703,758	59	646,891	1,666,894	4,683,814	1
—	—	—	39,916	39,916	—	—	12,302	27,614	2
—	—	—	217,341	217,341	—	—	77,870	139,471	3
—	—	—	6,129	4,943	—	1,186	1,432	4,697	4
—	—	—	8,803	7,030	—	1,773	1,898	6,905	5
136,000	—	—	278,160	261,570	11,130	5,460	99,535	78,625	6
—	—	—	4,000	4,000	—	—	—	4,000	7
710,000	3	2,492,500	3,626,436	3,226,469	6,500	393,467	1,892,570	1,733,866	8
2,606,090	2	275,000	6,128,827	5,738,053	7,200	443,574	3,460,807	2,728,020	9
—	—	—	245,000	245,000	—	—	63,000	82,000	10
—	—	—	78,778	78,778	—	—	47,422	31,356	11
—	—	—	47,130	47,130	—	—	25,692	21,438	12
32,000	—	—	724,850	719,740	5,110	—	403,379	321,471	13
77,500	—	—	1,290,947	1,094,530	14,617	181,800	800,155	490,792	14
—	—	—	96,005	96,005	—	—	43,193	52,812	15
227,000	—	—	634,908	613,788	21,120	—	342,298	292,610	16
113,550	—	—	416,424	412,712	512	3,200	148,023	268,401	17
4,821,564	1	600,000	5,873,664	4,970,500	512,700	390,464	3,448,564	2,425,100	18
170,714	—	—	917,948	873,153	3,700	41,095	401,173	516,775	19
14,858,818	7	3,445,500	27,045,974	24,354,416	582,648	2,108,910	13,136,207	13,909,767	
2,172,650	3	107,900	2,956,844	2,410,498	—	546,346	1,350,974	1,605,870	20
412,000	—	—	610,999	550,954	—	60,045	287,878	323,121	21
185,310	1	15,000	301,425	213,322	—	88,103	209,583	91,842	22
4,233,815	4	434,500	7,531,970	4,825,664	—	2,706,306	4,047,953	3,484,017	23
4,891,900	1	53,900	7,831,328	2,099,958	—	5,731,370	5,148,468	2,682,860	24
1,317,500	—	—	4,597,662	1,639,931	—	2,957,731	3,076,857	1,520,805	25
—	—	—	3,740,245	1,330,912	—	2,409,333	2,532,385	1,207,860	26
496,837	2	83,575	8,858,850	5,927,681	—	2,931,169	5,366,625	3,492,225	27
271,900	1	14,000	1,819,794	747,157	55,500	1,017,137	1,129,793	690,001	28
—	—	—	8,344,341	1,942,500	—	6,401,841	5,377,359	2,966,982	29
194,600	—	—	1,560,995	537,255	15,000	1,008,740	1,018,155	542,840	30
—	—	—	163,635	32,646	—	130,989	90,520	73,115	31
878,273	—	—	5,059,587	2,503,183	—	2,556,404	2,979,163	2,080,424	32
53,875	—	—	2,694,789	1,366,154	—	1,328,635	1,473,159	1,221,630	33
494,000	—	—	600,451	359,140	—	241,311	342,271	258,180	34
15,802,660	12	708,875	56,872,915	26,486,955	70,500	30,115,460	34,431,143	22,241,772	

efter nämnda tidpunkt.

Ä n d a m å l	Anslags- belopp	Antal företag	H ä r		
			slut- förda	total- kostnader	under ut- förande
1	2	3	4	5	6
<i>Främjande av bostadsbyggande.</i>					
1 Bostadsbyggnadsföretag på landsbygden	57,500,000	56,460	48,398	87,394,066	4,883
2 Bostadsbyggnadsföretag i städer och stads- liknande samhällen.....	12,500,000	334	286	51,957,657	48
3 Bostadsanskaffning åt mindre bemedlade, barnrika familjer (avser städer, stadslik- nande samhällen och andra tätare bebyggda orter)	30,000,000	440	236	28,113,341	204
Summa	100,000,000	57,234	48,920	167,465,064	5,135
<i>Skenfria korsningar.</i>					
4 Skenfria korsningar	9,500,000	99	96	10,942,272	2
<i>Broar och hamnar.</i>					
5 Broar	12,500,000	42	42	8,541,319	—
6 Havs- och flodhamnar, fiskehamnar		48	44	8,199,920	4
Summa	12,500,000	90	86	16,741,239	4
<i>Vissa vägbyggnadsarbeten.</i>					
7 Allmänna vägar	3,200,000	19	16	3,273,245	3
<i>Arbetarsmåbrukslånefonden.</i>					
8 Koloniseringsåtgärder	61,500,000	6,066	3,644	20,519,375	2,090
<i>Stalliga byggnader.</i>					
9 Byggnader för offentliga myndigheter	51,455,800	17	15	2,375,208	2
10 Andra byggnadsföretag		54	41	22,702,753	13
Summa	51,455,800	71	56	25,077,961	15
Summa summarum	285,655,800	64,305	53,409	293,122,392	7,365

av 466,691,076 kronor (kol. 10 resp. 4). Rörande de arbetsföretag, som redovisas i tabellerna 10 och 11, torde följande summasiffror vara av intresse:

Anslagsbelopp	312,455,800
Antal företag	102,944
Totalkostnader	466,691,076
Materialkostnader m. m.	260,610,236
Arbetslöner	206,080,840

Av den i tabellen 10 angivna totalsumman hava kommuner, vägstyrelser och enskilda bidragit med 167,100,142 kronor (kol. 13). Håri ingå visserligen kostnader för arbetsledning, men beloppet giver dock en föreställning om den betydande utsträckning, i vilken framför allt olika industrier beretts beställningar till de företag, varom här är fråga.

Varje företag, som erhållit statsbidrag, skall månadsvis till socialdepartementet inkomma med rapport, utvisande bland annat antalet under månaden utförda dagsverken. Rörande dagsverkenas fördelning å län och vissa städer har jag låtit upprätta de här meddelade tabellerna 12 och 13.

Upplysningsvis vill jag nämna, att under anslagsrubriken »Diverse» ingå bl. a. vissa väganläggningar inom Västerbottens län.

a v			Summa total-kostnader	H ä r a v			Av summa total-kostnader belöpa á		
total-kostnader	besluta-de men- ej på-började	total-kostnader		från de i kol. 2 angivna anslags-medlen	från andra stats-medel	från andra	material m. m.	arbets-löner	
7	8	9	10	11	12	13	14	15	
12,726,319	3,179	8,180,982	108,301,367	48,563,840	—	59,737,527	66,383,135	41,918,232	1
5,901,325	—	—	57,858,982	11,692,198	—	46,166,784	34,715,389	23,143,593	2
9,445,338	—	—	37,558,679	15,442,916	—	22,115,763	22,535,207	15,023,472	3
28,072,982	3,179	8,180,982	203,719,028	75,698,954	—	128,020,074	123,633,731	80,085,297	
258,000	1	45,900	11,246,172	9,021,172	1,182,572	1,042,428	5,965,363	5,280,809	4
—	—	—	8,541,319	5,524,117	1,194,727	1,822,475	5,266,938	3,274,381	5
1,170,000	—	—	9,369,920	6,739,940	—	2,629,980	5,809,421	3,560,499	6
1,170,000	—	—	17,911,239	12,264,057	1,194,727	4,452,455	11,076,359	6,834,880	
425,200	—	—	3,698,445	1,560,837	1,773,320	364,288	1,142,300	2,556,145	7
12,796,600	332	2,115,450	35,431,425	34,484,898	—	946,527	24,801,995	10,629,430	8
2,570,000	—	—	4,945,208	4,944,600	608	—	2,982,308	1,962,900	9
23,858,800	—	—	46,561,553	46,511,200	353	50,000	28,050,210	18,511,343	10
28,428,800	—	—	51,506,761	51,455,800	961	50,000	31,032,518	20,474,243	
99,612,860	3,531	14,496,707	407,231,959	235,327,089	4,804,728	167,100,142	245,219,616	162,012,343	

De nu angivna siffrorna måste delvis betecknas såsom approximativa, beroende på rapportmaterialets bristfällighet. I den mån så kunnat ske, hava rättelser vidtagits vid materialets bearbetning inom departementet, men själfallet har det på denna väg icke varit möjligt att åstadkomma i alla avseenden exakta uppgifter.

Av de ifrågavarande tabellerna framgår emellertid icke, huru de rapporterade dagsverkena fördela sig å skilda månader under den tid redovisningen avser. Jag har fördenskull låtit upprätta en särskild sammanställning häröfver (tabell 14). I denna del har för varje anslag angivits det antal dagsverken, som utförts per månad från och med juli 1933 till och med december 1938. Av sammanställningen kan därjämte utläsas, vid vilken tidpunkt medel från de olika anslagen kommit till användning.

Av sammanställningen framgår endast antalet utförda dagsverken men icke antalet i arbetena sysselsatta personer. En något så när riktig uppfattning erhålles emellertid, om man utgår ifrån att ett månatligt antal av 25 dagsverken representerar en arbetare. Beträffande december månad synes dock riktigtast att räkna med att 20 dagsverken motsvara en arbetare.

Tabell 11. Sammanställning av vissa allmänna arbeten i öppna marknaden, vilka i huvudsak avslutats den 31 december 1937.

Ä n d a m å l	Anslags- belopp	Antal före- tag	Total- kostnader	Därav från de i kol. 2 angivna anslags- medlen	Av summa total- kostnader belöpa å	
					material m. m.	arbets- löner
1	2	3	4	5	6	7
<i>Stensättning av vägar.</i>						
Stensättning.....	4,000,000	23	4,000,000	4,000,000	864,855	3,135,145
<i>Vissa banarbeten m. m. för statens järnvägar.</i>						
Banarbeten m. m.....	950,000	15	951,924	939,472	262,390	689,534
<i>Bidrag till gödselvårdsanläggningar.</i>						
Gödselvårdsanläggningar.....	1,400,000	8,408	6,057,361	1,391,724	2,965,115	3,092,246
<i>Torrläggningsföretag, ägnade att motverka arbetslösheten.</i>						
Utdikningar.....	8,000,000	1,833	16,799,520	7,793,450	4,210,000	12,589,520
<i>Bidrag till täckdikningar.</i>						
Utdikningar.....	2,500,000	9,278	10,125,702	2,287,698	4,524,791	5,600,911
<i>Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo.</i>						
Skogsförbättrande åtgärder...	1,000,000	547	3,156,956	784,170	558,781	2,598,175
<i>Vissa tillfälliga skogsvårdsåtgärder å enskildas skogar.</i>						
Skogsförbättrande åtgärder....	8,500,000	18,449	15,771,058	6,995,786	488,903	15,282,155
<i>Bidrag till uppförande av spannmålslagerhus.</i>						
Spannmålslagerhus.....	300,000	8	2,173,665	300,000	1,424,274	749,391
<i>Byggande av nybyggesvägar.</i>						
Enskilda vägar.....	150,000	78	422,931	150,000	91,511	331,420
Summa	26,800,000	38,639	59,459,117	21,642,300	15,390,620	44,068,497

Med dessa utgångspunkter skulle de i sammanställningen ingående dagsverkena representera följande antal arbetare.

	Anslag till lån till en- skild före- tagsamhet	Övriga anslag	Summa
1 9 3 3			
Juli.....	—	327	327
Augusti.....	86	477	563
September.....	194	2,385	2,579
Oktober.....	497	5,726	6,223
November.....	1,193	8,554	9,747
December.....	1,602	7,807	9,409
1 9 3 4			
Januari.....	1,803	5,307	7,110
Februari.....	2,036	5,105	7,141
Mars.....	2,647	6,956	9,603
April.....	3,135	10,176	13,311
Maj.....	3,687	14,127	17,814
Juni.....	4,162	20,690	24,852

Juli	5,093	24,102	29,195
Augusti	5,472	28,388	33,860
September	6,014	27,582	33,596
Oktober	6,434	34,334	40,768
November	6,558	31,548	38,106
December	7,100	26,570	33,670

1 9 3 5

Januari	7,683	12,102	19,785
Februari	8,322	9,782	18,104
Mars	9,360	10,557	19,917
April	8,991	11,810	20,801
Maj	8,928	17,752	26,680
Juni	7,909	22,051	29,960
Juli	8,194	28,776	36,970
Augusti	8,817	30,454	39,271
September	8,545	30,392	38,937
Oktober	8,946	33,536	42,482
November	9,087	32,722	41,809
December	9,278	22,710	31,988

1 9 3 6

Januari	7,921	9,335	17,256
Februari	8,183	7,194	15,377
Mars	7,942	7,692	15,634
April	7,399	9,056	16,455
Maj	7,982	11,656	19,638
Juni	7,384	15,871	23,255
Juli	9,132	17,549	26,681
Augusti	8,836	20,147	28,983
September	8,847	20,587	29,434
Oktober	8,637	25,736	34,373
November	8,046	20,236	28,282
December	8,370	15,294	23,664

1 9 3 7

Januari	6,528	6,857	13,385
Februari	7,410	4,820	12,230
Mars	7,660	3,519	11,179
April	8,102	4,733	12,835
Maj	7,605	6,479	14,084
Juni	7,524	8,215	15,739
Juli	8,614	10,113	18,727
Augusti	8,828	10,885	19,713
September	8,580	11,803	20,383
Oktober	8,365	15,075	23,440
November	7,780	11,584	19,364
December	8,013	9,512	17,525

1 9 3 8

Från och med den 1 januari 1938
hava rapporter beträffande lån till
enskild företagsamhet ej infordrats.

Januari	2,467
Februari	2,347
Mars	3,208
April	3,821
Maj	4,869
Juni	6,149
Juli	7,803
Augusti	8,429
September	8,320
Oktober	7,497
November	6,001
December	5,036

Tabell 12. Dagsverken, utförda under tiden 1/7 1937—30/6 1938 för

	Län och vissa städer	Stats- beställ- ningar	Statliga bygg- nader	Beredskaps- arbeten		Bostads- byggande		Sken- fria kors- ningar	Broar och hamnar	Vissa väg- byggn- arb.
				statliga	kom- munala	landet	städer			
1	Stockholms stad.....	1,810	26,139	4,108	—	—	54,661	—	—	—
2	Stockholms län.....	—	94,209	—	11,688	21,900	7,552	—	—	—
3	Uppsala län.....	—	23,241	460	—	13,405	12,968	130	—	—
4	Södermanlands län.....	270	—	—	—	20,256	—	2,284	—	—
5	Norrköpings stad.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
6	Östergötl. län i övrigt....	—	—	248	—	18,201	—	—	—	—
7	Jönköpings län.....	—	—	—	—	27,466	—	—	—	—
8	Kronobergs län.....	—	11,232	—	2,117	10,442	80	701	—	—
9	Kalmar län.....	—	825	43	11,896	24,050	—	1,030	1,953	—
10	Gotlands län.....	—	464	—	—	12,314	—	—	3,981	—
11	Blekinge län.....	432	—	5,482	15,107	14,878	6,182	—	8,706	—
12	Kristianstads län.....	—	—	317	—	22,897	—	—	—	—
13	Malmö stad.....	—	—	—	—	—	1,594	—	1,993	—
14	Lunds stad.....	—	9,277	—	—	—	1,743	—	—	—
15	Landskrona stad.....	—	—	155	—	—	6,056	—	—	—
16	Hälsingborgs stad.....	—	—	—	7,401	—	—	—	—	—
17	Malmöhus län i övrigt....	697	284	—	—	17,382	—	—	844	—
18	Hallands län.....	—	—	8,520	14,418	25,242	—	—	—	—
19	Göteborgs stad.....	4,701	—	—	18,421	—	5,605	—	—	—
20	Göteborgs och Bohus län i övrigt.....	—	—	79,077	52,456	34,074	—	—	1,328	—
21	Älvsborgs län.....	—	11,465	—	3,053	24,563	2,342	540	—	—
22	Skaraborgs län.....	—	—	—	2,327	37,186	—	3,887	—	—
23	Värmlands län.....	—	10,166	—	3,165	49,026	—	—	—	—
24	Örebro län.....	—	—	—	—	11,833	—	2,610	—	—
25	Västmanlands län.....	—	—	—	—	22,945	3,575	—	—	—
26	Kopparbergs län.....	—	245	—	2,824	18,697	—	—	—	—
27	Gävleborgs län.....	—	—	—	5,143	26,971	4,825	1,536	—	—
28	Västernorrlands län.....	—	—	30,196	54,087	37,491	—	1,893	—	—
29	Jämtlands län.....	—	—	—	4,110	42,084	—	—	—	920
30	Västerbottens län.....	—	—	—	1,329	16,350	—	—	921	11,495
31	Norrbottens län.....	—	—	9,744	7,994	57,123	488	—	—	3,583
32	Ej fördelat på län.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
33	Summa	7,910	187,547	138,350	217,536	606,776	107,671	14,611	19,726	15,998

anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Gödsel- vård	Spann- måls- lager- hus	Torr- lägg- ning	Täck- dikning	Väg- och flottl.- byggn.	Skogs- vårds- åt- gärder	Ar- betar- små- bruks- låne- fonden	Diverse	Bekäm- pande av arbets- lös- heten	Summa	Lån till enskild företag- samhet	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	86,718	182,837	1
1,854	—	1,336	11,790	—	37	454	—	—	150,820	18,781	2
2,444	—	1,189	9,513	—	2,617	140	—	—	66,107	25,055	3
3,748	—	—	14,290	—	1,017	—	—	—	41,865	34,987	4
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12,372	5
4,082	—	1,916	26,433	12,290	922	558	—	22	64,672	24,764	6
2,844	—	810	1,877	2,842	1,300	524	—	—	37,663	100,314	7
6,300	—	3,515	7,866	4,969	12,877	203	—	—	60,302	33,219	8
6,353	—	3,381	12,228	14,346	1,275	105	—	—	77,485	48,480	9
1,229	—	507	10,738	—	906	402	—	—	30,541	—	10
3,757	—	—	1,841	5,455	578	233	—	—	62,651	19,996	11
4,000	—	615	19,264	904	1,911	1,528	—	—	51,436	32,760	12
—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,587	14,881	13
—	—	—	—	—	—	—	—	—	11,020	21,516	14
—	—	—	—	—	—	—	—	—	6,211	—	15
—	—	—	—	—	—	—	—	—	7,401	1,201	16
1,100	—	780	8,511	—	588	—	—	—	30,186	4,746	17
2,132	—	—	14,057	4,582	—	665	—	—	69,616	160	18
—	—	—	—	—	—	—	—	—	28,727	29,067	19
2,706	—	496	9,252	—	2,585	103	—	—	182,077	5,381	20
6,913	—	1,559	24,920	—	535	193	—	—	76,003	73,124	21
4,908	—	592	80,324	1,900	1,400	1,062	—	—	133,586	88,997	22
3,870	—	1,104	13,971	—	1,386	11,528	—	—	94,216	106,385	23
1,650	—	1,459	17,519	4,358	3,095	678	—	—	43,202	53,936	24
1,924	2,037	278	4,313	910	1,889	1,832	—	—	39,703	9,123	25
1,402	—	3,415	3,068	5,540	5,587	7,593	—	—	48,371	91,199	26
1,922	—	719	4,281	9,825	5,703	15,069	—	—	75,994	33,745	27
5,116	—	29,228	4,773	—	28,009	26,739	—	—	217,532	48,483	28
2,835	—	13,947	7,043	—	31,888	23,943	—	—	126,770	6,209	29
5,721	—	33,902	2,249	—	69,502	10,560	13,376	1,616	167,021	—	30
3,510	—	20,990	6,002	—	9,410	37,805	—	—	156,649	92,711	31
—	—	—	—	—	143	—	—	—	143	—	32
82,320	2,037	121,738	316,123	67,921	185,160	141,917	13,376	1,638	2,248,355	1,214,429	33

Tabell 13. Dagsverken, utförda under tiden ¹/₇—³¹/₁₂ 1938 för anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Län och vissa städer	Statsbeställningar	Statliga byggnader	Beredskapsarbeten		Bostadsbyggande		Skenfria korsningar	Broar och hamnar	Arbetar-småbruks-lånefonden	Diverse	Bekämpande av arbetslösheten	Summa
			statliga	kommunala	landet	städer						
Stockholms stad	225	12,927	—	—	—	25,397	—	—	—	—	—	38,549
Stockholms län	—	35,875	—	1,107	14,511	957	—	—	316	—	—	52,766
Uppsala län	—	12,428	—	—	8,385	3,268	—	—	362	—	—	24,443
Södermanlands län	—	—	—	—	10,733	—	—	—	—	—	—	10,733
Östergötlands län	—	—	—	—	10,782	—	—	—	—	—	—	10,782
Jönköpings län	—	—	—	—	15,144	—	—	—	737	—	—	15,881
Kronobergs län	—	1,613	—	1,625	5,466	—	1,786	—	28	—	—	10,518
Kalmar län	—	5,025	—	7,922	21,712	—	—	682	37	—	—	35,378
Gotlands län	—	—	—	—	4,525	—	—	2,190	38	—	—	6,753
Blekinge län	1,116	—	5,129	10,752	18,018	9,674	—	6,830	24	—	—	51,543
Kristianstads län	—	—	—	—	25,744	—	—	—	109	—	—	25,853
Landskrona stad	—	—	1,097	753	—	5,324	—	—	—	—	—	7,174
Hälsingborgs stad	—	—	—	1,162	—	668	—	—	—	—	—	1,830
Malmöhus län	—	—	—	—	9,337	6,185	—	—	—	—	—	15,522
Hallands län	—	—	4,722	1,235	15,681	—	—	—	—	—	—	21,638
Göteborgs stad	6,172	—	—	2,544	—	1,696	—	—	—	—	—	10,412
Göteborgs och Bohus län ..	—	—	77,541	40,050	47,944	—	—	—	—	—	—	165,535
Älvsborgs län	—	1,893	—	769	21,350	55	—	—	473	—	—	24,540
Skaraborgs län	—	—	—	448	21,565	—	71	—	397	—	—	22,481
Värmlands län	—	4,362	—	—	58,449	—	—	—	4,378	—	—	67,189
Örebro län	1,336	—	—	—	6,448	—	—	—	132	—	—	7,916
Västmanlands län	—	—	—	—	17,279	1,482	—	—	400	—	—	19,161
Kopparbergs län	—	—	—	—	15,772	—	—	—	4,574	—	—	20,346
Gävleborgs län	—	—	—	8,044	30,028	1,652	—	—	5,768	—	—	45,492
Västernorrlands län	—	—	59,005	60,610	29,645	—	971	—	13,901	—	—	164,132
Jämtlands län	—	3,882	—	8	37,082	—	—	—	10,724	—	—	51,696
Västerbottens län	—	—	—	18	15,920	—	—	—	2,486	1,588	493	20,505
Norrbottnens län	—	—	13,614	10,452	56,741	466	—	—	21,925	—	—	103,198
Summa	8,849	78,005	161,108	147,499	518,261	56,824	2,828	9,702	66,809	1,588	493	1,051,966

I den till föregående års riksdag avgivna propositionen angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m. har lämnats en redogörelse rörande användningen intill den 1 mars 1938 av de anvisade anslagen till lån och subventioner till främjande av enskild företagsamhet.

Därefter hava beviljats 6 lån å tillhoppa 1,738,000 kronor.

Efter avdrag för lån och subventioner, till vilka rätten gått förlorad genom underlåtenhet att uttaga de beviljade beloppen, hava anslagen, tillhoppa 16,500,000 kronor, tagits i anspråk till ett sammanlagt belopp av 16,231,781 kronor 54 öre. Å de intill den 1 januari 1939 lyftade lånen, tillhoppa 15,532,194 kronor 99 öre, har vid samma tidpunkt återbetalats ett belopp av 8,217,797 kronor 13 öre.

Utredningar.

Förnyad inventering av beredskapsarbeten.

Vid behandlingen föregående år av frågan om anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m. erinrade jag om det förslag om komplettering genom successiva inventeringar, som 1936 års utredning angående beredskapsarbeten framställt beträffande de av utredningen redovisade arbetena. Detta förslag har under hösten 1938 första gången kommit till utförande. Från socialdepartementet utsändes nämligen i juli 1938 till samtliga kommuner i landet frågeformulär rörande lämpligheten av ett bibehållande i beredskapsplanen av redan upptagna arbetsföretag ävensom de företag av nu nämnt slag, som enligt vederbörande kommuns uppfattning borde komplettera planen.

Bearbetning av dessa uppgifter pågår inom departementet. Av tabellen å sidan 30 framgår — länsvis fördelade — antal kommuner, som inlämnat uppgifter, avseende antingen företag uppgivna vid den av nämnda utredning verkställda inventeringen eller ock nya företag. Vidare har till särskilda kolumner hänförts antalet kommuner, som antingen uppgivit sig sakna lämpliga företag eller som ej besvarat departementets förfrågan.

Utformandet av arbetsplaner för beredskapsarbeten.

Såsom jag förra året framhöll måste det anses önskvärt att hava tillgång till noggrant utarbetade planer för utförande av lämpliga beredskapsarbeten vid en inträffad krissituation. Denna uppfattning förklarade sig riksdagen biträda och ville allenast beträffande förslaget om statsbidrag till kommunerna till planläggning av arbeten understryka det angelägna i att dylikt bidrag endast borde utgå efter prövning i varje särskilt fall och då planläggningsarbeten skulle medföra en kännbar ekonomisk belastning för kommunerna.

Tabell 14. Dagsverken, utförda under tiden ¹/₇ 1933—³¹/₁₂

	Stats- be- ställ- ningar	Stat- liga bygg- nader	Beredskaps- arbeten		Bostads- byggande		Sken- fria kors- ningar	Broar och ham- nar	Vissa väg- byggn- arben- ten	Sten- sätt- ning av vägar
			stat- liga	kom- munala	landet	städer				
<i>1933</i>										
1	Juli	—	5,649	435	—	—	—	—	—	—
2	Augusti	—	5,681	—	—	70	—	—	—	—
3	September	1,319	5,513	1,625	322	328	—	—	—	—
4	Oktober	2,347	5,644	6,103	376	241	—	—	—	—
5	November	3,048	4,295	7,675	2,408	1,500	—	165	1,128	—
6	December	5,879	2,992	6,779	2,314	17,686	—	582	1,522	—
<i>1934</i>										
7	Januari	7,760	1,898	9,002	3,792	17,931	—	3,207	7,579	—
8	Februari	9,390	3,365	9,971	4,883	29,569	1,584	6,580	14,711	—
9	Mars	12,126	6,136	10,757	7,681	57,115	10,525	9,389	21,474	—
10	April	12,844	7,590	12,896	12,476	97,878	19,460	13,558	18,270	—
11	Maj	11,633	11,279	13,866	18,998	139,662	36,389	17,219	14,269	—
12	Juni	11,203	15,178	14,696	24,161	214,184	50,733	21,365	15,465	—
13	Summa juli 1933 —juni 1934	77,489	75,220	93,805	77,411	576,164	118,691	72,065	94,418	—
14	Juli	10,435	19,056	13,975	35,638	221,692	63,475	23,372	16,456	—
15	Augusti	13,338	22,107	13,203	38,428	227,360	71,817	24,880	19,301	1,104
16	September	12,412	22,246	11,497	41,687	240,626	70,244	24,908	20,476	5,566
17	Oktober	10,655	23,326	12,217	48,611	207,319	42,702	21,418	18,000	25,486
18	November	16,489	20,146	12,193	44,594	159,317	35,674	17,846	15,955	19,473
19	December	22,845	15,874	7,788	33,776	68,034	36,166	9,677	10,455	9,736
20	Januari	16,976	18,810	7,201	29,850	30,200	39,174	9,103	13,426	9,126
21	Februari	14,621	17,355	5,840	28,423	21,234	40,196	7,425	17,494	11,104
22	Mars	16,776	19,088	8,843	29,970	30,882	33,860	8,881	17,735	12,148
23	April	13,457	20,114	9,630	33,920	60,290	14,722	9,378	20,841	10,736
24	Maj	20,017	23,464	11,562	42,795	141,787	12,519	13,525	21,447	11,013
25	Juni	14,732	19,804	11,836	45,252	213,054	8,527	12,982	17,959	19,129
26	Summa juli 1934 —juni 1935	182,753	241,390	125,285	452,944	1,621,795	469,076	183,395	209,545	128,011
27	Juli	16,797	24,226	14,155	53,861	269,348	9,728	13,077	22,958	38,730
28	Augusti	17,287	22,946	12,438	54,490	285,974	11,439	14,873	24,148	14,779
29	September	12,703	20,448	10,788	43,681	262,294	—	13,261	21,192	22,000
30	Oktober	14,437	23,915	10,249	42,942	231,976	1,495	11,036	19,388	22,169
31	November	30,702	22,981	10,166	34,049	158,612	8,954	6,885	16,670	5,353
32	December	16,057	18,920	6,021	22,400	88,941	11,699	3,302	9,529	2,872

1938 för anslag till allmänna arbeten i öppna marknaden.

Vissa banarbeten	Gödselvärd	Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täck-dikning	Väg-och flottl. byggnader	Skogs-vårds-åtgärder	Arbe-tar-små-bruks-låne-fonden	Diver-se	Be-kämp. av ar-bets-lös-heten	Summa	Lån till enskild företag-samhet	
—	—	—	—	—	—	—	—	2,083	—	8,167	—	1
—	—	—	—	—	—	—	—	6,178	—	11,929	2,148	2
—	—	—	—	—	—	43,026	—	7,180	318	59,631	4,853	3
—	—	—	—	—	—	117,350	—	6,010	5,084	143,155	12,433	4
—	—	—	17,467	30,402	—	137,655	—	3,566	4,543	213,852	29,816	5
—	9,213	—	13,793	15,587	—	73,765	3,578	942	1,509	156,141	32,038	6
—	11,734	—	17,442	11,210	—	34,052	2,967	1,910	2,179	132,663	45,069	7
—	3,916	—	9,879	13,220	—	15,517	1,373	1,241	2,477	127,616	50,893	8
—	1,993	—	13,661	6,997	—	5,530	4,390	2,796	3,333	173,903	66,179	9
—	2,497	—	16,451	21,401	—	6,536	4,632	3,735	4,179	254,403	78,376	10
—	4,460	—	35,775	21,148	—	9,694	10,586	3,293	4,946	353,217	92,168	11
—	6,755	—	56,606	37,902	—	18,418	18,675	4,023	7,884	517,248	104,052	12
—	40,568	—	181,074	157,867	—	461,543	46,201	42,957	36,452	2,151,925	518,025	13
—	15,337	3,538	69,494	26,648	494	45,785	24,623	5,441	7,083	602,542	127,325	14
—	26,952	4,494	98,053	23,083	1,692	78,901	30,842	8,155	6,001	709,711	136,806	15
484	26,785	3,279	85,238	15,023	297	57,388	35,237	9,326	6,293	689,562	150,341	16
582	32,235	5,297	64,561	68,502	3,443	208,177	33,537	17,305	4,151	853,350	160,846	17
2,510	39,117	7,135	43,818	79,644	320	225,528	20,894	13,803	4,564	788,710	163,959	18
2,449	53,416	4,856	38,228	56,005	5,051	127,666	12,265	4,685	5,397	531,393	141,997	19
2,770	31,179	2,374	22,420	30,000	1,807	18,265	3,839	5,931	7,933	302,549	192,063	20
4,575	10,276	1,446	21,408	5,990	2,449	18,381	2,112	5,091	7,787	244,541	208,047	21
3,561	6,788	1,076	26,015	19,624	—	12,071	3,512	6,374	4,576	263,914	233,994	22
3,632	11,592	878	34,245	20,699	593	5,395	8,062	6,346	3,090	295,248	224,778	23
3,228	3,533	763	49,556	37,898	1,125	5,519	21,573	8,236	3,616	443,303	223,190	24
2,576	7,557	571	59,008	45,006	4,123	15,038	37,864	6,171	3,012	551,276	197,728	25
26,367	264,767	35,707	612,044	428,122	21,394	818,114	234,460	97,364	63,503	6,281,599	2,161,074	26
2,785	9,556	216	91,705	44,649	6,320	37,740	46,225	6,504	1,956	719,393	204,855	27
2,787	25,420	48	85,466	46,754	6,863	69,535	51,621	5,784	1,241	761,346	220,427	28
2,651	29,585	48	86,306	62,030	6,663	87,199	64,974	5,888	1,128	759,807	213,626	29
3,312	34,319	260	73,597	97,085	8,697	182,230	50,292	4,654	1,108	838,402	223,642	30
3,308	51,832	240	77,828	105,183	15,499	235,533	28,295	3,277	884	818,040	227,180	31
1,952	48,187	—	23,048	76,816	14,061	92,140	14,820	2,313	651	454,207	185,565	32

	Stats- be- ställ- ningar	Stat- liga bygg- nader	Beredskaps- arbeten		Bostads- byggande		Sken- fria kors- ningar	Broar och ham- nar	Vissa väg- bygg- arben- ten	Sten- sätt- ning av vägar	
			stat- liga	kom- munala	landet	städer					
<i>1936</i>											
33	Januari	20,146	21,475	3,825	20,795	28,973	19,165	3,321	10,153	1,680	—
34	Februari	18,382	21,292	3,296	21,558	20,411	21,940	4,015	12,003	2,309	—
35	Mars	18,694	22,178	3,900	21,603	29,782	31,144	2,736	12,961	2,303	—
36	April	19,330	20,632	5,329	22,815	51,935	30,704	3,671	12,148	3,282	—
37	Maj	17,848	21,960	6,651	25,920	84,043	29,816	4,212	11,843	2,665	—
38	Juni	13,662	18,916	6,066	28,815	133,332	27,370	4,270	14,766	7,925	—
39	Summa juli 1936 —juni 1936	216,045	259,889	92,884	392,929	1,645,621	203,454	84,659	187,759	126,067	30,786
40	Juli	20,464	21,698	6,416	32,147	135,115	25,713	5,218	16,384	7,351	595
41	Augusti	16,947	18,691	5,293	29,192	134,587	20,806	5,963	14,230	4,748	516
42	September	15,239	18,714	4,808	26,606	132,028	12,665	6,023	12,216	8,094	—
43	Oktober	12,433	18,669	5,002	26,693	103,544	12,994	3,329	10,713	7,523	—
44	November	9,450	16,176	4,486	20,719	66,587	12,403	3,028	6,694	3,405	—
45	December	6,583	13,185	3,171	15,113	36,751	12,192	2,946	4,668	1,600	—
<i>1937</i>											
46	Januari	5,757	12,652	2,673	12,127	20,099	11,902	2,863	3,293	1,241	—
47	Februari	6,250	15,982	2,891	9,159	15,650	11,720	1,350	2,809	691	—
48	Mars	4,519	16,672	3,361	9,303	20,439	11,516	1,144	2,430	1,145	—
49	April	4,241	17,038	4,802	11,338	35,490	4,632	1,795	3,884	1,124	—
50	Maj	3,291	12,655	4,571	13,393	60,228	1,933	2,134	3,621	1,540	—
51	Juni	3,412	12,998	4,550	15,838	83,622	2,216	2,252	3,722	4,346	—
52	Summa juli 1936 —juni 1937	108,588	195,130	52,024	221,628	844,140	140,692	38,045	84,664	42,808	1,111
53	Juli	1,155	17,477	6,865	22,970	93,790	3,571	1,888	3,710	4,060	—
54	Augusti	1,008	18,484	7,077	20,883	104,115	3,390	3,083	3,470	3,092	—
55	September	1,538	17,814	6,239	20,612	91,939	3,985	2,201	2,586	4,336	—
56	Oktober	472	18,363	6,779	19,421	78,321	5,647	1,619	2,279	2,525	—
57	November	301	19,222	7,760	15,744	47,552	9,875	1,646	1,685	1,249	—
58	December	435	12,963	7,599	11,308	23,719	6,094	374	714	574	—
<i>1938</i>											
59	Januari	514	14,337	8,612	10,640	7,306	13,535	300	128	162	—
60	Februari	679	15,400	12,126	12,993	4,108	10,843	163	131	—	—
61	Mars	572	15,901	15,864	17,041	7,004	20,983	454	690	—	—
62	April	436	13,768	16,901	19,603	26,097	13,751	1,023	1,185	—	—
63	Maj	380	13,851	21,641	23,382	43,991	9,044	1,564	1,476	—	—
64	Juni	420	9,967	20,887	22,939	78,834	6,953	296	1,612	—	—
65	Summa juli 1937 —juni 1938	7,910	187,547	138,350	217,536	606,776	107,671	14,611	19,666	15,998	—
66	Juli	499	13,192	25,370	28,334	100,465	12,217	283	1,928	—	—
67	Augusti	1,638	13,926	28,180	29,110	113,853	7,738	376	1,984	—	—
68	September	1,374	13,434	27,714	27,595	112,789	6,169	658	1,900	—	—
69	Oktober	2,099	13,787	29,104	23,637	92,905	9,983	730	1,740	—	—
70	November	1,194	13,271	27,753	21,534	65,843	10,386	576	1,559	—	—
71	December	2,045	10,395	22,947	17,289	32,406	10,331	205	591	—	—
72	Summa juli— december 1938	8,849	78,005	161,108	147,499	518,261	56,824	2,328	9,702	—	—
73	Summa juli 1933 —december 1938	601,632	1,037,181	663,456	1,509,947	5,812,757	1,096,408	395,603	605,754	312,884	97,460

Vissa banarbeten	Gödselvärd	Spannmåls-lagerhus	Torr-läggning	Täck-dikning	Väg- och flottl. byggnader	Skogs-värds-åtgärder	Arbe-tar-små-bruks-låne-fonden	Diver-se	Be-kämp-av ar-bets-lös-heten	Summa	Lån till enskild företag-samhet	
2,880	37,674	—	11,119	23,808	4,446	17,570	4,020	1,666	649	233,365	198,029	33
2,458	8,204	—	13,798	11,509	1,700	9,273	5,122	1,918	653	179,841	204,585	34
4,181	15,440	—	4,632	15,375	—	2,653	1,950	2,016	752	192,300	198,552	35
4,141	10,199	—	11,240	19,761	2,310	2,910	5,097	143	761	226,408	184,976	36
3,582	3,560	—	13,269	33,353	6,737	5,431	19,332	83	1,104	291,409	199,561	37
3,263	4,585	—	26,656	41,419	6,212	17,359	40,933	72	1,150	396,771	184,608	38
37,300	278,561	812	518,664	577,742	79,508	759,573	332,681	34,318	12,037	5,871,289	2,445,606	39
2,910	4,326	—	33,318	42,616	11,252	29,380	42,340	310	1,164	438,717	228,309	40
2,873	13,182	—	42,389	57,570	24,674	45,591	64,326	730	1,371	503,679	220,908	41
2,438	18,094	—	47,598	55,632	13,610	78,324	59,278	2,227	1,089	514,683	221,171	42
1,449	21,847	—	48,824	98,414	38,490	175,647	50,755	6,009	1,076	643,411	215,934	43
565	34,384	—	34,392	115,501	30,286	124,179	21,516	1,155	977	505,903	201,152	44
280	30,834	—	11,632	67,524	17,524	67,907	12,668	250	1,046	305,874	167,402	45
93	36,935	300	11,545	34,245	5,268	7,990	2,083	349	—	171,415	163,188	46
229	11,867	594	1,812	6,420	19,973	8,777	3,849	426	55	120,504	185,233	47
72	2,359	361	4,335	6,559	1,595	307	1,591	50	225	87,983	191,498	48
172	6,930	527	851	19,049	482	2,724	2,981	60	194	118,314	202,540	49
120	3,877	126	3,661	24,798	4,402	10,728	10,078	632	190	161,978	190,120	50
149	2,945	229	7,808	17,692	5,637	10,479	24,714	2,738	40	205,387	188,095	51
11,350	187,580	2,137	248,165	546,020	173,193	562,033	296,179	14,936	7,427	3,777,848	2,375,550	52
—	3,773	797	12,950	43,064	5,123	6,917	22,030	2,448	226	252,814	215,350	53
—	8,002	895	18,014	28,478	3,101	15,632	29,037	3,999	373	272,133	220,699	54
—	9,069	345	26,537	28,744	15,228	34,959	25,176	3,439	316	295,063	214,497	55
—	15,817	—	33,721	66,404	21,378	80,261	21,451	2,092	325	376,875	209,123	56
—	19,429	—	19,931	101,817	11,355	21,769	9,419	509	332	289,595	194,492	57
—	26,230	—	10,585	47,616	11,736	25,622	4,616	40	6	190,231	160,268	58
—	—	—	—	—	—	—	6,153	—	—	61,687	—	59
—	—	—	—	—	—	—	2,191	41	—	58,675	—	60
—	—	—	—	—	—	—	1,650	42	14	80,215	—	61
—	—	—	—	—	—	—	2,616	106	46	95,532	—	62
—	—	—	—	—	—	—	6,301	108	—	121,738	—	63
—	—	—	—	—	—	—	11,277	552	—	153,737	—	64
—	82,320	2,037	121,738	316,123	67,921	185,160	141,917	13,376	1,638	2,248,295	1,214,429	65
—	—	—	—	—	—	—	12,182	549	52	195,071	—	66
—	—	—	—	—	—	—	13,340	222	361	210,728	—	67
—	—	—	—	—	—	—	15,737	546	80	207,996	—	68
—	—	—	—	—	—	—	13,174	271	—	187,430	—	69
—	—	—	—	—	—	—	7,907	—	—	150,023	—	70
—	—	—	—	—	—	—	4,469	—	—	100,718	—	71
—	—	—	—	—	—	—	66,809	1,588	493	1,051,966	—	72
75,017	853,796	40,693	1,681,685	2,025,874	342,016	2,786,423	1,118,247	204,539	121,550	21,382,922	8,714,684	73

Kommuner	Antal kommuner, som inlämnat uppgifter avseende		Antal kommuner		Kommuner	Antal kommuner, som inlämnat uppgifter avseende		Antal kommuner	
	företag, uppgivna vid 1936 års inventering	nya företag	lika företag som uppgivit sig sakna lämpliga företag	som ej besvarat förfrågan		företag, uppgivna vid 1936 års inventering	nya företag	lika företag som uppgivit sig sakna lämpliga företag	som ej besvarat förfrågan
<i>Stockholms län</i>					<i>Blekinge län</i>				
Städer	9	9	—	—	Städer	4	3	—	—
Köpingar	3	2	1	1	Municipalsamhälle ..	—	—	—	1
Municipalsamhällen ..	6	10	—	10	Övriga kommuner...	24	28	1	4
Övriga kommuner...	36	62	36	3	<i>Kristianstads län</i>				
<i>Uppsala län</i>					Städer	4	3	—	—
Städer	2	1	—	—	Köpingar	3	3	—	1
Köping	—	1	—	—	Municipalsamhällen ..	7	12	4	8
Municipalsamhälle...	1	—	—	—	Övriga kommuner...	44	55	72	11
Övriga kommuner...	29	39	36	5	<i>Malmöhus län</i>				
<i>Södermanlands län</i>					Städer	7	8	—	—
Städer	7	6	1	—	Köpingar	2	3	—	—
Köping	1	1	—	—	Municipalsamhällen..	7	10	—	8
Municipalsamhällen..	5	4	—	1	Övriga kommuner...	79	106	100	13
Övriga kommuner...	47	48	27	9	<i>Hallands län</i>				
<i>Östergötlands län</i>					Städer	5	3	—	—
Städer	6	7	—	—	Municipalsamhälle ..	1	1	—	—
Köping	1	1	—	—	Övriga kommuner...	22	44	36	3
Municipalsamhällen..	2	5	—	—	<i>Göteborgs o. Bohus län</i>				
Övriga kommuner...	43	89	40	6	Städer	5	4	—	2
<i>Jönköpings län</i>					Köping	1	1	—	—
Städer	6	6	—	2	Municipalsamhällen..	11	18	7	15
Köpingar	1	1	1	—	Övriga kommuner...	50	50	26	2
Municipalsamhällen..	4	3	2	—	<i>Älvsborgs län</i>				
Övriga kommuner...	44	55	59	6	Städer	6	6	—	—
<i>Kronobergs län</i>					Köpingar	—	2	—	—
Städer	2	2	—	—	Municipalsamhällen..	1	1	—	4
Köpingar	3	2	—	—	Övriga kommuner...	54	96	101	8
Municipalsamhällen..	5	6	—	—	<i>Skaraborgs län</i>				
Övriga kommuner...	28	39	33	7	Städer	7	7	—	—
<i>Kalmar län</i>					Köpingar	2	2	—	2
Städer	6	4	—	—	Municipalsamhällen..	4	4	1	3
Köpingar	5	4	1	—	Övriga kommuner...	73	89	145	18
Municipalsamhällen..	2	3	—	3	<i>Värmlands län</i>				
Övriga kommuner...	50	54	34	4	Städer	4	4	—	—
<i>Göteborgs län</i>					Köpingar	1	2	—	—
Städer	1	1	—	—	Municipalsamhällen..	3	1	—	3
Köping	1	1	—	—	Övriga kommuner...	41	58	14	9
Municipalsamhälle...	—	—	—	1	<i>Örebro län</i>				
Övriga kommuner...	23	37	47	2	Städer	4	4	—	—
					Köpingar	2	2	—	—
					Municipalsamhällen..	3	5	1	2
					Övriga kommuner...	28	39	13	3

Kommuner	Antal kommuner, som inlämnat uppgifter avseende		Antal kommuner		Kommuner	Antal kommuner, som inlämnat uppgifter avseende		Antal kommuner	
	företag, uppgivna vid 1936 års inventering	nya företag	ligga företag	som uppgifvit sig sakna lämpliga företag		ligga företag	nya företag	ligga företag	som uppgifvit sig sakna lämpliga företag
<i>Västmanlands län</i>					<i>Jämtlands län</i>				
Städer.....	4	4	—	—	Stad.....	1	1	—	—
Köping.....	—	1	—	—	Köping.....	—	1	—	—
Municipalsamhällen..	2	3	—	—	Municipalsamhällen..	2	2	—	2
Övriga kommuner...	25	40	18	4	Övriga kommuner...	40	29	10	8
<i>Kopparbergs län</i>					<i>Västerbottens län</i>				
Städer.....	4	4	—	1	Städer.....	2	1	—	—
Köpingar.....	4	4	—	—	Köpingar.....	2	2	—	—
Municipalsamhällen..	2	4	1	—	Municipalsamhällen..	10	15	2	2
Övriga kommuner...	27	39	3	4	Övriga kommuner...	25	24	3	1
<i>Gävleborgs län</i>					<i>Norrbottnens län</i>				
Städer.....	3	3	—	—	Städer.....	3	4	—	—
Köpingar.....	2	4	—	1	Municipalsamhällen..	5	6	—	—
Municipalsamhälle...	1	—	—	—	Övriga kommuner ..	19	23	—	2
Övriga kommuner...	26	34	10	1	<i>Summa</i>				
<i>Västernorrlands län</i>					Städer.....	105	98	1	7
Städer.....	3	3	—	2	Köpingar.....	34	40	3	5
Municipalsamhällen..	4	5	—	3	Municipalsamhällen..	88	118	18	66
Övriga kommuner...	45	51	5	5	Övriga kommuner ..	922	1,228	869	133
					Summa summarum	1,149	1,484	891	211

Vidare har Kungl. Maj:t genom beslut i juli 1938 uppdragit åt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att vidtaga nödiga åtgärder för möjliggörande av ett snabbt igångsättande av de arbetsföretag inom väg- och vattenbyggnadsväsendet, som kunde komma i fråga till utförande med anlitande av medel från beredskapsstaten för budgetåret 1938/39. För ändamålet har Kungl. Maj:t till styrelsens förfogande ställt högst 45,000 kronor. Med anlitande av dessa medel har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen därefter underkastat beredskapsplanen justering samt verkställt planläggning av nu ifrågavarande arbetsföretag (flygfältsarbeten, hamn- och farledsarbeten samt väg-, bro- och stensättningsarbeten). En kortare redogörelse för resultatet hittills av denna verksamhet synes förtjäna intresse. Jag vill emellertid därjämte hänvisa till de uppgifter härutinnan, som chefen för kommunikationsdepartementet i annat sammanhang lämnar.

I anslutning till nämnda beslut i juli 1938 meddelades närmare direktiv rörande åtgärderna för möjliggörande av ett snabbt igångsättande i beredskapssyfte av till väg- och vattenbyggnadsväsendet hörande arbeten. I samband härmed framhölls, att sådana åtgärder omedelbart skulle vidtagas beträffande de företag, avseende byggande av vägar och broar, stensättning av

vägar samt hamn- och farledsarbeten, vilka väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse till kommunikationsdepartementet i februari 1938 uppgivit lämpligen kunna igångsättas i ändamål att bereda arbetstillfällen. Emellertid anfördes därjämte i direktiven, att de av nämnda företag, vilka i annan ordning komme att igångsättas före den 1 januari 1939, i detta sammanhang icke borde bliva föremål för åtgärder men att det förhållandet, att ett för ifrågavarande ändamål lämpligt företag icke tidigare uppgivits av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, icke utgjorde hinder att utredning beträffande sådant företag nu genomfördes. Slutligen ålades väg- och vattenbyggnadsstyrelsen genom nämnda direktiv att sammanföra i form av kortregister för varje särskilt företag vissa uppgifter, avsedda att bilda en beredskapsplan för ifrågavarande arbeten.

En sådan beredskapsplan har därefter upprättats samt i ett exemplar överlämnats till vardera av social- och kommunikationsdepartementen. Ett exemplar av planen finnes därjämte förvarat hos styrelsen. För att beredskapsplanen skall kunna tjäna sitt ändamål har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att komplettera densamma med efter hand tillgängliga uppgifter, varvid i planen ingående företag, som komma till utförande i annan ordning, skola avföras ur planen och som ersättning nya företag intagas däri, så att planen så vitt möjligt bibehålles vid den omfattning, som motsvarar de å beredskapsstaten för budgetåret 1938/39 för respektive ändamål upptagna anslag. Det åligger därjämte styrelsen att, i den mån för hithörande företags utförande erforderliga beslut av administrativ art saknas, verka för påskyndandet av dylika beslut samt att medverka till att även andra erforderliga åtgärder för möjliggörande av arbetenas snabba igångsättande vidtagas, i första hand genom vederbörande intressenters och — i den mån detta ej sker — genom styrelsens egen försorg efter samråd med kommunikationsdepartementet. Styrelsen har därför i skrivelse till samtliga länsstyrelser anhållit, att länsstyrelserna snarast möjligt ville meddela beslut beträffande sådana i planen upptagna företag, för vilka länsstyrelsens beslut ännu icke förelåge.

Sedan det vid granskningen av tillgängliga uppgifter för de särskilda företagen visat sig att en ringa del av företagen vore helt färdigberedda, har styrelsen i skrivelser till samtliga vägstyrelser sedermera anhållit, att dessa måtte snarast möjligt vidtaga på dem ankommande, återstående förberedande åtgärder för i planen ingående företag. Därefter hava beträffande en del av företagen beslut av länsstyrelse meddelats, men ännu ingå i planen åtskilliga företag, för vilka utslag saknas. Vidare hava genom länsstyrelsernas försorg upprättats renstakningsförslag, ingivits ansökningar till vatten-domstol samt i ett fåtal fall träffats uppgörelse angående markförvärv.

För åstadkommande av ytterligare förnyelse av planen har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i samband med uppgörandet av förslag till beredskapsplan för budgetåret 1939/40 låtit från de olika länen infordra uppgifter på sådana företag, som lämpligen kunde upptagas i planen i stället för ur den-

na avförda företag. I framställning till kommunikationsdepartementet har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samtidigt gjort framställning om anvisande av medel för budgetåret 1939/40 för vidmakthållande av upprättad beredskapsplan för väg-, bro- och stensättningsarbeten samt för vidtagande av erforderliga åtgärder för ett snabbt igångsättande av i denna beredskapsplan ingående arbeten. Medelsbehovet uppskattar styrelsen till 20,500 kronor.

Vad särskilt angår hamn- och farledsarbeten har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen med skrivelse den 15 november 1938 överlämnat en promemoria i ämnet med förslag till sådana arbeten å beredskapsstaten för budgetåret 1939/40. Ett reviderat förslag har därefter i februari 1939 avgivits av styrelsen. Detta senare förslag upptager 93 företag, avsedda att utföras i statlig regi genom styrelsens försorg, samt 17 företag att utföras i annan ordning. I enlighet härmed skulle vid inträffad krissituation arbeten av antydd art under budgetåret 1939/40 kunna utföras för en beräknad kostnad av över 9 miljoner kronor och statsbidrag härför utgå med nära 7 miljoner kronor.

Beträffande slutligen flygfältsarbeten har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen till beredskapsplanens kortregister överlämnat kort rörande arbeten på sammanlagt 13 miljoner kronor, av vilka över 2.5 miljoner kronor avse företag, vilka kunna avverkas under ett budgetår. För planläggning av ytterligare arbetsobjekt har preliminärt undersökts möjligheterna för utvidgning av vissa flygplatser ävensom utförande av vissa byggnadsarbeten. Därjämte hava förundersökningar igångsatts å ytterligare ett antal orter för anordnande av flygplatser samt för utvidgning av befintliga platser för samma ändamål.

Ytterligare är att i detta sammanhang nämna, att Kungl. Maj:t den 3 november 1938 efter framställning av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund ställt ett belopp av högst 50,000 kronor till centralrådets förfogande för planläggning av sådana arbetsföretag inom skogsväsendet, vilka kunde ifrågakomma till utförande med anlitande av beredskapsstaten för budgetåret 1938/39.

1937 års arbetslöshetssakkunniga.

I fjolårets proposition angående anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten m. m. redogjordes, bland annat, för det arbete, som 1937 års arbetslöshetssakkunniga dittills utfört. I det följande kommer jag att lämna en framställning av de sakkunnigas fortsatta arbete, vilken i huvudsak bygger på en av de sakkunnigas sekreterare under hand lämnad redogörelse.

Av de utredningar, som de arbetslöshetssakkunniga låtit verkställa, hava vissa slutförts eller föreligga i sådant skick, att de kunna betraktas såsom praktiskt taget färdigställda, även om textutformningen ej fullbordats. Sålunda har resultatet av arbetslöshetsräkningen den 31 augusti 1937 i form av en del I publicerats i serien statens offentliga utredningar 1938: 21, me-

dan del II, avseende specialundersökningar beträffande de på olika sätt belastade grupperna av klientelet, inom den närmaste tiden väntas bliva offentliggjord.

En redan avslutad, omfattande undersökning av kommunala och vissa statliga kostnader för arbetslöshetens bekämpande under åren 1930—1936 kompletteras för närvarande vad angår de arbetslöshetstyngda områdenas kommuner med vissa uppgifter, omfattande jämväl åren 1937 och 1938. De sakkunniga hava med denna undersökning avsett bl. a. att söka åstadkomma ett så aktuellt och användbart material som möjligt såsom grundval för en närmare analys av arbetslöshetskostnadernas inverkan på kommunernas allmänna ekonomiska status. Det förutsättes därjämte, att utredningsresultatet skall underlätta utgestaltandet av mera ändamålsenliga regler än hittills för fastställandet av statens bidrag till kommunernas kostnader för arbetslöshetens bekämpande.

I färdigt skick föreligger vidare en undersökning om i praxis tillämpad ordning under åren 1934—1936 i fråga om viss kommunalanställd personals anställning och entledigande.

En omfattande undersökning av fackförbundens arbetslöshetsstatistik pågår. Några av undersökningens resultat jämte vissa därtill fogade slutsatser och rekommendationer beräknas kunna framläggas inom den närmaste tiden.

Att omnämna är slutligen, att de sakkunniga från 300 ämbetsverk, myndigheter och institutioner samt ett antal större städers kommunala verk och dem underlydande organ inhämtat upplysning rörande tillgången på arbetsuppgifter av arkivarbetes eller annan natur, som på grund av bristande tillgång på arbetskraft måst åsidosättas, men vilka skulle under längre eller kortare tid lämna sig att komma till utförande genom anlitan av arbetslösa kontorister och med dem likställda. En närmare redogörelse rörande denna utredning lämnas i fortsättningen av denna min framställning.

Jämlikt sin uppgift att utreda restarbetslöshetens problem och att föreslå av denna utredning motiverade åtgärder hava de sakkunniga, efter att numera hava vunnit en översikt av restarbetslöshetens omfattning, geografiska lokalisering och allmänna karaktär, inriktat sig på genomarbetande av vissa frågor, som ansetts ur restarbetslöshetens synpunkt förtjänta av att särskilt beaktas.

Under sitt sysslande med restarbetslösheten i dess olika aspekter ha de sakkunniga bibragts den uppfattningen, att det vore lämpligt att underkasta spørsmålet om riktlinjerna för ordnandet av arbetslöshetshjälpen i dess helhet en ingående prövning. Till följd härav avse de sakkunniga att i sitt betänkande beröra hela komplexet av spørsmål rörande det allmännas hjälpsamhet vid arbetslöshet, sålunda även sådana, vilkas betydelse främst aktualiseras under skeden av kris- och konjunkturarbetslöshet.

I fortsättningen redogöres för resultatet av den verkställda utredningen om anordnandet av *arkivhjälparbeten* samt anföres härvid inledningsvis, att den av de arbetslöshetsakkunniga verkställda utredningen rörande restarbetslöshetens omfattning den 31 augusti 1937 ådagalade, att en icke obetydlig arbetslöshet då förefanns inom åtskilliga grupper av icke-manuell arbetskraft, särskilt bland storstädernas restarbetslösa, såsom exempelvis bevärfande kontorister, tekniker, musiker, personer, som varit anställda inom förvaltning, undervisning och sjukvård o. s. v., samt bland de personer inom olika yrken, vilka i fråga om yrkesutbildning och utövad verksamhet kunde betraktas såsom med dem likställda. Deras antal uppgick vid arbetslöshetsräkningen till 2,248, inklusive 288 kvinnor, därvid till kategorien icke-manuell arbetskraft även räknats butiks(affärs-)biträden. En sammanställning av dessa arbetslösa yrkesvis (män och kvinnor gemensamt) och med hänsyn till åldersgrupper har lämnat följande resultat (tabell 15).

Tabell 15. Sammanställning yrkesvis av vid arbetslöshetsräkningen den 31 augusti 1937 anmälda arbetslösa, tillhörande kategorien icke-manuell arbetskraft.

Yrken	Åldersgrupper										Summa
	intill 30 år		31—40 år		41—50 år		51—60 år		61—74 år		
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
Jordbruk och skogshushållning ..	6	12.8	9	19.1	12	25.5	13	27.7	7	14.9	47
Ingenjörsarbete och arbetsledning	17	9.3	37	20.2	49	26.8	57	31.1	23	12.6	183
Sjöfart.....	—	—	4	8.9	9	20.0	21	46.7	11	24.4	45
Kontorspersonal	169	13.8	298	24.3	401	32.8	281	22.9	76	6.2	1,225
Butikspersonal	151	44.4	83	24.4	61	17.9	40	11.8	5	1.5	340
Hotell och restaurangrörelse.....	1	1.8	7	12.5	16	28.6	28	50.0	4	7.1	56
Litterärt och konstnärligt arbete..	37	15.2	66	27.1	72	29.5	55	22.5	14	5.7	244
Förvaltning och undervisning....	30	33.3	25	27.8	19	21.1	14	15.6	2	2.2	90
Sjukvård och hygien	6	33.3	9	50.0	1	5.6	2	11.1	—	—	18
Summa	417	18.6	538	23.9	640	28.5	511	22.7	142	6.3	2,248

Det antal dylika arbetslösa, som under tiden efter arbetslöshetsräkningen anmält sig såsom hjälpsökande hos arbetslöshetskommittéerna, har visserligen understigit de i tabellen redovisade siffrorna. Att de emellertid även under 1938 representerat ett betydande inslag i det samlade hjälpklientelet, framgår av följande uppgifter härom enligt statens arbetslöshetskommissionens rapporter den 31 augusti och 31 december 1938, ställda vid sidan av motsvarande uppgifter från såväl arbetslöshetsräkningen den 31 augusti 1937 som kommissionens månadsrapportsiffror för samma datum.

Yrken	31/8 1937		1938 (Statens A.K.)	
	Arbetslöshetsräkn.	Statens A. K.	31/8	31/12
Jordbruk och skogshushållning	47	6	6	37
Ingenjörsarbete och arbetsledning	183	161	67	139
Sjöfart.....	45	17	19	29
Kontorspersonal	1,225	310	249	321
Butikspersonal (affärsbiträden)	340	73	57	83
Hotell och restaurangrörelse.....	56	10	7	11
Litterärt och konstnärligt arbete	244	28	25	39
Förvaltning och undervisning.....	90	60	22	54
Sjukvård och hygien	18	—	—	—
Summa	2 248	665	452	713

En blick på siffrorna från arbetslöshetsräkningen ger vid handen, att flertalet restarbetslösa inom de merkantila och tekniska yrkena utgjordes av kontorister (inklusive butikspersonal) och med dem likställda yrkesutövare såsom personer med litterärt och konstnärligt arbete samt ingenjörer och arbetsledare. Bland de merkantilt arbetslösa och med dem jämförbara, vilka den 31 augusti 1937 anmälde sig såsom hjälpsökande hos de lokala arbetslöshetsorganen, kommo de i egentlig mening kontoristarbetslösa samt ingenjörer och arbetsledare i främsta rummet, medan butiks- och affärsbiträden voro avsevärt färre till antalet.

Utvecklingstendensen i fråga om de hjälpsökande merkantilt arbetslösa under 1938, sådan densamma avspeglar sig i rapportsiffrorna till statens arbetslöshetskommission har ej nämnvärt avvikit från den under närmast föregående år konstaterade. De arbetslösa kontoristerna samt ingenjörer och arbetsledare bildade sålunda alltjämt den största gruppen, närmast följd av butiks- och affärsbiträden. Den omständigheten, att under 1938 antalet hjälpsökande inom flera yrken steg starkare än inom de merkantila yrkesgrupperna, har medfört, att sistnämnda grupperns andel av totalantalet arbetslösa i riket relativt sett gått tillbaka från augusti 1937 till december 1938, även om dessa yrkens absoluta antal arbetslösa samtidigt undergått en om ock förhållandevis svag ökning.

Om såväl de egentliga kontoristerna som butiksbiträdena gäller, att deras procentuella andel av arbetslöshetsstocken bland de merkantila yrkenas arbetslösa icke undergått några större förändringar under åren 1937 och 1938. Däremot faller i ögonen, att de kontoristarbetslösa och de med dem mera direkt likställda utgjorde ett i absoluta tal räknat mycket starkare inslag av hjälpsökande merkantilt arbetslösa i arbetslöshetskommissionens rapportmaterial under såväl 1937 som 1938 än de arbetslösa inom gruppen butikspersonal.

Vid arbetslöshetsräkningen återfanns det övervägande antalet merkantilt arbetslösa eller 75.1 % i åldrarna 31—60 år. Den både absolut och relativt största gruppen hänför sig emellertid till åldern 41—50 år, vilket också i stort sett, bortsett från vissa lokala variationer, överensstämmer med åldersfördelningen inom hela det vid arbetslöshetsräkningen behandlade klientelet. Särskilt påfallande är denna ålderskoncentration inom den egentliga kontoristgruppen samt inom grupperna litterärt och konstnärligt arbete ävensom ingenjörsarbete och arbetsledning, medan procentsiffran för den arbetslösa butikspersonalen beträffande denna åldersgrupp ligger betydligt under de nyssnämnda gruppernas procenttal. En klar tendens vid arbetslöshetsräkningen visar sålunda, att arbetslösheten inom de mera kvalificerade yrkena, relativt sett, berört färre inom de yngre åldersgrupperna än vad förhållandet varit med de arbetslösa inom gruppen butikspersonal, vilket från en annan synpunkt sett innebär, att det procentuella antalet kontoristarbetslösa och med dem likställda vid stigande ålder är högre än procenttalet för butikspersonalens arbetslösa. Förklaringen ligger förvisso däri, att butikspersonalen över huvud till övervägande delen består av personer i de yngre ålderskategorierna samt att omsättningen av sådan personal kan a priori antagas vara större än bland de kontors- och ingenjörutbildade, sammanhängande bl. a. med minuthandlarkårens rekrytering av personer, som tidigare varit butiksbiträden. Även vid en sådan gruppering efter procenttal av räkningens resultat beträffande de merkantila yrkenas arbetslösa, som framgår av följande uppställning, varest de arbetslösa intill 40 år förts samman till en grupp, framträder den ovan antydda tendensen. Den markeras ytterligare därav, att de arbetslösa över 60 år inom gruppen butikspersonal praktiskt taget ingen roll spelar inom det undersökta klientelet.

Yrken	intill 40 år	41—50 år	51—60 år	61—74 år
Litterärt och konstnärligt arbete	42.3	29.5	22.5	5.7
Kontorspersonal	38.1	32.8	22.9	6.2
Ingenjörsarbete och arbetsledning	29.5	26.8	31.1	12.6
Butikspersonal	68.8	17.9	11.8	1.5
Samtliga i gruppen ingående yrken	42.5	28.5	22.7	6.3

Då arbetslöshetskommissionens rapporter sakna närmare uppgifter om klientelet's åldersfördelning, låter sig ej med bestämdhet utsäga, huruvida några förskjutningar härutinnan inträffat under år 1938. Sannolikheten talar emellertid för att så icke varit fallet.

Enligt vad arbetslöshetsräkningen utvisat, voro flera än hälften av de tekniska och merkantila yrkenas arbetslösa hemmahörande i rikets större städer. Att enahanda förhållande rått jämväl bland de hjälpsökande arbetslösa inom dessa yrken såväl vid räkningstillfället som den 31 augusti och 31 december 1938 framgår av tabell 16.

Tabell 16. Fördelningen på de större städerna av arbetslösa kontorister och med dem jämställda inkl. affärsbiträden (affärsbitr. inom parentes).

S t a d	Enl. arbets- löshetsräkn. 31/8 1937	Enligt A. K. (efter specialundersökn.)		
		31/8 1937	31/8 1938	31/12 1938
Stockholm	799 (119)	250 (33)	177 (18)	198 (19)
Göteborg	245 (41)	60 (3)	63 (10)	93 (13)
Malmö	116 (13)	14 (3)	13 (1)	16 (1)
Norrköping	56 (9)	12 (3)	13 (4)	20 (5)
Hälsingborg	52 (8)	13 (1)	13 (1)	20 (2)
Halmstad	11 (—)	7 (—)	6 (—)	7 (—)
Jönköping	21 (1)	4 (—)	8 (2)	7 (1)
Karlstad	10 (2)	7 (2)	11 (1)	17 (4)
Gävle	25 (4)	7 (1)	4 (—)	8 (1)
Uppsala	18 (4)	9 (1)	8 (1)	9 (1)
Summa	1,353 (201)	383 (47)	316 (38)	395 (47)
Totalantalet kontoristarbetslösa	2,248 (340)	665 (73)	452 (57)	713 (83)
De större städerna i % därav	60.2 (59.1)	57.6 (64.4)	63.9 (66.7)	55.4 (56.6)

Erinras må i förevarande sammanhang om det av erfarenheten bestyrkta förhållandet, att den faktiska arbetslösheten i landet varit större än den, som vid olika tidpunkter brukat inregistreras hos de lokala arbetslöshetsorganen. Gäller detta om arbetslösheten i stort, torde det i särskilt hög grad äga sin tillämpning på de kategorier av arbetslösa, varom här är fråga. Belysande härvidlag synes läget beträffande huvudstaden. Enligt Stockholms arbetslöshetskommittés rapporter till statens arbetslöshetskommission omfattade totalantalet kontoristarbetslösa och med dem jämställda 196 personer den 30 april 1938 (vilken siffra dock på grund av redovisningstekniska skäl torde böra något höjas). Till jämförelse kan anföras, att hela antalet från våren 1937 t. o. m. den 9 april 1938 hos Stockholms stadskollegiums arbetsberedningsbyrå mottagna, godkända anmälningar från personer inom motsvarande yrken uppgick till 600. Med andra ord: det hos arbetslöshetskommittén inregistrerade antalet hjälpsökande arbetslösa kontorister o. dyl. våren 1938 utgjorde endast c:a $\frac{1}{3}$ av deras antal inom samma yrken, som funnit skäl att intill ungefär motsvarande tidpunkt påkalla byråns medverkan för erhållande av arbetsanställning.

Sina förslag till hjälpåtgärder för arbetslösa kontorsanställda m. fl. ämna de sakkunniga anknyta till en av dem verkställd undersökning, om och i vilken omfattning bland statliga verk, myndigheter och institutioner samt inom femton större städers kommunala verk och dem underlydande organ förefinnes tillgång på arbetsuppgifter av arkivarbetens eller annan natur, vilka på grund av bristande tillgång på arbetskraft måst åsidosättas men som skulle under längre eller kortare tid lämpa sig att komma

till utförande genom anlitande av arbetslösa kontorister och med dem likställda. Av 300 tillfrågade verk, myndigheter och institutioner hava svar ingått från 294, därav 138 jakande och 156 nekande. Endast några få tillsporda ha sålunda underlåtit att lämna besked. I svaren ha meddelats upplysningar om arbetsobjektens beskaffenhet, om storleken av den personal av här angiven karaktär, som ansetts behöflig och som ämbetsmyndigheterna m. fl. funnit sig kunna samtidigt sysselsätta vid de projekterade arbetena ävensom upplysningar om den tid, utförandet antagits kräva, räknat från och med den 1 juli 1939. Samtidigt härmed har tillhandahållits uppgift om antalet dagsverken för respektive huvudslag av arbetsuppgifter, beräknade med utgångspunkt från en daglig arbetstid för de sysselsatta av 7—8 timmar.

Inom samtliga län med undantag för Västmanlands föreligga för kontoristarbetslösa lämpliga arbetsuppgifter, huvudsakligen lokaliserade till städerna (för 513 personer). På andra orter än städer förefintliga uppgifter hänföra sig till kortvariga sådana, företrädesvis på landsfiskalskontor samt vid ett mindre antal sjukvårds- och undervisningsanstalter (för 27 personer).

Enligt inventeringen kunna inalles 540 arbetslösa kontorister och med dem likställda beredas sysselsättning vid de arbetsobjekt, som redovisats. På grund av beskaffenheten hos en del av de tillgängliga objekten är möjligt att avdela 12 personer för rent grovarbete. Av dem kunna emellertid 5 sysselsättas endast under högst 3 månader. Samtliga övriga arbetsuppgifter, motsvarande arbetstillfällen för 528 personer, äro sålunda av natur att i huvudsak allenast kunna utföras av personal med kontoristkompetens eller annan däremot svarande utbildning eller yrkesvana.

Hos verk, myndigheter m. fl., vilkas arbetsobjekt endast lämpa sig för nyss nämnda 528 kontorskvalificerade arbetslösa, kunna dessa sysselsättas under följande tidsperioder:

under 3 månader	122 personer
3—6 månader	129 »
7—12 månader	31 »
1—2 år	141 »
över 2 år	105 »

I följande förteckning har för varje där upptagen stad angivits det antal platser, som står till förfogande för arkivhjälparbeten, avsedda för kontoristarbetslösa och likställda. Därjämte har i särskild kolumn antecknats antalet kontoristarbetslösa, som den 31 december 1938 hos respektive arbetslöshetskommittéer anmält sig såsom hjälpsökande arbetslösa.

L ä n	S t a d	Antal	
		arkiv- platser	arbetslösa kontorister 31/12 1938
<i>Stockholms</i>	Stockholm	230	198 (19) ¹
	Vaxholm	3	—
	Östhammar	1	—
	Södertälje	1	—
<i>Uppsala</i>	Uppsala	30	9 (1)
<i>Södermanlands</i>	Nyköping	4	1 (—)
<i>Östergötlands</i>	Norrköping	3	20 (5)
	Linköping	3	4 (—)
	Vadstena	2	—
	Skänninge	2	—
<i>Jönköpings</i>	Jönköping	7	7 (1)
<i>Kronobergs</i>	Växjö	11	1 (—)
<i>Kalmar</i>	Kalmar	5	—
	Oskarshamn	1	1 (—)
	Västervik	2	3 (3)
<i>Gotlands</i>	Visby	7	2 (—)
<i>Blekinge</i>	Karlshamn	2	—
	Karlskrona	8	50 (4)
	Sölvesborg	1	—
<i>Kristianstads</i>	Kristianstad	3	2 (1)
<i>Malmöhus</i>	Malmö	18	16 (1)
	Hälsingborg	4	20 (2)
	Landskrona	1	—
	Trelleborg	1	—
	Ystad	2	1 (1)
	Lund	3	3 (2)
<i>Hallands</i>	Halmstad	4	7 (—)
	Varberg	2	1 (1)
	Falkenberg	1	1 (1)
<i>Göteborgs o. Bohus</i>	Göteborg	40	93 (13)
	Lysekil	2	—
	Marstrand	1	—
	Strömstad	1	29 (—)
	Uddevalla	1	5 (—)
<i>Älvsborgs</i>	Vänersborg	5	3 (1)
	Trollhättan	4	1 (—)
<i>Skaraborgs</i>	Mariestad	4	—
	Skövde	1	—
	Skara	3	—
<i>Värmlands</i>	Karlstad	14	17 (4)
	Kristinehamn	2	2 (2)
	Filipstad	1	—
<i>Örebro</i>	Örebro	4	3 (—)
<i>Kopparbergs</i>	Falun	6	2 (—)
<i>Gävleborgs</i>	Gävle	11	8 (1)
	Hudiksvall	2	2 (2)
	Söderhamn	1	1 (—)
<i>Västernorrlands</i>	Härnösand	9	3 (—)
	Sollefteå	2	—
	Sundsvall	1	2 (1)
<i>Jämtlands</i>	Östersund	3	2 (—)
<i>Västerbottens</i>	Umeå	8	—
<i>Norrbottnens</i>	Luleå	11	2 (1)
	Piteå	2	—
	Summa	501	522 (67)

¹ Butiks- och affärsbiträden ingå i totalsumman men angivas särskilt inom parentes.

Hela antalet för arkivhjälparbeten lämpade personer, eller 540, har beräknats kunna tillsammans utföra 145,871 dagsverken, varav enbart kontorister och dylika 141,621 och för grovarbete lämpad personal 4,250.

Av nyss nämnda 145,871 dagsverken falla på städerna 144,047 och på landskommunerna 1,824. Enär det här endast gäller att undersöka hjälp-möjligheterna för en begränsad tid och dagsverksberäkningar för de mera långvariga arbetsuppgifterna i flera fall blott kunnat göras uppskattningsvis, har antalet dagsverken beräknats allenast för en tid av t. o. m. 2 år.

Särskilda länstablåer över inventeringens resultat hava utarbetats, varjämte på basis av dessa länstablåer upprättats en generaltablå för hela riket. Ett sammandrag av denna tablå ger följande resultat.

	Uppgift om arbetstid och antal personer, som kan sysselsättas							
	Enbart kontorister och dylika					Summa		Enbart lagerarb. o. dyl.
	intill 3 mån.	3—6 mån.	7—12 mån.	1—2 år	över 2 t. o. m. 5 år	arb.	dagsv. ¹	Summa
Stockholm	28	62	14	90	36	230	67,351	7 4,200
Göteborg	5	2	—	2	31	40	19,585	5 50
Malmö	6	5	—	7	—	18	2,880	
Övriga städer	61	57	16	42	37	213	49,981	
Landskommuner	22	3	1	—	1	27	1,824	
Summa	122	129	31	141	105	528	141,621	12 4,250
Städer	100	126	30	141	104	501	139,797	12 4,250
Landskommuner	22	3	1	—	1	27	1,824	

I ett annat sammandrag redovisas fördelningen på olika tidsmoment av de arbetsuppgifter, som kräva en anställningstid intill 3 månader. Av detta framgår, beträffande de egentliga kontoristarbetslösa, att en arbetstid av

intill 1 månad kan erbjudas 57 personer,
 intill 2 månader 64 » och
 intill 2—3 månader 1 person,

eller tillhopa 122 arbetslösa. Som förut framhållits kunna 5 arbetslösa lagerarbetare o. d. jämväl erhålla anställning under en tid understigande 3 månader.

Ett sammandrag av uppgifterna rörande arbetstiden för sådana arbetsobjekt, som beräknas taga 2—5 år i anspråk utvisar, att en arbetstid av

2—3 år kan erbjudas 11 arbetslösa,
 3—4 år 14 »
 4—5 år 80 » .

¹ Häri ingå endast dagsverksantal t. o. m. 2 år.

De nu antydda arbetsuppgifterna äro i huvudsak av samma natur som de, vilka under senare åren utförts i statens arbetslöshetskommissions regi. De utgöras sålunda förnämligast av utgallring, sortering, granskning, avskrivning, kollationering, paginering, registrering etc. av diverse slags arkivhandlingar, skrivelser, affischer, separatträck och brevsamlingar etc. Vidare inventering, uppordning, katalogisering, om- och renskrivning av handskrivna förteckningar, ordnande av bibliotek och boksamlingar samt rengöring, renovering och magasinering av dylika. Såsom lämpliga uppgifter ha vidare angivits märkning samt ordnande och uppställning av olika slags samlingar, museimaterial och dylikt, uppläggning av register över kartor samt lagning, omritning och textning av sådana. I mindre omfattning förekomma sådana uppgifter som utförande av blåkopior och registrering av ritningar, inventering, flyttning och handräkning beträffande samlingar av tavlor, gravyrer och musikalier samt registrering, numrering och katalogisering av fotografier, fotoplåtar, klichéer och annat bildmaterial. I enlighet med vad som redan framgick av den inledningsvis omnämnda uppsorteringen av arbetsobjekten utgöras desamma i allt väsentligt av uppgifter för personer med visst mått av merkantil eller teknisk utbildning. Detta framhäves ytterligare av att det från en del verks och myndigheters sida ställts anspråk på viss specialkompetens hos arbetskraften. Sålunda ha några av dem framhållit, att arbetsuppgifterna endast kunna utföras av personer, som besitta exempelvis kunskaper i levande språk, teknisk utbildning, rutin i fråga om maskinskrivning och stenografi, behärskning av vanliga räknemaskiner, färdighet i ritning, textning och blåkopiering o. s. v.

Lokala utredningar.

Vissa förslag till åtgärder mot arbetslöshet hava inkommit från såväl 1935 års *Blekingeutredning* som de jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande år 1937 tillkallade sakkunniga för utredning rörande Västernorrlands läns försörjningsmöjligheter (*Västernorrlandsutredningen*).

I vad dessa utredningar uppehållit sig vid speciella åtgärder för komplettering av ofullständiga jordbruk samt vid frågan om bidrag till företagareföreningars verksamhet återkommer jag i ett senare sammanhang. Detsamma gäller den Blekingeutredningen närstående s. k. *Lyckebyåutredningen*.

De sakkunniga inom Västernorrlandsutredningen hava i redogörelse över sin verksamhet erinrat om att Sveriges geologiska undersökning med stöd av anslag, som de sakkunniga utverkat, under år 1938 verkställt undersökningar rörande länets malmföring. I samband med verkställandet av dessa undersökningar har uppkommit frågan om en närmare analysering av vissa kalkfyndigheter i Alnö socken. Med anledning härav hava de sakkunniga i skrivelse den 20 januari 1939 hemställt om ett anslag på 20,000 kronor för undersökning av fyndigheternas mäktighet och beskaffenhet.

Sedan Kungl. Maj:t anvisat medel för undersökning av möjligheterna att förlägga ett finpappersbruk till länet hade — anförda de sakkunniga vidare — undersökning härom verkställts av särskild expert, som till de sakkunniga

överlämnat promemoria rörande undersökningens resultat. Detta ärende är för närvarande föremål för de sakkunnigas övervägande.

De sakkunniga, som ansett det ur såväl skogsvårds- som arbetslöshetssynpunkt lämpligt, att ytterligare försök med brikettering av träkol i fabriksmässig skala komma till stånd samt att försök inriktas å tillverkning av barrträkolbriketter med driften förlagd till länet, hava vidare hos Kungl. Maj:t utverkat ett anslag på 30,000 kronor att jämte på enskild väg anskaffade 20,000 kronor ställas till disposition av en på initiativ av de sakkunniga tillkommen förening med uppgift att främja briketttillverkningen.

De sakkunniga erinra därjämte, att Kungl. Maj:t bemyndigat de sakkunniga att i enlighet med plan, som skulle uppgöras i samråd med bostads-sociala utredningen, låta verkställa viss undersökning av bostadsförhållandena inom länet. Denna undersökning har numera slutförts och särskild framställning i anledning härav rörande anvisande av medel för bostadsförbättringar är ingiven till Kungl. Maj:t. Denna fråga har jag i annat sammanhang upptagit till prövning.

Vidare hava de sakkunniga med anlitande av ett av Kungl. Maj:t anvisat särskilt anslag låtit verkställa viss undersökning av arbetslöshetsklielet inom vissa av arbetslöshet mera tyngda kommuner. Det material, som på denna väg framkommit, är för närvarande föremål för statistisk bearbetning inom statens arbetslöshetskommission och anse sig de sakkunniga, då resultatet av bearbetningen föreligger, bliva i tillfälle att inkomma med rapport.

Med utgångspunkt från att hemslöjden tidigare haft stor ekonomisk betydelse för länet hava de sakkunniga verkställt en förberedande undersökning rörande möjligheterna att utvidga dess produktion i syfte att bereda ytterligare arbetstillfällen. Undersökningen visar, att förutsättningarna härför äro för handen. Arbetet för hemslöjdens utveckling bör enligt de sakkunnigas förmenande i första hand inriktas på den manliga slöjden. Hemslöjden bör drivas som binäring till jordbruk eller annat yrke, då densamma som huvudnäring ej kan bereda sina utövare tillfredsställande försörjning. I skrivelse den 10 december 1938 hava de sakkunniga hemställt om ett anslag å 15,700 kronor för viss försöksverksamhet på området. Därest bidrag beviljas, hava de sakkunniga tänkt sig att genom länets företagareförening kunna igångsätta verksamheten i någon typisk småbrukarekommun, där befolkningen är beroende av biförtjänster.

Slutligen hava de sakkunniga i skrivelse den 26 januari 1939 framhållit, att det allmänna läget på arbetsmarknaden inom länet oundgängligen kräver, att en mer intensiv förflyttning av överskott å arbetskraft från länet till orter med brist på sådan kommer till stånd. De sakkunniga anföra härom följande.

Med fäst avseende härå hade efter framställning av de sakkunniga till arbetsförmedlingens huvudkontor i Sundsvall knutits en omflyttningsassistent med uppgift att särskilt handha den interlokala förmedlingen. Detta omflyttningsassistentens arbete hade givit goda resultat och än bättre sådant

skulle stå att vinna, därest till arbetsförmedlingens förfogande ställdes medel jämväl för förflyttning av arbetssökandes familjer. Med hjälp av medel, 5,000 kronor, som länets företagareförening disponerade för ändamålet, hade genom arbetsförmedlingens försorg dittills kunnat förflyttas ett flertal familjer för en kostnad av omkring 100 kronor per familj. Utnyttjandet av dessa medel vore emellertid jämlikt givarens bestämmelse begränsat till vissa socknar.

På grund av rådande arbetslöshetsförhållanden funne de sakkunniga det önskvärt, att medel för detta ändamål kunde stå till förfogande för arbetssökande från länet i dess helhet ävensom att medlen för att giva största möjliga effekt snabbt kunde utnyttjas under för närvarande i mellersta och södra Sverige, särskilt under kommande sommararbetsår rådande goda konjunkturförhållanden. Då dylik bidragsverksamhet vore av rent arbetslöshetslindrande karaktär, syntes berättigat att för ändamålet arbetslöshetsmedel toges i anspråk.

Under återopande härav hava de sakkunniga hemställt, att Kungl. Maj:t av arbetslöshetsmedel måtte anvisa ett belopp av 15,000 kronor att av arbetsförmedlingen i Västernorrlands län försöksvis användas åt familjer till arbetssökande, som genom arbetsförmedlingen beredas arbetsanställning å orter utom länet.

Socialstyrelsen har i utlåtande över denna de sakkunnigas framställning framhållit bland annat, att, med hänsyn till det stora arbetskraftsoverskott, som föreligger inom Västernorrlands län, särskilda åtgärder synas böra förordas i angiven riktning. Då det är av utomordentlig vikt att så många familjeförsörjare som möjligt beredas arbete inom andra delar av landet, synes enligt socialstyrelsens uppfattning ekonomisk hjälp till familjernas förflyttning icke böra begränsas allenast till de hos vederbörande arbetslöshetskommittéer såsom hjälpsökande anmälda arbetslösa. Även andra familjeförsörjare, som genom den offentliga arbetsförmedlingen kunna beredas arbete av varaktig beskaffenhet i andra delar av landet, synas — under förutsättning att de icke på annat sätt kunna ordna med familjernas förflyttning — böra erhålla hjälp härtill. Tekniskt skulle denna verksamhet med flyttningsbidrag enklast kunna ordnas genom att medel ställdes till socialstyrelsens förfogande att utbetalas i efterskott till arbetsförmedlingen i Västernorrlands län efter avlämnad redovisning över de kostnader, som denna överflyttning av familjer medfört. Socialstyrelsen tillstyrker förden skull, att det begärda beloppet av Kungl. Maj:t ställes till förfogande för angivet ändamål.

Exporthuskommittén.

Såsom redan i fjolårets proposition meddelades, tillkallades jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande i oktober 1937 särskilda sakkunniga för att undersöka möjligheterna att framförallt i England upparbeta en marknad för svenska trähus.

I syfte att studera avsättningsmöjligheterna på den engelska marknaden har kommittén våren 1938 företagit en resa till England. Dessutom har

kommittén besökt ett antal för fabriksanläggningar föreslagna platser i Sverige.

Sedan Kungl. Maj:t den 8 juli 1938 beviljat aktiebolaget Junoförslag ett lån av 1,600,000 kronor för att genom aktiebolaget Junohus i Uddevalla upptaga tillverkning av monteringsfärdiga trähus, särskilt för export, i huvudsak enligt de förslag, som framgått av kommitténs utredningar, hava arbetena för fabriksanläggningen för nämnda ändamål numera fortskridit så långt, att företaget väntas kunna börja sin verksamhet i maj månad 1939. Antalet sysselsatta arbetare vid full drift beräknas skola uppgå till 170 för själva husfabrikationen samt för i samband därmed bedriven sågverksrörelse 30 till 60 arbetare. De åtgärder, som kommittén vidtagit för avsättning av trähus på exportmarknaden, hava redan i viss utsträckning föranlett definitiva beställningar. Kommitténs uppdrag är numera slutfört.

Departementschefen.

Arbetslöshetsläget har under den hittills tilländalupna delen av budgetåret 1938/39 undergått en viss försämring jämfört med det relativt tillfredsställande läget under föregående år. Den 31 januari 1938 utgjorde antalet hos arbetslöshetskommittéerna hjälpsökande arbetslösa 21,723. Motsvarande antal var den 31 januari 1939 27,547, d. v. s. antalet arbetslösa personer hade från den 31 januari 1938 till den 31 januari 1939 ökat med 5,824 personer. Antalet till arbetslöshetskommissionen rapporterade kommuner hade likaledes ökat från 268 i januari 1938 till 321 vid motsvarande tid 1939. Antalet kommuner med mera betydande arbetslöshet i förhållande till kommunernas invånareantal befann sig under 1938 års sista månader i stegring. En arbetslöshet på över 1 procent av invånareantalet hade vid 1936 års utgång 148 av landets kommuner. Vid motsvarande tidpunkt 1937 hade antalet sjunkit till 80. Den 31 december 1938 var antalet däremot 124. 3 procents arbetslöshet och däröver hade december 1936 36 kommuner; vid årsskiftet 1937/38 var antalet 18. December 1938 var motsvarande siffra 29.

Den försämring av arbetslöshetsläget, som belyses av de nyss anförda siffrorna, är emellertid så gott som helt begränsad till norrlandslänen. Inom betydande delar av landet har nedgången i arbetslösheten fortsatt under innevarande budgetår i ungefär samma takt som under det näst föregående. Det förtjänar särskilt att observeras, att storstädernas arbetslöshet har väsentligt minskats. Sålunda var i Stockholm antalet arbetslösa i januari 1938 1,814 mot 1,451 vid samma tidpunkt innevarande år. Malmöhus län, vars arbetslöshet så gott som helt är lokaliserad till städerna, framförallt Malmö och Hälsingborg, utvisar en minskning av antalet arbetslösa personer från 3,205 i januari 1938 till 2,466 vid samma tidpunkt i år. Göteborgs stad har ungefär samma antal arbetslösa vid de bägge tidpunkterna, nämligen 1,654 respektive 1,622. Antalet arbetslösa i dessa tre områden ut-

gjorde den 31 januari 1938 6,673 och var den 31 januari 1939 5,539. Arbetslösheten i Stockholm och Göteborgs städer samt Malmöhus län utgjorde vid den förra tidpunkten 30.7 procent av hela arbetslösheten och vid den senare tidpunkten allenast 20.1 procent. Även Bohuslän utvisar jämfört med fjolårssiffrorna en betydande minskning. Antalet arbetslösa hade nämligen minskats från 2,218 till 1,660, d. v. s. med 558.

I Stockholms, Södermanlands, Östergötlands, Gotlands, Kristianstads, Hallands, Älvsborgs och Skaraborgs län har arbetslösheten, som redan förut varit av relativt ringa omfattning, undergått en obetydlig minskning under året. En i absoluta tal mindre betydande ökning utvisa Uppsala, Jönköpings, Kronobergs, Örebro, Västmanlands, Kopparbergs och Jämtlands län. En kraftigare ökning kan konstateras i Kalmar län med 351 personer och i Blekinge län med 471 personer.

Betydligt allvarligare ter sig arbetslöshetsläget i de landsdelar, där skogsindustrierna och skogshanteringen utgöra dominerande delar av näringslivet. Värmlands län har från januari 1938 till januari 1939 sett sin arbetslöshet växa från 480 till 1,877 personer, d. v. s. med 1,397 personer. Västernorrlands läns arbetslöshetssiffror stego från 3,554 till 5,949, eller med 2,395. I Västerbottens län växte arbetslösheten från 293 till 1,001, d. v. s. med 708 och i Norrbottens län slutligen voro siffrorna 1,636 respektive 3,529, d. v. s. ökningen i antalet arbetslösa från januari 1938 till januari 1939 var 1,893 personer. De nu nämnda länen hade i januari 1938 5,963 arbetslösa, d. v. s. 27.5 procent av landets arbetslöshet. Den 31 januari 1939 utgjorde antalet arbetslösa personer i ifrågavarande län 12,356. Den relativa andelen av arbetslösheten hade vuxit till 44.8 procent. Redan nu återgivna siffror rörande arbetslöshetens utveckling under året angiva, att arbetslöshetsklientelet är något annorlunda sammansatt för närvarande än under de senaste åren.

Då min företrädare i ämbetet framlagt anslagsäskanden till arbetslöshetens bekämpande under de senaste åren, har han kunnat utgå från, att arbetslösheten huvudsakligen haft karaktären av en restarbetslöshet, koncentrerad dels till landets större städer och dels till vissa arbetslöshetstyngda områden, där nedläggandet eller rationaliseringen av industrier vållat särskilda sysselsättningssvårigheter. Statens arbetslöshetspolitik borde vid sådana förhållanden i första hand användas till att bispringa de arbetslöshetstyngda områdenas arbetslösa, bland annat därför att kommunerna i dessa områden sakna ekonomiska resurser för att själva mera aktivt kunna bekämpa arbetslösheten. Vidare borde man söka uppnå en ökad livaktighet inom ifrågavarande landsdelars näringsliv framförallt syftande till en rikare differentiering av näringslivet å orterna i fråga. Vid sidan härav borde en effektiv yrkesutbildning fostra ungdomen till yrken, där försörjningsmöjligheterna vore större än inom de yrken, som dominerade å hemorten.

Den aktuella arbetslösheten inom de arbetslöshetstyngda områdena, skulle bekämpas med beredskapsarbeten, i första hand avseende att syssel-

sätta familjeförsörjare. I mån av behov skulle dessa åtgärder kompletteras med hjälpåtgärder under arbetslöshetskommissionens ledning.

För de större städernas restarbetslöshet bleve hjälpanordningar under arbetslöshetskommissionens ledning den huvudsakliga statliga hjälpformen.

I stort sett har arbetslöshetspolitiken följt här angivna riktlinjer. En viss bild av hur arbetslöshetspolitiken i de arbetslöshetstyngda områdena utformats, skänka följande uppgifter över hjälpverksamheten avseende den 31 januari 1939. Vid denna tidpunkt funnos i Bohusläns stendistrikt 1,354 hjälpsökande arbetslösa, därav 829 försörjningspliktiga. Av de försörjningspliktiga hjälptes 94 genom statliga reservarbeten. Samtidigt voro i beredskapsarbeten sysselsatta 549 från arbetslöshetskommittéer hänvisade arbetslösa, vilka alltså icke redovisades såsom hjälpsökande arbetslösa. I Väster- norrlands sågverkskommuner funnos vid samma datum 2,655 försörjningspliktiga arbetslösa. Härav voro 44 hjälpta genom statliga reservarbeten. Vid sidan härav voro inom länet 673 från arbetslöshetskommittéerna hänvisade arbetslösa sysselsatta vid beredskapsarbeten.

Av de anförda siffrorna framgår, att åtskilliga familjeförsörjare måst hänvisas till statliga reservarbeten trots den starka ansvällningen av beredskapsarbetena, som under året ägt rum.

Som jag redan antytt, har under innevarande vinter en arbetslöshet av annan typ än restarbetslösheten uppstått. En viss del av den nuvarande norrlandsarbetslösheten måste nämligen betecknas som konjunkturarbetslöshet. Vid övervägandet av de åtgärder, som för budgetåret 1939/40 äro påkallade i syfte att bekämpa arbetslösheten, torde böra observeras, att den norrländska konjunkturarbetslösheten i någon utsträckning kommer att mötas med beredskapsarbeten av särskild typ, anpassad närmast efter skogsbygdens arbetsförhållanden. Jag åsyftar här de anslag till arbeten, som upptagits i proposition nr 2 till årets riksdag under IX:e huvudtiteln. Om sysselsättningssvårigheter bland här ifrågavarande arbetaregrupper komma att uppstå under vintern 1939/40 torde ytterligare jordbruks- och skogsbruksbetonade beredskapsarbeten böra igångsättas. Det förtjänar ävenledes att övervägas, huruvida icke den sedan i fjol förändrade arbetslöshetsituationen i Norrland borde föranleda, att medel ställas till förfogande för en utvidgad kompletteringsverksamhet vid de norrländska ofullständiga jordbruken på sätt Väster- norrlandsutredningen föreslagit. Visserligen hade under remissbehandlingen invändningar framkommit mot detta förslag, men på grund av de särskilda förhållandena inom Väster- norrlands län har jag för avsikt att — såvida riksdagen icke däremot framställer erinran — föreslå, att av de för främjande av företagarverksamhet till Kungl. Maj:ts förfogande stående medlen ett belopp av högst 200,000 kronor inom länet anvisas till komplettering av ofullständiga jordbruk. Kompletteringen av ofullständiga jordbruk innebär ju för övrigt icke allenast en ökad sysselsättning för tillfället utan ökade försörjningsmöjligheter även för framtiden. Till denna fråga återkommer jag i det följande.

Huvudparten av arbetslösheten är emellertid alltså en restarbetslöshet av i stort sett samma struktur som under föregående år. Restarbetslöshetens problem är föremål för överväganden av 1937 års arbetslöshetskommisionerna. De sakkunnigas förberedande undersökningar, avseende arbetslöshetsklienteletts sammansättning, kommunernas kostnader för arbetslöshetens bekämpande samt övriga centralproblem inom arbetslöshetspolitiken, närma sig nu sin avslutning, enligt vad jag inhämtat. De sakkunniga hava meddelat, att de under loppet av 1939 beräkna att hava slutfört sitt uppdrag. Då vidare ingenting under det senaste året inträffat, som skulle föranleda ett frångående av de tidigare tillämpade principerna för arbetslöshetshjälpens utformning, torde arbetslöshetspolitiken böra bedrivas i stort sett enligt de riktlinjer, som uppdrogos i fjolårets proposition.

Fortsatta ansträngningar böra ägnas åt att inom de arbetslöshetsstyngda områdena skapa såväl ny industriell verksamhet som eljest förbättrade försörjningsmöjligheter för befolkningen. Även i fortsättningen bör stöd sålunda givas — oftast i samarbete med företagareföreningar inom respektive län — åt enskilda företagare för att inom arbetslöshetsstyngda distrikt med odifferentierat näringsliv framskapa småindustrier och hantverk. Den av Västernorrlandsutredningen ifrågasatta undersökningen rörande möjligheten av kalkbrytning å Alnön bör enligt min uppfattning komma till stånd. Utredningens framställning om medel till vissa flyttningsbidrag åt arbetslösa familjer anser jag likaledes böra bifallas. Jag förordar dessutom fortsatt medelsanvisning till Lyckebyåns reglering.

Trots den ökning av arbetstillfällena, som de här antydda åtgärderna skulle medföra, torde likväl en kännbar arbetslöshet komma att kvarstå särskilt inom Västernorrlands, Göteborgs och Bohus, Norrbottens och Blekinge län. Det torde därför även under nästföljande budgetår vara nödvändigt, att medel anvisas till statliga och kommunala beredskapsarbeten i samma utsträckning som under innevarande år.

I anslutning till den lämnade redogörelsen för förberedelse- och planläggningsarbeten för beredskapsarbeten, avsedda att igångsättas vid ett försämrat arbetslöshetsläge, anser jag mig nödsakad konstatera att i åtskilliga kommuner alltså saknas en effektiv krisberedskap. Jag vill erinra om att de kommuner, som icke utan kännbar ekonomisk uppoffring kunna verkställa det ifrågavarande planeringsarbetet, kunna för planers uppgörande efter prövning i varje särskilt fall erhålla medel ur anslaget till statliga och kommunala beredskapsarbeten. Beträffande bestridandet av kostnaderna för övriga planläggningsarbeten, till vilka medel icke i annan ordning anvisas, har jag för avsikt att föreslå anvisandet av medel från reservationsanslaget till reservarbeten, kontantunderstöd m. m.

Särskilda frågor.

Vattenavledningsföretaget Lyckebyån.

Lyckebyåutredningen.

Genom beslut den 30 april 1937 uppdrog Kungl. Maj:t åt *Lyckebyåutredningen*, tillkallad jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 oktober 1936, att å statens vägnar vidtaga erforderliga åtgärder för att vattenavledningsföretaget Lyckebyån mellan Bånga damm och Fursjön måtte under statens medverkan komma till stånd i huvudsaklig överensstämmelse med en av utredningen i skrivelse till chefen för jordbruksdepartementet den 23 april 1937 framlagd plan.

I fråga om erforderliga medel för finansieringen av vattenavledningsföretaget samt inköpen av mader, skogsmark m. m. för genomförandet av den nya fastighetsbildningen får jag hänvisa till den sammanställning av beräknade kostnader härför, som i enlighet med utredningens uppgifter återgavs i proposition nr 300 till 1937 års riksdag (sid. 46). Av denna sammanställning framgår, att de kostnader, som skola stanna å statsverket, beräknats till 331,000 kronor, samt att de utgifter, som icke skola stanna å statsverket, utan endast utgöra förskott (rörelsekapital), belöpa sig till 832,924 kronor. Av sålunda erforderliga medel hava redan anvisats av 1936 års riksdag 250,000 kronor, av 1937 års riksdag 200,000 kronor och av 1938 års riksdag 100,000 kronor eller tillhopa 550,000 kronor.

I skrivelse den 24 februari 1939 har utredningen hemställt, att ytterligare 300,000 kronor måtte anvisas för ändamålet samt därvid anfört i huvudsak följande.

Efter det laga syneförrättning rörande företaget den 19 juli 1938 avslutats hade Söderbygdens vattendomstol i ärendet meddelat utslag den 23 december 1938, vari domstolen bl. a. medgivit, att företaget måtte komma till utförande, samt förklarar att utslaget kunde gå i verkställighet utan hinder därav att det icke ägde laga kraft. I vissa avseenden hade vattendomstolen haft andra beräkningar än synemännen. Sålunda hade domstolen ansett, att båtnaden av företaget, som av synemännen beräknats till sammanlagt 1,485,408 kronor 30 öre, icke borde sättas till högre belopp än 1,140,000 kronor, detta särskilt med hänsyn till att vid uppskattandet av båtnaden en försiktigare beräkning borde läggas till grund vid värderingen av s. k. landvinningar samt större hänsyn tagas till kostnader för uppförande av erforderliga åbyggnader, anläggande av vägar m. m. Vidare hade domstolen beträffande kostnaderna för företaget ansett dessa böra höjas till 950,000 kronor från av synemännen beräknade 873,780 kronor. Den kvarstående nyttan av företaget skulle emellertid i allt fall uppgå till 190,000 kronor.

Efter det Söderbygdens vattendomstols nämnda utslag meddelats, hade deltagarna i företaget valt styrelse, som gått i författning om påbörjande av företagets utförande. Sålunda hade redan deponerats eller erlagts större delen av de utav vattendomstolen utdömda ersättningsbeloppen och entreprenadanbud å utförandet av det stora kanalarbetet komme inom kort att infordras.

Beträffande den med vattenavledningsföretaget sammanhängande kolonisationen eller nybildningen av fastigheter hade denna tillsvidare icke kunnat fortskrida längre, än att de mellan Lyckebyåutredningen och vissa jordägare träffade köpeavtalen rörande huvudsakligen s. k. överloppsjord blivit av vederbörande länsstyrelse godkända och sålunda definitiva, på grund varav utbetalningar av köpeskillingar börjat göras. För detta ändamål syntes under den närmaste tiden erfordras c:a 150,000 kronor. Detta belopp liksom också vad ytterligare erfordrades för genomförandet av fastighetsnybildningen utgjordes, såsom även tidigare i Kungl. Maj:ts propositioner i ämnet antytts, till större delen av förskott (rörelsekapital), vilket jämväl vore förhållandet med den del av kostnaden för företaget, som eventuellt framdeles komme att täckas genom statslån i för dylika företag vanlig ordning.

I detta sammanhang har utredningen erinrat om att Kungl. Maj:t den 28 oktober 1938 lämnat föreskrifter att gälla beträffande Lyckebyåutredningens medelsförvaltning och räkenskapsföring samt i avseende å kontrollen av anvisade statsmedel. Enligt dessa föreskrifter skola statsmedel, som anvisas för vattenavledningsföretagets genomförande, ställas till länsstyrelsens i Blekinge län förfogande för att förvaltas och redovisas av landskontoret därstädes, under det att de för kolonisationens genomförande avsedda statsmedlen skola förvaltas och redovisas av Blekinge läns hushållningssällskap. Utredningen anför:

I vilken utsträckning medel utöver redan anvisade 550,000 kronor komme att erfordras under nästkommande budgetår vore givetvis svårt att överblicka. Vad själva vattenavledningsföretaget anginge syntes emellertid åtminstone huvudparten av de medel — omkring 600,000 kronor —, som beräknades åtgå för utförandet av den fördjupning och förändring av Lyckebyån, som inginge som ett huvudsakligt led i företaget, böra vara tillgänglig under nämnda budgetår. Övriga arbeten — omfattande bl. a. upptagandet av större avloppsdiken (bikanaler) av tillhoppa omkring 67 km:s längd — syntes däremot, såsom i stor utsträckning beroende av huvudrännans fullbordande, knappast kunna komma att i någon större omfattning ifrågasättas redan under nästkommande budgetår. Med hänsyn härtill, ävensom till utdömda ersättningsbelopp på omkring 100,000 kronor samt ovannämnda 150,000 kronor för kolonisationen, syntes — även med en försiktig beräkning — de ytterligare medel, som intill nästa budgetårs utgång erfordrades för nu ifrågavarande vattenavlednings- och kolonisationsföretag, kunna begränsas till 300,000 kronor. Detta belopp utgjorde — såsom antytts — i sin helhet bidrag av förskotts natur.

Departementschefen.

Till bestridande av de kostnader för vattenavledningsföretaget Lyckebyån, vilka skola stanna å statsverket, ha redan medel reserverats. Utredningens förevarande framställning innebär, att ytterligare 300,000 kronor måtte anvisas såsom rörelsekapital åt företaget. Även om det — såsom jag tidigare framhållit — jämväl för nästa budgetår torde bliva nödvändigt att reservera ytterligare medel för ändamålet, synes beloppet enligt mitt förmenande kunna utan olägenhet sättas till 150,000 kronor.

De medel, som tidigare reserverats för företaget, hava utgått av de jämlikt riksdagens medgivande i samband med anslag till reserverarbeten anvisade

särskilda medlen till främjande av företagsverksamhet. Jämväl för den fortsatta finansieringen torde den angivna utvägen bära anlitats. På en senare prövning torde få bero, huruvida och i vilken mån berörda kostnader definitivt bära gäldas av arbetslöshetsanslaget. Sannolikt kan det komma att finnas riktigast, att medel av avdikningsanslaget eller avdikningslånefonden vid en slutlig reglering helt eller delvis tagas i anspråk för ändamålet och motsvarande belopp sålunda framdeles tillföras den nämnda anslagsposten.

Företagareföreningar inom vissa län.

Västernorrlands län.

Västernorrlandsutredningen har i den av mig förut återgivna redogörelsen för utredningsarbetet jämväl något uppehållit sig vid den inom länet bildade företagareföreningen och dennas verksamhet. Jag vill härvid erinra om att Kungl. Maj:t — efter det att frågan i fjolårets proposition underställts riksdagens hörande — genom beslut den 30 september 1938 av medlen till främjande av företagsverksamhet beviljat föreningen — benämnd Västernorrlands läns företagareförening u. p. a. — understöd med tillhoppa 110,000 kronor, därav såsom subvention 50,000 kronor och såsom lån 60,000 kronor under villkor bl. a., att understödet användes till bidrag och lån, som av föreningen utlämnas.

Västernorrlandsutredningen framhåller, att föreningen, som har till uppgift att utreda möjligheterna för skapande av lönande småindustrier inom länet och att förhjälpa kunniga och intresserade personer till startande av dylika företag, söker fylla denna sin uppgift genom propaganda för planmässigt ökad företagsverksamhet och genom konsulterande verksamhet rörande planering och finansiering av småföretag. Vidare utlämnar föreningen lån åt företagare, som äro medlemmar av föreningen. Sedan den 1 februari 1938 är en konsulent anställd hos föreningen. Dennes verksamhet har visat sig vara av stor betydelse, enär det framkommit att företagarna i många fall sakna tillfredsställande insikter i bokföring och kalkylation. Den praktiska verksamheten, som utövas genom konsulenten, omfattar — förutom vägledning i nämnda frågor — upplysningar rörande tillverkning, inköp och försäljningsmöjligheter m. m. Under år 1938 har till föreningen inkommit 358 skrivelser med begäran om råd och upplysningar. Utgångna expeditioner under samma tid äro 392. Antalet besök å konsulentexpeditionen för rådfrågningar har uppgått till i medeltal 22 per månad. Konsulenten har företagit 88 resor inom länet, varvid ett flertal företagare besökts varje resa. Antalet till föreningen inkomna låneansökningar under år 1938 uppgick till 122. Ur föreningens bidrags- och lånefond, vartill utverkats bidrag och lån med tillhoppa 180,560 kronor, har hittills beviljats lån till tretton nya företag med tillhoppa 78,900 kronor. Dessa företag komma att syssla med tillverkningar, som förut icke varit representerade inom länet.

Göteborgs och Bohus län.

Den 20 augusti 1938 bildades inom Göteborgs och Bohus län en liknande sammanslutning, med benämningen Bohusläns företagareförening u. p. a. Enligt föreningens stadgar har föreningen till ändamål att utreda möjligheterna för skapande av lönande industriföretag — däribland småindustrier — företag i anslutning till fiske, jord- och skogsbruk samt trädgårdsskötsel m. m. samt att genom propaganda främja planmässigt ökad verksamhet på sagda områden. Vidare lämnar föreningen råd och upplysningar rörande planering och finansiering av berörda företag samt förmedlar lån till småföretagare från staten eller annan långgivare. Föreningens ekonomi har baserats på andelsteckningar och i samband därmed lämnade bidrag ävensom på anslag från länets landsting till organisationskostnader.

På därom av föreningen gjord framställning har Kungl. Maj:t den 9 december 1938 på vissa villkor beviljat föreningen understöd med tillhoppa 65,000 kronor, därav såsom subvention 25,000 kronor och såsom lån 40,000 kronor. Medlen till främjande av företagsverksamhet hava även här tagits i anspråk.

Västerbottens län.

I skrivelse den 31 januari 1939 hemställde en inom Västerbottens län bildad liknande förening — Västerbottens företagareförening u. p. a. — om understöd av statsmedel med tillhoppa 100,000 kronor, med den fördelning mellan lån och subvention, som Kungl. Maj:t kunde finna lämplig. Efter att hava erinrat om att länets hushållningssällskap redan år 1932 vidtagit anordningar med i huvudsak det för föreningens verksamhet angivna syftet samt att på framställning av länsstyrelsen länets landsting från och med år 1936 lämnat anslag till en av landshövdingen Rosén utsedd småindustrikommitté har föreningen framhållit bland annat följande.

Den fortgående rationaliseringen inom industrien och den minskade tillgången på arbete i skogar och vid vägbyggnader nödvändiggjorde ett fortsatt och utvidgat arbete till småföretagsverksamhetens främjande. Det syntes också mest ändamålsenligt att den i angivna syfte bedrivna verksamheten sammanfördes och övertoges av en ekonomisk förening. En sådan förening — Västerbottens företagareförening u. p. a. — med landstinget och hushållningssällskapet samt kommuner och bolag inom länet såsom medlemmar hade vid sammanträde den 3 november 1938 bildats.

Då det måhända kunde synas som om förhållandena i Västerbottens län icke vore sådana, att mera omfattande åtgärder på ifrågavarande område kunde anses behövliga, ville föreningen kraftigt framhålla det angelägna uti att effektiva åtgärder snarast vidtoges till beredande av ökade utkomstmöjligheter för länets befolkning. Dessa möjligheter borde främst sökas inom sådana områden, där företagsverksamheten i ringa utsträckning förekomme och där behov av produktion förefunnos för tillgodoseende av efterfrågan i länet. Sådana åtgärder vore ofrånkomliga icke blott därigenom att flera sågverksföretag inom länet nedlagts eller rationaliserats och att tillgången på skogs- och vägarbeten minskats utan i hög grad även därför att länets invånareantal år efter år ökades och under det sista halvsekleet vuxit med i runt

tal 2,000 årligen. Detta förhållande nödvändiggjorde ett energiskt arbete på skapandet av försörjningsmöjligheter. Behovet av åtgärder på detta område vore lika trängande i Västerbottens län som i någon annan del av landet. Att det icke komme till synes i arbetslöshetsrapporterna berodde främst därpå, att erfarenheten visat att arbetslöshetsanmälningarna givit ringa resultat och tämligen allmänt betraktades såsom lönlösa. Önskligt vore också, om genom åtgärder av det slag, som föreningen hade till uppgift att främja, de nuvarande försörjningssvårigheterna kunde i viss utsträckning undanröjas.

Bortsett från det understöd av statsmedel, varom föreningen sålunda gjorde framställning, ansåg sig föreningen kunna påräkna att inom länet erhålla anslag å minst 100,000 kronor. Föreningens ändamål har i stort sett angivits vara detsamma som i fråga om de av mig här tidigare antydda föreningarnas.

Genom beslut den 24 februari 1939 biföll Kungl. Maj:t föreningens framställning på i beslutet närmare angivna villkor.

Norrbottens län.

Slutligen har inom Norrbottens län bildats en förening med nu ifrågavarande syfte — Norrbottens småindustriförening u. p. a. — vilken förening konstituerades vid sammanträde i juni månad 1937. Föreningens uppgifter äro enligt stadgarna i huvudsak sammanstämmande med de andra länsföreningarnas. Föreningen har organiserats såsom en andelsförening. Sedan juli månad 1937 är vid föreningen verksam en särskild konsulent. I skrivelse den 10 oktober 1938 har föreningen hemställt, att ett belopp av minst 50,000 kronor måtte ställas till föreningens förfogande såsom riskfond för dess låneverksamhet ävensom ett ytterligare belopp av intill 100,000 kronor såsom lånemedel.

På vissa angivna villkor har Kungl. Maj:t den 28 oktober 1938 från medlen till främjande av företagsverksamhet beviljat föreningen understöd med tillhopa 100,000 kronor, därav såsom subvention 50,000 kronor och såsom lån enahanda belopp.

I en den 23 februari 1939 ingiven redogörelse för föreningens verksamhet lämnas vissa uppgifter om åtgärder vid sidan av den egentliga lånerörelsen. Föreningen framhåller sålunda bland annat, att åtgärder planerats för ytterligare främjande av snickerinäringen, såsom anordning av rationell virkesförsörjning, åstadkommande av virkestorkar, förbättring av yrkesskickligheten m. m. Intimt samarbete har etablerats med länets hemslöjdsorganisation, vilken bland annat anordnar kurser i möbelsnickeri och omhänderhar försäljningen för möbelsnickerierna. Vidare har efter framställning av föreningen en inventering av länets björktillgångar företagits av skogsårdsstyrelsen. I övrigt nämner föreningen vissa undersökningar, vilka tillkommit på föreningens försorg och avse möjligheterna att nyttiggöra kalkförekomsterna i Råneå socken samt täljstensförekomsten i Täreändö socken.

Vidare har föreningen etablerat samarbete med befintliga eller för ändamålet bildade lokala organ. Dessa organ åtaga sig att informera rörande föreningens verksamhet och resurser samt att inventera möjligheterna för ökad industriell verksamhet i respektive kommuner o. d.

Departementschefen.

Sedan fjolårets riksdag lämnat utan erinran förslaget att från medlen till främjande av företagsverksamhet stödja företagareföreningar i olika län, har Kungl. Maj:t, såsom av den lämnade redogörelsen framgår, sedermera bifal- lit framställningar från föreningar inom vissa av arbetslöshet tyngda län. För ändamålet har sålunda tillhopa anvisats 375,000 kronor, därav 175,000 kronor såsom subvention och 200,000 kronor såsom lån. Med hänsyn till den korta tid, som därefter förflutit, låter det sig självfallet icke göra att nu peka på några bestämda resultat av verksamheten. Emellertid finner jag det vara uppenbart, att föreningar av nu ifrågavarande beskaffenhet hava en stor upp- gift att fylla inom sådana län, där näringslivet saknar erforderlig mångsidig- het.

Jag anser det välbetänkt, att jämväl under nästa budgetår medel kunna disponeras till stimulerande av den enskilda företagsamheten efter de redan uppdragna riktlinjerna, i regel i samarbete med ifrågavarande eller eventuellt nybildade företagareföreningar. Härför synes ett belopp av förslagsvis 300,000 kronor böra reserveras samt — liksom hittills — anvisas från med- len till främjande av företagsverksamhet.

Komplettering av ofullständiga jordbruk.

Blekinge län.

I skrivelse den 25 februari 1939 har *Blekinge läns hushållningssällskap* anhållit om beviljande — i nära anslutning till tidigare hjälpverksamhet av liknande art — av ytterligare särskilda medel, beräknade för två år fram- åt, till stärkande av den ekonomiska bärkraften hos de i länet förekom- mande s. k. ofullständiga jordbruken.

Hushållningssällskapet erinrar härvid inledningsvis, att Kungl. Maj:t i proposition (nr 284) till 1938 års riksdag — i enlighet med en av 1935 års Blekingeutredning med instämmande av bl. a. hushållningssällskapet den 18 februari 1938 gjord framställning — begärde att medel måtte ställas till hushållningssällskapets förfogande för verkställande, tills vidare försöks- vis under två år, av en systematisk inventering av de ofullständiga jord- bruken inom Blekinge län, avsedd att läggas till grund för mera omfattande åtgärder för vinnande av bättre försörjningsmöjligheter vid dessa jordbruk. Denna begäran bifölls — anför hushållningssällskapet — av riksdagen och har arbetet med en sådan inventering pågått sedan oktober månad 1938. Hushållningssällskapet yttrar härefter:

Samtidigt med att Blekingeutredningen framförde nyssnända förslag hade utredningen, med instämmande av hushållningssällskapet och länets skogs- vårdsstyrelse, avlåtut en likaledes den 18 februari 1938 dagteknad särskild skrivelse, i vilken utredningen anhållit om beviljande av medel till förstär- ning i skilda hänseenden av de blekingska ofullständiga jordbrukens eko- nomiska bärkraft. I sådant hänseende hade utredningen hemställt att — utöver de medel, som av de för samma ändamål beviljade allmänna an- slagen kunde komma att falla på Blekinge län — av statsanslag, som kun-

de komma att anvisas till arbetslöshetens bekämpande, eller av eljest tillgängliga statsmedel måtte ställas till hushållningssällskapets förfogande dels 100,000 kronor till bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk, dels 50,000 kronor för uppgörande av kostnadsfria planer för och lämnande av bidrag till enklare torrläggningsföretag, åsyftande främst utförande i förekommande fall av erforderliga avloppsdiken, och dels 30,000 kronor för underlättande — i form av täckande helt eller delvis av den merkostnad, som betingades därav att fastighet vore bebyggd — av en önskvärd reglering, genom sammanslagning eller eljest, av ofullständiga jordbruk till större enheter. Därjämte hade utredningen hemställt, att till skogsvårdsstyrelsens förfogande måtte ställas dels 30,000 kronor till skogsodling å ofullständiga jordbruk och dels 40,000 kronor för anläggande av enkla skogsvägar. Ifrågavarande bidrag skulle av hushållningssällskapet och skogsvårdsstyrelsen användas i enlighet med de närmare grunder, som av utredningen angåvos.

Även dessa Blekingeutredningens förslag upptogos till behandling i nyssnämnda proposition (nr 284 s. 84—89), framhåller hushållningssällskapet vidare. Dåvarande chefen för socialdepartementet förordade därvid på anförda skäl, att särskilda medel ställdes till hushållningssällskapets förfogande till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk. Beträffande övriga nu nämnda förslag hade föredraganden — erinrar hushållningssällskapet — yttrat följande.

Å andra sidan syntes man emellertid, när det gällde övriga av Blekingeutredningen i detta sammanhang framförda anslagsäskanden, icke kunna undgå att — hur starkt motiverade dessa än i och för sig vore — taga tillbörlig hänsyn därtill, att egnahemsutredningen kunde förväntas komma att inom kort framlägga förslag till nya åtgärder och ändrade grunder för stärkandet av de ofullständiga jordbrukens bärkraft. Att under sådana förhållanden, på sätt Blekingeutredningen föreslagit, redan nu anvisa medel, vilka skulle utgå till i viss mån nya ändamål eller i allt fall enligt ändrade grunder, syntes ägnat att väcka betänkligheter och borde därför icke gärna kunna komma i fråga i annat fall än då alldeles särskilda skäl talade därför. Ett sådant undantagsfall föreläge beträffande det utav Blekingeutredningen förordade anslaget till underlättande av de ofullständiga jordbrukens reglering — genom sammanslagning eller eljest — till större enheter, vilket anslags användande nära sammanhängde med själva inventeringsarbetet. Såväl önskvärheten i och för sig av att denna utväg till de ofullständiga jordbrukens 'fullständigande' försöksvis prövades och verkligen anlätades i de fall, där förutsättningarna för dess beträdande eljest föreläge, som ock den av Blekingeutredningen framhållna nödvändigheten av att man i det enskilda fallet ej försutte det riktiga 'psykologiska' ögonblicket för genomförandet av en dylik reglering utgjorde tillräcklig anledning att här bortse från nyssnämnda betänkligheter. När det gällde de andra hithörande anslagen, betydde bristen på tillgängliga medel i regel endast ett uppskov med åtgärdens vidtagande; här däremot i de flesta fall att åtgärdens vidtagande på grund av det rätta ögonblickets försummande helt och hållet omöjliggjordes. Beträffande anslagets användande syntes dock den inskränkningen böra föreslås, att det finge tagas i anspråk endast i sådana fall, då dess anlåtande bleve aktuellt i samband med verkställd inventering av det byalag, till vilket vederbörande ofullständiga jordbruk hörde.

De av Blekingeutredningen beräknade anslagen vore avsedda att förslå för

två år, räknat från och med den 1 juli 1938. Med hänsyn till att egnahemsutredningens förslag kunde förväntas bli framlagda i så god tid, att därav föranledda framställningar kunde föreläggas 1939 års riksdag, syntes medel vid dåvarande tidpunkt böra anvisas endast för närmaste budgetår och följaktligen med endast hälften av de av Blekingeutredningen äskade beloppen.

På nu anförda skäl — erinrar hushållningssällskapet i fortsättningen — förordade departementschefen, efter samråd med chefen för jordbruksdepartementet, att till hushållningssällskapets förfogande skulle ställas dels 50,000 kronor för utlämnande av statsbidrag till ofullständiga jordbruk enligt de grunder, som finnas angivna i kungörelsen den 12 oktober 1934 (nr 498) med däri den 30 juni 1937 (nr 571) gjord ändring, dels 15,000 kronor att, i enlighet med de närmare bestämmelser, som Kungl. Maj:t kunde komma att utfärda, användas till underlättande — i form av hjälp till inlösen av byggnader — av en reglering av ofullständiga jordbruk till större mera bärkraftiga enheter. Båda dessa anslag föreslogos skola utgå av de i samband med anslag till reservarbeten anvisade särskilda medlen till främjande av företagsverksamhet. Hushållningssällskapet anför därefter:

Dessa förslag hade av riksdagen godkänts och hade Kungl. Maj:t därefter beträffande sistnämnda anslag å 15,000 kronor genom brev den 11 november 1938 meddelat särskilda föreskrifter rörande dess användande. Då därvid bestämts bl. a. att anslaget finge tagas i anspråk endast i sådana fall, då dess anlåtande bleve aktuellt i samband med den nyligen påbörjade inventeringen av de ofullständiga jordbruken, hade någon större erfarenhet på området ännu ej vunnits. Så mycket kunde dock sägas, att inventeringen redan nu givit vid handen, att anslaget komme att väl fylla sitt ändamål.

Sedan egnahemsutredningen numera avgivit sitt betänkande samt då — på grund av dettas innehåll i hithörande delar — grunden för de betänkligheter, som sistlidet år uttalats mot att taga bestämd ställning till vissa då framförda förslag, numera syntes få anses hava bortfallit, ville hushållningssällskapet i fullt samförstånd med länets skogsvårdsstyrelse upprepa samma förslag, avseende medels beviljande för ytterligare två år framåt.

I anslutning härtill har Blekinge läns hushållningssällskap hemställt, att till stärkande av de blekingska s. k. ofullständiga jordbrukens ekonomiska bärkraft måtte — utöver de medel, som av de för samma ändamål beviljade allmänna anslagen kunna komma att falla på Blekinge län — av statsanslag, som må komma att anvisas till arbetslöshetens bekämpande, eller av eljest tillgängliga statsmedel till hushållningssällskapets förfogande ställas dels 100,000 kronor till bidrag till nyodling, betesförbättring, stenröjning och jordkörning å ofullständiga jordbruk, dels 50,000 kronor för uppgörande av kostnadsfria planer för och lämnande av bidrag till enklare torrläggningsföretag, åsyftande främst utförande i förekommande fall av erforderliga avloppsdiken, dels ock 30,000 kronor för underlättande — i form av täckande helt eller delvis av den merkostnad, som betingas därav att fastighet är bebyggd — av en önskvärd reglering, genom sammanslagning eller eljest, av ofullständiga jordbruk till större enheter. Vidare har hushåll-

ningssällskapet hemställt, att till skogsvårdsstyrelsens i länet förfogande måtte ställas dels 30,000 kronor till skogsodling å ofullständiga jordbruk, dels ock 40,000 kronor för anläggande av enkla skogsvägar.

Göteborgs och Bohus län.

I skrivelse den 26 oktober 1938 har *Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott* hemställt, att Kungl. Maj:t av tillgängliga medel måtte till hushållningssällskapets förfogande för möjliggörande av en till en början försöksvis anordnad inventering av de ofullständiga jordbruken i Göteborgs och Bohus län i huvudsak enligt de riktlinjer, som av Blekingeutredningen framlagts rörande liknande inventering i Blekinge län, ställa ett belopp av 18,400 kronor, avsedda till avlönande under tiden 1 mars 1939—28 februari 1941 av en biträdande jordbrukskonsulent samt till bestridande av dennes rese- och traktamentskostnader. Vidare har hushållningssällskapet anhållit, att länets skogsvårdsstyrelse måtte tilldelas ett belopp av 5,000 kronor mot det att skogsvårdsstyrelsen förbinder sig att under nämnda tvåårsperiod i erforderlig utsträckning genom på det skogligen området sakkunniga personer medverka vid inventeringens verkställande.

Till stöd för denna framställning har förvaltningsutskottet inledningsvis framhållit, att i Göteborgs och Bohus län jordbruket med binärningar alltså är den procentuellt sett största yrkesgruppen på landsbygden, eller enligt senast tillgängliga statistiska uppgifter 43.7 procent av landsbygdsbefolkningen. Efter att hava redogjort för jordfördelningen inom länet enligt de av jordbruksräkningen 1932 framlagda siffrorna, varav framgår att länet är ett typiskt småbrukarlän, anför utskottet härom vidare.

Ytterligare borde påpekas att, om man bortsåg från de 2,825 brukningsdelar, som tillhörde storleksgruppen 0.26—1 hektar och som i regel knappast kunde betraktas som egentliga jordbrukslägenheter, funne man, att 6,820 brukningsdelar med en åkerareal av i medeltal 2.9 hektar d. v. s. de i särskild grad ofullständiga jordbruken fölle inom storleksgruppen 1—5 hektar, därav 2,479 brukningsdelar med i genomsnitt 1.7 hektar åker inom gruppen 1—2 hektar. Det övervägande antalet av dessa småbrukningsdelar brukades av ägarna själva.

Dessa ofullständiga jordbruk kunde i regel icke ge nöjaktig utkomst åt sina brukare. Då möjligheterna för innehavaren att vid sidan av jordbruket finna mer eller mindre tillfälligt förvärvsarbete under senare år inskränkts och sannolikt komme på många håll att ytterligare försvåras, syntes den enda mera effektiva utvägen att skaffa dessa småbrukare ökade försörjningsmöjligheter vara att söka skapa större förutsättningar för dem att livnära sig på sina egna jordbruk, med andra ord att göra de ofullständiga jordbruken mera fullständiga.

Sedan utskottet erinrat om det initiativ till en systematisk inventering av ofullständiga jordbruk, som Blekingeutredningen tagit och till vilket statsmakterna visat sig förstående, har hushållningssällskapet framhållit, att förhållandena inom Blekinge samt Göteborgs och Bohus län äro i många avseenden likartade, när frågan gäller de ofullständiga jordbruken. Ut-

skottet kan därför i stort sett understryka vad Blekingeutredningen framhållit och uttalar, att samma problem och möjligheter för deras lösande föreligga jämväl för Göteborgs och Bohus läns vidkommande. I likhet med Blekingeutredningen håller förvaltningsutskottet före, att en inventering med i dess spår följande hjälparbete bör i första hand sättas in där, varest detta arbete kan förväntas utnyttas i det från såväl praktisk som ekonomisk synpunkt bästa resultatet. Utskottet anför härefter:

Inventeringsarbetet inom länet syntes kunna handhavas av hushållningssällskapet och böra anförtros en av sällskapet jordbrukskonsulenter, som genom lång tjänstgöring inom länet ägde god kännedom om förhållandena inom skilda länsdelar. Därmed skulle han emellertid icke medhinna andra, honom åliggande uppgifter, vilkas utförande kunde anförtros åt en biträdande jordbrukskonsulent under den ordinarie konsulentens ledning. Inventeringsarbetet finge emellertid till en början endast försökskaraktär, varför tiden för en biträdande konsulents anställande tills vidare borde begränsas till förslagsvis två år.

Med hänsyn till den stora betydelse för stärkande av bärkraften hos ett ofullständigt jordbruk, som ett förbättrande av dess skogsbestånd samt dettas framtida skötsel skulle innebära, måste det anses i hög grad önskvärt att på skogens område särskilt sakkunniga personer kunde i erforderlig utsträckning delta i inventeringsarbetet. Länets skogsvårdsstyrelse hade också förklarat sig villig att för sådant ändamål ställa erforderliga krafter till förfogande under förutsättning, att styrelsen som bidrag till täckande av kostnaderna i samband härmed erhöle ett belopp av 2,500 kronor per år eller för två år 5,000 kronor.

I ett över utskottets framställning avgivet utlåtande har *statens egnahemsstyrelse* erinrat, att styrelsen i yttrande den 23 april 1936 haft att taga ställning till en av hushållningssällskapet egnahemsnämnd då gjord ansökning i ämnet. Styrelsen hade därvid framhållit, att 1936 års egnahemsutredning med all sannolikhet komme att enligt givna direktiv till behandling upptaga jämväl frågan om komplettering av ofullständiga jordbruk. Egnahemsstyrelsen anför härefter.

I sitt den 20 oktober 1938 avgivna betänkande (sid. 207 f.) hade egnahemsutredningen yttrat sig i ämnet. Efter att hava understrukit vikten av, att arbetet med förbättring av ofullständiga jordbruk intensifierades och gjordes effektivt, anförde styrelsen följande. »Härför torde utom annat fordras, att en allsidig systematisk inventering skedde av de ofullständiga jordbruken i riket och av de möjligheter i varje särskilt fall, som erbjöde sig att förbättra dessa genom de skilda slag av åtgärder, vartill understöd kunde påräknas från statens sida, eller genom de andra förbättringar i fråga om driften, som kunde befinnas lämpliga. En dylik inventering borde ankomma på egnahemsorganen. Det borde tillkomma centralorganet för egnahemsverksamheten att giva anvisningar härutinnan. Antecknas finge, att åtgärder i dylikt inventeringssyfte redan påbörjats eller ifrågasatts i Blekinge och Västernorrlands län och måhända något annat län.»

I likhet med egnahemsutredningen hölle egnahemsstyrelsen före, att inventering av ofullständiga jordbruk borde ske i ett sammanhang efter enhetliga grunder för hela riket. Berörda i Blekinge län försöksvis igångsatta åtgärder i nu förevarande avseende syntes därvid kunna tjäna till viss ledning. Därest det framlagda förslaget till omorganisation av egnahems-

verksamheten bleve genomfört i ungefärlig överensstämmelse med de riktlinjer, egnahemsutredningen uppdragit, syntes inventeringen utan dröjsmål komma till stånd genom egnahemsorganens försorg.

Vid sådant förhållande har egnahemsstyrelsen ansett, att beredningen av ärendet rörande egnahemsverksamhetens omorganisation i allt fall bör slutföras, innan ställning tages till förevarande framställning rörande inventeringsåtgärder i ett enstaka län.

Västernorrlands län.

Med skrivelse den 11 oktober 1938 har *länsstyrelsen i Västernorrlands län* med tillstyrkan överlämnat en framställning av *Västernorrlandsutredningen*, vari utredningen hemställer om åtgärder för vinnande av bättre försörjningsmöjligheter vid de ofullständiga jordbruken inom länet.

Efter att hava redogjort för trävaruindustriens inverkan på jordbruket i länet har utredningen rörande den nuvarande situationen på förevarande område anfört följande.

Karaktistiskt för jordbrukets utveckling inom länet vore att detsamma nu bestode av huvudsakligen småjordbruk. Endast 5.5 % av jordbruken hade en åkerareal av minst 10 hektar och kunde betecknas som fullständiga jordbruk under det att återstående 94.5 % av jordbruken måste betraktas såsom ofullständiga. Medan för landet i dess helhet medeltalet för odlad jord per brukningsdel uppginge till 8.7 hektar utgjorde motsvarande tal för länet allenast 4.25 hektar. Den av jordbruk med binärningar sysselsatta befolkningen vore procentuellt något större inom länet än i landet i genomsnitt. Det vore tydligt, att dessa småjordbruk icke kunde bereda sina brukare nöjaktig utkomst, utan vore denna befolkning fortfarande i stor utsträckning för sin bärgning hänvisad till arbetsinkomster i fria marknaden. Till följd av den fortgående folkökningen samt obenägenheten hos den manliga ungdomen att söka sin utkomst annorstädes vore emellertid denna grupp av arbetssökande så stor, att de i fria marknaden tillgängliga arbetstillfällena icke försloge att lämna dem den inkomst, som erfordrades utöver vad jordbruket kunde lämna. De arbetstillfällena, som stode till buds vore huvudsakligen skogs- och flottningsarbete samt arbeten, som hade samband med dels utökningen och moderniseringen av vägväsendet dels olika direkta statsåtgärder för avhjälpande av arbetslösheten, vilka arbeten numera inginge som en integrerande del av försörjningsmöjligheterna för länets landsbygdsbefolkning. Tillgången på skogsarbete vore emellertid ojämn samt beroende av den huvudsakligen på exportmarknaden arbetande storindustrin. En försämring av konjunkturförhållandena utomlands inverkade i regel oförmånligt på sysselsättningsmöjligheterna för jordbrukarna i länet med påföljd att deras biinkomster minskades eller helt utebleve. Under den senaste krisen hade också småbrukarna i stor utsträckning varit nödsakade att anmäla sig såsom arbetslösa. I den mån de direkta nyanläggningarna på vägväsendets område avtog och vägunderhållet genom pågående rationalisering komme att överlämnas åt ett mindretal fackarbetare samt pågående statskommunala arbeten upphörde, komme även här arbetstillfällena att minska.

Bland de åtgärder, som därför synas böra ifrågakomma äro — anser utredningen — i första hand sådana som avse att öka de ofullständiga jord-

brukens avkastningsförmåga. Då en grundförutsättning för en medverkan från det allmännas sida till ett stärkande av dessa jordbruk enligt utredningens uppfattning torde vara en systematisk inventering av dessa jordbruk, har utredningen försöksvis låtit verkställa en dylik i Granninge socken med biträde av hushållningssällskapets tjänstemän. Ytterligare inventeringar hava sedermera genom hushållningssällskapets försorg igångsatts i ett antal socknar inom länet. Efter en redogörelse för inventeringen i Granninge socken, vilken omfattade samtliga jordbruk under enskilda personers drift, eller 209 stycken, och varav framginge att av dessa jordbruk drygt 200 måste betecknas såsom ofullständiga, framhåller utredningen, att de av denna inventering vunna resultaten i stort sett få anses vara representativa för skogs-trakterna i länet.

Den totala kostnaden för den nyodling och stenröjning, som Granninge-inventeringen omfattat, skulle enligt utredningen komma att uppgå till omkring 162,000 kronor.

Utredningens överväganden i syfte att åstadkomma en plan för ökandet av de ofullständiga jordbrukens avkastningsförmåga har utmynnat i följande förslag.

Tillgängliga statsmedel till bekämpande av arbetslösheten kunde icke med nu gällande direktiv påräknas för här avsedda ändamål med mindre att verksamheten organiserades såsom statliga beredskapsarbeten. Detta syntes möjligen låta sig göra under förutsättning, att hushållningssällskapet, som redan nu utövade betydande verksamhet till förbättring av ofullständiga jordbruk, ställde sig såsom företagare. Härmed skulle jämväl vinnas fördelen av att jämsides med planläggandet av de avsedda nyodlingarna kunde utövas en betydelsefull konsulterande verksamhet beträffande skötseln av den redan odlade jorden vid respektive jordbruk. Såsom norm för storleken av här avsett statsbidrag syntes böra uppställas att detsamma icke borde sättas högre än att vederbörande jordägares tillskott beräknades komma att uppgå till minst 500 kronor per hektar. Fråga vore om icke statsbidraget jämväl borde maximeras till visst belopp förslagsvis 750 kronor per hektar. Småbrukare, som saknade möjlighet att själv bekosta på honom belöpande andel av odlings- och dikningskostnaderna, syntes lämpligen böra tilldelas lån härför på de för lån från allmänna nyodlingsfonden gällande villkoren. Dylika lån kunde utlämnas från en av hushållningssällskapet förvaltad donationsfond. Däremot syntes lån ur allmänna nyodlingsfonden icke kunna utlämnas med mindre särskilt tillstånd därtill lämnades av Kungl. Maj:t. Därest nyodling skulle verkställas på inköpt jord, kunde lånebehovet för egnahemslantagares vidkommande tillgodoses genom tilläggs lån.

Efter planläggning av respektive nyodlingar och sedan överenskommelse träffats med respektive jordägare, vore det meningen att anmälda arbetslösa genom vederbörande sockens arbetslöshetskommitté skulle hänvisas till att, lämpligen på ackord, åtaga sig vissa arbeten till i marknaden gällande priser. Härvid syntes kunna förutsättas, att jordägarna själva komme att övervaka att arbetena bleve på tillfredsställande sätt utförda. Kontrollen syntes i övrigt böra utövas av de förrättningsmän, som hushållningssällskapet förordnat till planläggning av odlingsföretagen. När fråga vore om mindre odlingsföretag vid småbruk, vars innehavare antingen själv vore arbetslös eller hade arbetslösa söner, syntes ett visst förenklat förfarande böra komma till stånd.

Utredningen föreslår, att av statsmedel till sällskapets förfogande ställes medel till avlönande av lämpligt antal extra befattningshavare i vandringsrättares tjänsteställning under en tid av tre år. Kostnaderna för resor och traktamenten beräknas till sammanlagt 10,000 kronor för år.

Under återopande av det anförda har Västernorrlandsutredningen hemställt, att länets hushållningssällskap beviljas ett särskilt anslag å intill 1,000,000 kronor att, utöver den andel som sällskapet kan erhålla av det allmänna statsbidragsanslaget för ändamålet, användas i antytt syfte.

I utlåtande över utredningens framställning har *statens egnahemsstyrelse* till en början erinrat om att lantbruksstyrelsen och egnahemsstyrelsen i gemensamt utlåtande den 16 december 1937 yttrat sig över en liknande framställning från utredningen, avseende budgetåret 1937/38. Nämnda myndigheter hade till sitt berörda utlåtande fogat en utredning rörande bland annat den dåvarande arbetslöshetens ungefärliga omfattning inom Västernorrlands län bland sådana jordbruks- och skogsarbetare, som kunde tänkas ifrågakomma vid av utredningsmännen då föreslagna arbetens utförande. De då rådande goda konjunkturerna inom särskilt skogsbruket hade emellertid medfört god tillgång på förtjänstarbete för jämväl sådana småbrukare som för sin utkomst vore i mer eller mindre hög grad beroende av arbetsförtjänster utom hemmet. Egnahemsstyrelsen framhåller härefter:

Efter vad egnahemsstyrelsen under hand från statens arbetslöshetskommission erfarit, syntes tillgången på arbetsförtjänster inom Västernorrlands län innevarande vinter vara för speciellt skogsarbetare betydligt sämre än under vintern 1937—38. Medan antalet anmälda arbetslösa inom länet under januari 1938 uppgick till i runt tal 3,000, uppgåves denna siffra för januari i år hava stigit till ungefär det dubbla. Att den i vinter inom länet starkt minskade tillgången på förtjänstarbete i skogarna i betydande grad drabbat även innehavarna av s. k. ofullständiga jordbruk och därmed avsevärt försämrat deras utkomstmöjligheter syntes vara uppenbart. I vad mån den inträffade försämringen i berörda avseende vore att betrakta såsom en mera tillfällig företeelse syntes vara svårt att avgöra, men utvecklingen syntes dock gå i den riktningen, att ett alltmer framträdande behov av snara och effektiva åtgärder i syfte att förstärka de ofullständiga jordbrukens bärkraft enkannerligen inom Västernorrlands län gjorde sig gällande. Ett snart och kraftigt stöd från det allmännas sida för ernående av bland annat utökade arealer odlad jord till de enskilda småbruket genom nyodlingsarbete och även för underlättande av den redan odlade jordens brukning genom exempelvis stenröjning syntes därför icke minst för länets ifråga vidkommande vara av behovet påkallat. Med den begränsade tillgång på för ändamålet lämplig odlingsmark, som enligt de sakkunnigas uppgift beräknades finnas inom Västernorrlands län, syntes dock den förstärkning av länets ofullständiga jordbruk, som enbart kunde ernås genom ifrågasatt nyodling ej — huru värdefull den i och för sig än målte vara — innebära någon tillnärmelsevis nöjaktig lösning av problemet. Härför syntes givetvis — inom Västernorrlands län liksom inom åtskilliga andra mera utpräglade småbrukarlän — även andra åtgärder av olika slag böra tillgripas.

De förslag på hithörande område, som 1936 års egnahemsutredning framlagt i sitt nyligen avgivna betänkande rörande den statliga egnahemsverksamheten syntes åsyfta sådana rationella och effektiva åtgärder beträffande de ofullständiga jordbrukens förstärkning i bärighetshänsende, att det

syntes vara tillrådligt att avvakta statsmakternas beslut i anledning av sagda utredningsförslag i frågan, innan statliga stödåtgärder i ensartat syfte vidtoges för ett enstaka län. Ett gott resultat av de statliga uppoffringar, som syntes bliva erforderliga för de ofullständiga jordbrukens behövliga förstärkning inom vårt land, kunde väl för övrigt knappast vara att förvänta, med mindre hela denna verksamhet planlades och bedreves efter mera enhetliga och rationella principer och under enhetlig ledning. Förutsättningarna för en sådan verksamhets rätta bedrivande syntes dock näppeligen bliva tillfyllest givna, förrän frågan om hela jordbruksnäringens blivande ställning i ekonomiskt avseende och dess därav betingade fortsatta inriktning och utveckling bleve närmare klarlagd. Härom syntes måhända resultatet av 1938 års jordbruksutrednings arbete komma att giva vissa anvisningar.

Under återopande av det anförda har egnahemsstyrelsen funnit sig för närvarande böra avstyrka Västernorrlandsutredningens framställning.

Departementschefen.

Av den inställning till frågan om åtgärder med det allmännas bistånd för komplettering av s. k. ofullständiga jordbruk, som statsmakterna hittills intagit, framgår att detta spörsmål ansetts vara av synnerlig betydelse vid bekämpandet av försörjningssvårigheter av den speciella art, varom nu är fråga. Den redogörelse för det på Blekingeutredningens initiativ försöksvis igångsatta arbetet för jordbrukens »fullständigande» i Blekinge län visar också att mycket skulle stå att vinna genom arbetets omedelbara fortsättande såväl i nämnda län som inom andra delar av landet med likartad arbetslöshet. Även de framställningar i ämnet, som inkommit till Kungl. Maj:t från Göteborgs och Bohus samt Västernorrlands län, visa oförtydligt, att frågan är värd att ingående uppmärksammas. Detta gäller enligt min uppfattning i alldeles särskild grad förhållandena inom Västernorrlands län.

Emellertid har egnahemsstyrelsen i sina här återgivna yttranden anfört vägande skäl för att frågan om ytterligare bidrag till nu ifrågasatta verksamhet — däri även Blekingeutredningens olika projekt böra inräknas — bör bli föremål för övervägande i ett större sammanhang.

Verksamhet av den omfattning, som de lokala utredningarna föreslagit, anser jag mig därför under nuvarande förhållanden icke kunna förorda. En begränsad kompletteringsverksamhet i Blekinge och Västernorrlands län synes mig likväl kunna ske utan större olägenheter. Jag har därför för avsikt att föreslå, att Kungl. Maj:t av de särskilda medel, som jämlikt riksdagens medgivande i samband med anslag till reservarbeten må komma att anvisas till främjande av företagsverksamhet, ställer ett belopp av högst 250,000 kronor till förfogande för ändamålet.

Anslagsbehov.

Även under budgetåret 1939/40 bör, såsom jag tidigare framhållit, ett betydande antal personer framförallt i Västernorrlands samt Göteborgs och Bohus län beredas sysselsättning vid statliga och kommunala beredskaps-

arbeten. Det reservationsanslag å 10,000,000 kronor, som riksdagen föregående år beviljade till ifrågasvarande ändamål, har fullständigt disponerats. Ävenledes det reservationsanslag å 4,000,000 kronor, som av innevarande års riksdag anvisats å tilläggsstat till riksstaten för löpande budgetår torde inom den närmaste framtiden bli helt disponerat. Även om hänsyn toges till det förhållandet, att vissa av de arbeten, till vilka medel beviljats igångsatts så sent, att för innevarande budgetår avsedda medel i viss utsträckning först under nästföljande budgetår komma att förbrukas, läser ytterligare medelsanvisning vara nödvändig.

Först torde därvid uppmärksammas, att riksdagen medgivit, att Kungl. Maj:t äger besluta igångsättandet av nya arbeten inom en kostnadsram för staten av 10,000,000 kronor under innevarande budgetår, ehuru till ifrågasvarande nya arbeten endast anvisats 5,000,000 kronor. Återstående 5,000,000 kronor skulle anvisas å riksstaten under ett kommande budgetår.

Såsom jag tidigare meddelat, har Kungl. Maj:t hittills enligt detta riksdagens medgivande fattat beslut om beredskapsarbetens igångsättande under budgetåret i sådan utsträckning, att fortsättningsbidrag å 4,729,130 kronor äro erforderliga. För fullföljande av redan beslutade arbeten och av arbeten, som torde komma att beslutas inom den närmaste framtiden, böra medel till statliga och kommunala beredskapsarbeten till ett belopp av 5,000,000 kronor anvisas för budgetåret 1939/40.

Under innevarande budgetår beslutade arbeten komma emellertid icke att vara tillräckliga för att i erforderlig utsträckning bereda sysselsättning åt de arbetslöshetstyngda områdenas befolkning under nästkommande budgetår. Enligt min uppfattning böra ytterligare beredskapsarbeten igångsättas till en sammanlagd kostnad av 10,000,000 kronor, varvid dock 5,000,000 kronor först böra anvisas under ett följande budgetår. För nya beredskapsarbeten, avsedda att igångsättas under budgetåret 1939/40 är alltså ett belopp av 5,000,000 kronor erforderligt.

Såsom jag tidigare framhållit, förordar jag, att av de i samband med anslag till reservarbeten anvisade särskilda medlen till främjande av företagsverksamhet eventuellt måtte få disponeras medel till komplettering av ofullständiga jordbruk i Blekinge och Västernorrlands län samt till inventering av ofullständiga jordbruk inom Blekinge län. Härför torde få avses sammanlagt omkring 250,000 kronor. Av först berörda medel torde vidare, enligt vad jag förordat, böra reserveras ett belopp av ytterligare 150,000 kronor att i mån av behov användas såsom rörelsekapital för vattenavledningsföretaget Lyckebyån. Likaså har jag förordat, att ytterligare omkring 300,000 kronor måtte ställas till Kungl. Maj:ts förfogande till stödjande av enskild företagsamhet.

Av de medel, som tidigare anvisats till lån och subventioner till främjande av enskild företagsamhet, kvarstår för närvarande outnyttjat ett belopp av omkring 250,000 kronor. Jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 17 juni 1938 äro dessa medel numera bokförda under en fond, benämnd Fonden för lån och subvention till främjande av enskild företagsamhet.

Hemställan.

Under återopande av vad jag i det föregående anført, får jag hemställa att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att,

dels bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med vad jag i det föregående anført, besluta om igångsättande av statliga och kommunala beredskapsarbeten till en sammanlagd kostnad för staten av högst 10,000,000 kronor;

dels ock till *Statliga och kommunala beredskapsarbeten* för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 10,000,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.

Bilaga A.

Uppgifter

rörande vissa arbetslöshetsförhållanden enligt kommunernas rapporter till statens arbetslöshetskommission för den 31 december 1937 och den 31 december 1938.

A. Länsvis.

L ä n	Invånar- antal	Antal rapporterande kommuner		Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta	D ä r a v			
		¹ / ₁ 1938	³¹ / ₁₂	³¹ / ₁₂	³¹ / ₁₂	³¹ / ₁₂	³¹ / ₁₂		³¹ / ₁₂	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
			1937	1938	1937	1938	1937		1938			
Stockholms stad .	556,954	1	1	1,495	1,180	0.3	0.2	1,071	266	757	48	
Stockholms . . .	89,762	12	9	280	222	0.2	0.2	120	38	82	—	
Uppsala	50,510	4	5	284	324	0.4	0.6	195	133	42	20	
Södermanlands .	70,891	5	3	241	171	0.3	0.2	102	96	6	—	
Östergötlands . .	124,967	6	5	684	550	0.5	0.4	417	87	330	—	
Jönköpings . . .	81,980	8	9	257	305	0.3	0.4	147	144	3	—	
Kronobergs . . .	32,014	8	7	181	193	0.3	0.6	36	36	—	—	
Kalmar	57,391	6	10	463	760	0.5	1.3	353	200	153	—	
Gotlands	13,599	2	1	146	150	1.0	1.1	76	76	—	—	
Blekinge	133,285	24	28	945	884	0.7	0.7	249	246	3	—	
Kristianstads . .	41,977	7	8	155	116	0.3	0.3	63	63	—	—	
Malmöhus	300,817	10	12	2,843	2,199	0.9	0.7	1,626	92	1,534	—	
Hallands	58,929	10	8	370	387	0.6	0.7	215	209	6	—	
Göteborgs stad . .	269,581	1	1	1,297	1,180	0.5	0.4	843	89	725	29	
Göteborgs och Bo- hus län i övrigt	118,530	36	32	2,190	1,274	1.6	1.1	730	377	353	—	
Älvsborgs	108,367	13	11	483	357	0.3	0.3	90	62	28	—	
Skaraborgs	61,679	9	9	277	227	0.4	0.4	105	104	1	—	
Värmlands	125,789	14	18	425	1,199	0.3	1.0	499	280	219	—	
Orebro	97,900	7	6	235	290	0.2	0.3	46	46	—	—	
Västmanlands . .	54,914	4	4	55	54	0.1	0.1	14	5	9	—	
Kopparbergs . . .	61,166	6	4	157	165	0.1	0.3	59	59	—	—	
Gävleborgs	87,396	8	9	520	680	0.3	0.8	327	81	245	1	
Västernorrlands .	217,391	24	46	2,729	5,388	1.5	2.5	3,011	903	2,083	25	
Jämtlands	24,947	2	2	32	99	0.1	0.4	—	—	—	—	
Västerbottens . .	91,709	9	10	307	697	0.2	0.8	200	152	9	39	
Norrbottens	161,983	15	18	1,714	3,048	1.2	1.9	1,151	450	589	112	
Hela riket	3,094,428	251	276	18,765	22,099	0.5	0.7	11,745	4,294	7,177	274	

B. Kommunvis.

* anger att kommunen icke stått i rapportförbindelse med kommissionen för ifrågavarande månad.

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta	D ä r a v				
		1/1 1938	31/12	31/12	31/12		31/12	31/12 1938	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjal- pen
			1937	1938	1937		1938				
Stockholms stad	556,954	1,49%	1,180	0.3	0.2	1,071	266	757	48		
<i>Stockholms län.</i>											
Norrälje	5,010	28	38	0.6	0.8	5	5	—	—		
Sundbyberg	9,098	17	24	0.2	0.3	22	—	22	—		
Vaxholm	2,753	38	9	1.3	0.3	—	—	—	—		
Börstil	3,005	6	*	0.2	—	—	—	—	—		
Harg	2,101	1	24	0.0	1.1	11	11	—	—		
Häverö	5,286	12	5	0.2	0.1	—	—	—	—		
Kårsta	779	3	*	0.4	—	—	—	—	—		
Nacka	9,355	36	*	0.4	—	—	—	—	—		
Sollentuna	12,614	28	9	0.2	0.1	9	—	9	—		
Solna	22,581	83	88	0.4	0.4	60	18	42	—		
Spånga	11,177	24	10	0.2	0.1	10	1	9	—		
Västerhaninge	2,793	4	*	0.1	—	—	—	—	—		
Österåker	3,210	—	15	—	0.5	3	3	—	—		
Summa	89,762	280	222	0.2	0.2	120	38	82	—		
<i>Uppsala län.</i>											
Uppsala	36,547	253	229	0.7	0.6	171	110	41	20		
Gamla Uppsala	2,133	*	9	—	0.4	9	9	—	—		
Skäfthammar	1,430	2	18	0.1	1.3	—	—	—	—		
Söderfors	1,852	13	27	0.7	1.5	12	11	1	—		
Älvkarleby	8,548	16	41	0.2	0.5	3	3	—	—		
Summa	50,510	284	324	0.4	0.6	195	133	42	20		
<i>Södermanlands län.</i>											
Eskilstuna	38,044	82	81	0.2	0.2	65	65	—	—		
Katrineholm	10,239	64	42	0.7	0.4	21	15	6	—		
Nyköping	12,446	67	48	0.5	0.4	16	16	—	—		
Strängnäs	4,886	20	*	0.4	—	—	—	—	—		
S:t Nikolai	5,276	8	*	0.2	—	—	—	—	—		
Summa	70,891	241	171	0.3	0.2	102	96	6	—		
<i>Östergötlands län.</i>											
Linköping	34,278	110	152	0.3	0.4	106	39	67	—		
Mjölby	5,955	—	20	—	0.3	19	19	—	—		
Norrköping	68,474	510	351	0.8	0.5	290	27	263	—		
Ekeby	4,151	*	6	—	0.1	—	—	—	—		
Kimstad	1,842	11	*	0.6	—	—	—	—	—		
Kvillinge	4,426	29	21	0.6	0.5	2	2	—	—		
Valdemarsviks kpg	2,734	20	*	0.7	—	—	—	—	—		
Vreta kloster	3,107	4	*	0.1	—	—	—	—	—		
Summa	124,967	684	550	0.5	0.4	417	87	330	—		

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta	D ä r a v				
		1/1 1938	31/12 1937	31/12 1938	31/12 1937		31/12 1938	31/12 1938	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjal- pen
			1937	1938	1937		1938				
<i>Jönköpings län.</i>											
Eksjö	7,021	10	12	0.1	0.2	—	—	—	—	—	
Huskvarna	9,081	13	32	0.1	0.4	—	—	—	—	—	
Jönköping	34,444	98	100	0.3	0.3	82	82	—	—	—	
Nässjö	9,750	66	35	0.7	0.4	14	14	—	—	—	
Tranås	7,085	36	38	0.5	0.5	15	15	—	—	—	
Vetlanda	4,064	*	22	—	0.5	14	14	—	—	—	
Barnarp	3,404	*	14	—	0.4	14	14	—	—	—	
Bredestad	1,209	4	—	0.3	—	—	—	—	—	—	
Norra Solberga	2,357	25	39	1.0	1.7	4	1	3	—	—	
Säby	3,565	5	13	0.1	0.4	4	4	—	—	—	
Summa	81,980	257	305	0.3	0.4	147	144	3	—	—	
<i>Kronobergs län.</i>											
Växjö	9,898	73	76	0.8	0.8	1	1	—	—	—	
Dädesjö	1,305	1	*	0.1	—	—	—	—	—	—	
Ekeberga	1,735	26	27	1.5	1.6	—	—	—	—	—	
Hovmantorp	3,990	—	33	—	0.8	18	18	—	—	—	
Markaryds lk	3,396	10	7	0.3	0.2	—	—	—	—	—	
Tingsås	2,105	5	13	0.2	0.6	—	—	—	—	—	
Virestad	3,372	13	*	0.4	—	—	—	—	—	—	
Åseda	3,486	24	11	0.7	0.3	6	6	—	—	—	
Älmhults kpg	2,727	29	26	1.1	1.0	11	11	—	—	—	
Summa	32,014	181	193	0.3	0.6	36	36	—	—	—	
<i>Kalmar län.</i>											
Kalmar	21,059	167	216	0.8	1.0	150	99	51	—	—	
Oskarshamn	8,571	167	167	1.9	1.9	118	28	90	—	—	
Västervik	12,713	88	94	0.7	0.7	21	21	—	—	—	
Döderhult	5,233	9	117	0.2	2.2	26	26	—	—	—	
Mönsterås kpg	1,596	16	26	1.0	1.6	11	11	—	—	—	
Mönsterås lk	2,632	*	55	—	2.1	15	15	—	—	—	
Mörbylånga kpg	572	—	8	—	1.4	—	—	—	—	—	
Mörbylånga lk	1,001	*	22	—	2.2	—	—	—	—	—	
Södra Möckleby	1,483	16	36	1.0	2.4	12	—	12	—	—	
Västra Ed	2,531	*	19	—	0.8	—	—	—	—	—	
Summa	57,391	463	760	0.5	1.3	353	200	153	—	—	
<i>Gotlands län.</i>											
Visby	11,673	142	150	1.2	1.3	76	76	—	—	—	
Slite kpg	1,926	4	*	0.2	—	—	—	—	—	—	
Summa	13,599	146	150	1.0	1.1	76	76	—	—	—	
<i>Blekinge län.</i>											
Karlshamn	10,019	74	*	0.7	—	—	—	—	—	—	
Karlskrona	27,872	280	174	1.0	0.6	40	40	—	—	—	
Ronneby	6,025	38	49	0.6	0.8	3	3	—	—	—	
Sölvesborg	3,995	18	31	0.4	0.8	7	7	—	—	—	
Asarum	7,282	69	74	0.9	1.0	46	46	—	—	—	
Aspö	932	14	25	1.4	2.7	16	16	—	—	—	

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta 1938	D ä r a v			
		31/12 1937	31/12 1938	31/12 1937	31/12 1938		arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen	
										1/1 1938
Backaryd	2,128	15	*	0.7	—	—	—	—	—	
Bräkne-Hoby	4,766	9	15	0.2	0.3	—	—	—	—	
Eringsboda	2,048	14	30	0.7	1.5	—	—	—	—	
Fridlevstad	2,606	4	12	0.2	0.5	4	4	—	—	
Gammalstorp	2,045	*	4	—	0.2	—	—	—	—	
Hasslö	1,512	62	53	4.1	3.5	—	—	—	—	
Hällaryd	2,658	34	26	1.2	1.0	11	11	—	—	
Jämjö	2,636	*	14	—	0.5	4	4	—	—	
Jämshög	6,085	15	17	0.3	0.3	4	3	1	—	
Kyrkhult	4,424	—	11	—	0.2	—	—	—	—	
Listerby	1,926	57	38	2.9	2.0	3	3	—	—	
Lösea	2,750	11	18	0.4	0.7	14	14	—	—	
Mjällby	5,705	*	21	—	0.4	—	—	—	—	
Mörum	4,195	51	43	1.2	1.0	19	19	—	—	
Nättraby	2,300	14	13	0.6	0.6	13	13	—	—	
Ramdala	2,467	*	24	—	1.0	20	20	—	—	
Ronneby lk	8,596	10	*	0.1	—	—	—	—	—	
Rödeby	3,873	8	23	0.2	0.6	9	9	—	—	
Sillhövda	2,124	*	11	—	0.5	—	—	—	—	
Sturkö	1,921	79	66	4.0	3.4	20	20	—	—	
Tjurkö	477	11	9	2.2	1.9	—	—	—	—	
Torhamn	2,616	16	*	0.6	—	—	—	—	—	
Tving	2,778	*	13	—	0.5	4	2	2	—	
Ysane	1,157	*	26	—	2.2	—	—	—	—	
Åryd	2,079	33	31	1.6	1.5	9	9	—	—	
Öljehult	1,288	9	13	0.7	1.0	3	3	—	—	
Summa	133,285	945	884	0.7	0.7	249	246	3	—	
<i>Kristianstads län.</i>										
Hässleholm	3,549	16	16	0.5	0.5	8	8	—	—	
Kristianstad	15,072	63	44	0.4	0.3	35	35	—	—	
Ångelholm	5,848	10	*	0.2	—	—	—	—	—	
Björnekulla	3,709	44	25	1.2	0.7	7	7	—	—	
Gråmanstorp	4,496	11	2	0.2	0.0	—	—	—	—	
Norra Mellby	2,310	8	1	0.3	0.0	—	—	—	—	
Stoby	3,474	*	9	—	0.3	6	6	—	—	
Västra Broby	2,016	3	12	0.1	0.6	—	—	—	—	
Västra Sönnarslöv	1,503	*	7	—	0.5	7	7	—	—	
Summa	41,977	155	116	0.3	0.3	63	63	—	—	
<i>Malmöhus län.</i>										
Eslöv	6,013	79	18	1.3	0.3	—	—	—	—	
Hälsingborg	60,759	727	641	1.2	1.1	577	30	547	—	
Höganäs	6,843	53	92	0.8	1.3	68	2	66	—	
Landskrona	19,804	162	28	0.8	0.1	—	—	—	—	
Lund	26,475	278	144	1.1	0.5	77	5	72	—	
Malmö	147,796	1,164	952	0.8	0.6	794	24	770	—	
Trälleborg	13,916	154	97	1.1	0.7	21	—	21	—	
Ystad	11,169	153	106	1.4	0.9	40	2	38	—	
Bjuv	2,868	*	33	—	1.2	7	7	—	—	
Kattarp	1,934	*	8	—	0.4	—	—	—	—	
Stävie	678	2	2	0.3	0.3	2	2	—	—	
Södra Wram	2,562	71	78	2.7	3.0	40	20	20	—	
Summa	300,817	2,843	2,199	0.9	0.7	1,626	92	1,534	—	

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1938	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta 31/12 1938	D ä r a v		
		31/12 1937	31/12 1938	31/12 1937	31/12 1938		arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
<i>Hallands län.</i>									
Falkenberg	6,596	84	64	1.3	1.0	31	31	—	—
Halmstad	26,916	157	153	0.6	0.6	81	81	—	—
Laholm	2,692	8	12	0.3	0.4	7	7	—	—
Varberg	9,984	53	97	0.5	1.0	65	61	4	—
Enslöv	3,957	3	*	0.1	—	—	—	—	—
Harplinge	2,700	4	5	0.1	0.2	5	5	—	—
Skrea	1,330	15	10	1.1	0.8	5	5	—	—
Söndrum	1,637	33	29	1.9	1.8	4	4	—	—
Torup	2,524	12	17	0.5	0.7	17	15	2	—
Vapnö	593	1	*	0.2	—	—	—	—	—
Summa	58,929	370	387	0.6	0.7	215	209	6	—
Göteborgs stad	269,581	1,297	1,180	0.5	0.4	843	89	725	29
<i>Göteborgs och Bohus län i övrigt.</i>									
Lysekil	5,519	81	55	1.4	1.0	44	20	24	—
Marstrand	1,249	31	*	2.0	—	—	—	—	—
Mölnådal	16,368	183	169	1.1	1.0	103	15	88	—
Strömstad	3,004	43	43	1.4	1.4	28	28	—	—
Uddevalla	15,969	270	193	1.7	1.2	108	53	55	—
Asknm	2,476	73	44	2.8	1.8	26	11	15	—
Bokenäs	937	6	2	0.6	0.2	—	—	—	—
Bottna	540	8	5	1.4	0.9	5	5	—	—
Brastad	3,474	142	72	4.0	2.1	40	10	30	—
Bro	2,659	104	40	3.8	1.5	30	15	15	—
Bärfendal	462	8	3	1.7	0.6	2	2	—	—
Bäve	1,442	22	6	1.5	0.4	—	—	—	—
Foss	4,346	160	100	3.7	2.3	49	10	39	—
Grebbeåstads kpg	831	5	*	0.6	—	—	—	—	—
Hede	946	7	1	0.7	0.1	—	—	—	—
Hjärtum	2,635	15	1	0.6	0.0	—	—	—	—
Hogdal	1,292	56	43	4.3	3.3	31	21	10	—
Häby	760	6	*	0.8	—	—	—	—	—
Krokstad	1,819	4	18	0.2	1.0	—	—	—	—
Kungshamn	2,407	22	10	0.9	0.4	—	—	—	—
Kville	4,679	123	57	2.6	1.2	34	34	—	—
Lommeland	819	47	48	5.5	5.9	26	16	10	—
Lur	1,579	3	2	0.2	0.1	2	2	—	—
Lycke	581	8	*	1.4	—	—	—	—	—
Lyse	2,514	79	26	3.1	1.0	14	4	10	—
Malmö	1,300	21	22	1.6	1.7	10	10	—	—
Mollösund	712	14	*	1.8	—	—	—	—	—
Näsinge	1,177	66	27	5.4	2.3	7	7	—	—
Skee	5,353	237	132	4.3	2.5	94	55	39	—
Skredsvik	1,555	1	3	0.1	0.2	—	—	—	—
Smögen	1,643	*	3	—	0.2	—	—	—	—
Svarteberg	2,646	35	9	1.3	0.3	6	6	—	—
Svenneby	1,232	41	25	3.2	2.0	10	10	—	—
Tanum	4,979	70	36	1.4	0.7	18	18	—	—
Tjärnö	1,762	11	4	0.6	0.2	—	—	—	—
Tossene	5,030	155	55	3.0	1.1	31	25	6	—
Västra Frölunda	11,834	33	20	0.3	0.2	12	—	12	—
Summa	118,530	2,190	1,274	1.6	1.1	790	377	353	—

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälppta	D ä r a v				
		1/1 1938	31/12	31/12	31/12		31/12	31/12 1938	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
			1937	1938	1937		1938				
<i>Älvsborgs län.</i>											
Borås	46,168	119	93	0.3	0.2	—	—	—	—	—	
Trollhättan	15,712	72	57	0.5	0.4	28	—	28	—	—	
Ulricehamn	6,188	2	10	0.0	0.2	—	—	—	—	—	
Vänersborg	9,068	109	73	1.2	0.8	41	41	—	—	—	
Angered	1,641	*	6	—	0.4	6	6	—	—	—	
Fors	2,152	12	2	0.6	0.1	—	—	—	—	—	
Fritsla	2,828	11	8	0.4	0.3	—	—	—	—	—	
Fuxerna	2,844	54	36	1.9	1.3	—	—	—	—	—	
Melleruds kpg	1,655	16	—	1.0	—	—	—	—	—	—	
Skållerud	2,952	15	36	0.5	1.2	—	—	—	—	—	
Starrkärr	4,065	10	*	0.3	—	—	—	—	—	—	
Steneby	3,871	7	*	0.2	—	—	—	—	—	—	
Vassända-Naglum	5,162	21	13	0.4	0.3	6	6	—	—	—	
Västra Tunhem	4,061	35	23	0.9	0.6	9	9	—	—	—	
Summa	108,367	483	357	0.3	0.3	90	62	28	—	—	
<i>Skaraborgs län.</i>											
Falköping	8,817	25	36	0.3	0.4	26	26	—	—	—	
Lidköping	11,202	64	64	0.6	0.6	22	22	—	—	—	
Mariestad	6,405	58	*	0.9	—	—	—	—	—	—	
Skara	7,078	11	6	0.2	0.1	—	—	—	—	—	
Skövde	11,770	47	60	0.4	0.5	27	27	—	—	—	
Tidaholm	4,307	49	40	1.1	0.9	9	9	—	—	—	
Agnetorp	1,913	20	*	1.0	—	—	—	—	—	—	
Amnehärad	3,245	*	15	—	0.5	15	15	—	—	—	
Norra Kyrketorp	1,007	1	1	0.1	0.1	1	1	—	—	—	
Udenäs	3,650	—	4	—	0.1	4	4	—	—	—	
Vara kpg	2,285	2	1	0.1	0.0	1	—	1	—	—	
Summa	61,679	277	227	0.4	0.4	105	104	1	—	—	
<i>Värmlands län.</i>											
Filipstad	4,792	11	8	0.2	0.2	6	6	—	—	—	
Karlstad	27,599	205	182	0.8	0.7	97	66	31	—	—	
Kristinehamn	13,187	71	67	0.5	0.5	15	15	—	—	—	
Arvika lk	4,784	17	42	0.4	0.9	32	—	32	—	—	
Dalby	3,627	*	174	—	4.8	70	20	50	—	—	
Eda	6,204	40	121	0.6	2.0	91	41	50	—	—	
Ekshärad	6,344	1	*	0.0	—	—	—	—	—	—	
Fryksände	6,609	1	*	0.0	—	—	—	—	—	—	
Glava	3,259	1	29	0.0	0.9	—	—	—	—	—	
Grava	6,679	36	58	0.5	0.9	30	30	—	—	—	
Gunnarskog	4,062	*	78	—	1.9	32	32	—	—	—	
Lysvik	3,052	1	*	0.0	—	—	—	—	—	—	
Nedre Ullerud	4,502	33	84	0.7	1.9	41	41	—	—	—	
Nor	3,008	*	51	—	1.7	10	—	10	—	—	
Norra Finnskoga	1,659	*	28	—	1.7	23	—	23	—	—	
Ny	1,468	1	*	0.1	—	—	—	—	—	—	
Ransäter	6,029	5	78	0.1	1.3	14	14	—	—	—	
Rämen	2,651	2	13	0.1	0.5	—	—	—	—	—	
Stora Kil	3,708	*	29	—	0.8	—	—	—	—	—	
Sunne lk	8,665	—	38	—	0.4	23	—	23	—	—	

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta	D ä r a v				
		1/1 1933	31/12	31/13	31/12 1937		31/13 1938	31/12 1938	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
			1937	1938							
Södra Finnskoga	1,752	*	96	—	5.5	—	—	—	—		
Östra Fågelvik	2,149	*	23	—	1.1	15	15	—	—		
Summa	125,789	425	1,199	0.3	1.0	499	280	219	—		
<i>Örebro län.</i>											
Örebro	46,406	166	148	0.4	0.3	41	41	—	—		
Almby	4,482	2	*	0.0	—	—	—	—	—		
Askersunds lk	2,326	2	*	0.1	—	—	—	—	—		
Grythyttan	3,216	*	14	—	0.4	—	—	—	—		
Hallsbergs kpg	2,824	15	16	0.5	0.6	—	—	—	—		
Hammar	4,509	7	*	0.2	—	—	—	—	—		
Hällefors	5,784	1	32	0.0	0.6	5	5	—	—		
Karlskoga	20,640	—	23	—	0.1	—	—	—	—		
Ljusnarsberg	7,763	42	57	0.5	0.7	—	—	—	—		
Summa	97,900	235	290	0.2	0.3	46	46	—	—		
<i>Västmanlands län.</i>											
Arboga	4,914	37	31	0.8	0.6	11	5	6	—		
Köping	6,652	3	7	0.0	0.1	—	—	—	—		
Sala	7,970	10	10	0.1	0.1	3	—	3	—		
Västerås	35,378	5	6	0.0	0.0	—	—	—	—		
Summa	54,914	55	54	0.1	0.1	14	5	9	—		
<i>Kopparbergs län.</i>											
Falun	13,692	47	58	0.3	0.4	11	11	—	—		
Hedemora	4,135	15	*	0.4	—	—	—	—	—		
Domnarvet	15,019	12	*	0.1	—	—	—	—	—		
Grangärde	11,032	72	64	0.6	0.6	32	32	—	—		
Ludvika lk	5,201	2	*	0.0	—	—	—	—	—		
Stora Tuna]	8,932	9	3	0.1	0.0	—	—	—	—		
Vika	3,155	*	40	—	1.3	16	16	—	—		
Summa	61,166	157	165	0.1	0.3	59	59	—	—		
<i>Gävleborgs län.</i>											
Gävle	39,574	138	163	0.3	0.4	111	42	69	—		
Hudiksvall	7,388	65	25	0.9	0.3	—	—	—	—		
Söderhamn	10,775	193	205	1.8	1.9	138	38	100	—		
Forsa	4,449	4	1	0.1	0.0	1	—	—	1		
Mo	2,016	—	43	—	2.1	—	—	—	—		
Njutånger	4,460	2	3	0.0	0.1	3	—	3	—		
Norråla	3,125	7	32	0.2	1.0	—	—	—	—		
Söderåla	14,012	108	194	0.8	1.4	74	1	73	—		
Trönö	1,597	3	14	0.2	0.9	—	—	—	—		
Summa	87,396	520	680	0.3	0.8	327	81	245	1		
<i>Västernorrlands län.</i>											
Härnösand	12,220	83	65	0.7	0.5	11	11	—	—		
Sollefteå	2,951	*	13	—	0.4	—	—	—	—		
Sundsvall	18,446	92	90	0.5	0.5	81	41	40	—		

K o m m u n	Invånar- antal	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälppta	D ä r a v			
		31/12 1937	31/12 1938	31/12 1937	31/12 1938		31/12 1938	arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
Alnö	6,377	316	549	4.8	8.6	491	30	455	6	
Arnäs	5,216	—	36	—	0.7	8	—	8	—	
Attmar	3,041	13	7	0.4	0.2	3	3	—	—	
Bjärträ	5,146	201	224	3.9	4.4	127	25	100	2	
Bodum	2,017	*	56	—	2.8	—	—	—	—	
Boteå	1,661	1	54	0.1	3.3	30	10	20	—	
Dal	1,266	10	52	0.8	4.1	20	—	20	—	
Edsele	2,008	*	99	—	4.9	18	18	—	—	
Fjällsjö	2,480	*	131	—	5.3	103	—	103	—	
Gräninge	1,845	—	48	—	2.6	—	—	—	—	
Grundsjö	4,562	—	32	—	0.7	14	—	14	—	
Gudmundrå	15,198	233	278	1.5	1.8	152	152	—	—	
Helgum	2,774	4	*	0.1	—	—	—	—	—	
Hässjö	4,332	91	95	2.1	2.2	70	21	45	4	
Högsjö	4,367	126	145	2.9	3.3	76	21	55	—	
Indal	2,497	—	63	—	2.5	3	3	—	—	
Junsele	4,096	*	281	—	6.9	228	228	—	—	
Ljustorp	2,554	*	61	—	2.4	10	—	10	—	
Långsele	3,222	42	78	1.3	2.4	37	37	—	—	
Njurunda	11,549	240	194	2.0	1.7	165	31	133	1	
Nora	3,370	80	99	2.4	2.9	74	23	50	1	
Nordingrå	3,470	19	39	0.5	1.1	10	10	—	—	
Nätra	6,074	1	15	0.0	0.2	12	12	—	—	
Ramssele	4,329	—	303	—	7.0	125	—	125	—	
Resele	2,312	*	131	—	5.7	—	—	—	—	
Sidensjö	2,273	—	5	—	0.2	—	—	—	—	
Själlevad	10,510	*	89	—	0.8	7	7	—	—	
Skog	1,031	—	12	—	1.2	2	2	—	—	
Skön	14,181	538	455	3.7	3.2	383	51	332	—	
Sollefteå lk	3,292	*	54	—	1.6	—	—	—	—	
Stigsjö	1,953	—	36	—	1.8	26	—	26	—	
Styrnäs	1,322	21	42	1.6	3.2	35	—	35	—	
Stöde	5,451	*	122	—	2.2	13	3	10	—	
Sänga	696	*	50	—	7.2	29	4	25	—	
Säbrå	4,550	31	105	0.7	2.3	1	1	—	—	
Timrå	9,181	255	311	2.7	3.4	268	54	206	8	
Torsåker	1,202	4	21	0.3	1.7	13	5	8	—	
Tuna	4,729	110	126	2.2	2.7	72	15	55	2	
Tynderö	1,169	48	58	4.0	5.0	32	6	25	1	
Täsjö	4,395	*	292	—	6.6	69	38	31	—	
Viksjö	1,199	—	13	—	1.1	2	—	2	—	
Ytterlännäs	7,169	170	219	2.4	3.1	183	33	150	—	
Ådals-Liden	2,714	—	111	—	4.1	—	—	—	—	
Överlännäs	994	*	29	—	2.9	8	8	—	—	
Summa	217,391	2,729	5,388	1.5	2.5	3,011	903	2,083	25	
<i>Jämtlands län.</i>										
Östersund	15,486	31	31	0.2	0.2	—	—	—	—	
Frostviken	2,541	*	68	—	2.7	—	—	—	—	
Ström	6,920	1	*	0.0	—	—	—	—	—	
Summa	24,947	32	99	0.1	0.4	—	—	—	—	
<i>Västerbottens län.</i>										
Skellefteå	8,550	19	40	0.2	0.5	13	4	9	—	
Umeå	13,016	37	18	0.3	0.1	1	—	—	1	

K o m m u n	Invånar- antal 1/1 1938	Rapporterat antal hjälp- sökande		Antal hjälp- sökande i % av invånar- antalet		Antal hjälp- ta 1938	D ä r a v		
		31/12 1937	31/12 1938	31/12 1937	31/12 1938		arbets- linjen	under- stöds- linjen	ung- doms- hjälp- pen
Bureå	6,255	52	142	0.8	2.3	46	41	—	5
Bygdeå	7,375	13	65	0.2	0.9	19	12	—	7
Byske	10,162	48	125	0.5	1.2	18	15	—	3
Degerfors	9,336	1	34	0.0	0.4	—	—	—	—
Holmsund	5,001	47	70	0.9	1.4	56	45	—	11
Hörnefors	3,927	—	7	—	0.2	1	—	—	1
Skellefteå lk	26,310	81	186	0.3	0.7	45	35	—	10
Vännäs kpg	1,777	9	10	0.5	0.6	1	—	—	1
Summa	91,709	307	697	0.2	0.8	200	152	9	39
<i>Norrbottnens län.</i>									
Boden	6,791	21	30	0.3	0.4	28	12	16	—
Haparanda	2,605	30	49	1.1	1.9	21	—	20	1
Luleå	13,500	155	211	1.2	1.6	155	24	121	10
Piteå	3,416	38	61	1.1	1.8	22	21	—	1
Edefors	3,330	*	64	—	1.7	—	—	—	—
Gällivare	20,160	226	296	1.1	1.6	160	152	—	8
Hortlax	4,513	35	93	0.8	2.1	5	—	—	5
Jukkasjärvi	17,688	279	304	1.6	1.7	122	38	84	—
Nederkalix	14,284	474	510	3.3	3.6	189	145	—	44
Nederluleå	10,942	48	120	0.4	1.1	24	9	15	—
Nedertorneå	4,607	151	131	3.3	2.8	82	2	54	26
Norr fjärden	4,925	15	109	0.3	2.2	6	—	—	6
Piteå lk	14,548	47	91	0.3	0.6	6	—	—	6
Råneå	8,954	142	330	1.6	3.7	95	22	69	4
Töre	4,871	41	214	0.8	4.4	42	12	30	—
Åvsby	3,648	*	20	—	0.2	—	—	—	—
Överkalix	8,226	*	385	—	4.7	176	—	176	—
Överluleå	9,435	12	30	0.1	0.3	18	13	4	1
Summa	161,933	1,714	3,048	1.2	1.9	1,151	450	589	112

Bilaga B.

Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $1/7$ 1933— $30/6$ 1938 från anslag till statliga samt statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnader kronor	Anvisat	
			summa kronor	däraf för budgetåret 1937/38 kronor
	Under budgetåret 1933/34 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935, sid. 82).....	2,999,689	2,999,689	—
	Under budgetåret 1934/35 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 265/1936, sid. 131)	2,999,895	2,999,895	—
	Under budgetåret 1935/36 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 300/1937, sid. 73).....	1,459,060	1,459,060	—
	Under budgetåret 1936/37 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 104)	1,249,260	1,231,360	—
	Fr. o. m. $1/7$ — $31/12$ 1937 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 105)	9,762,010	8,977,420	5,251,170
1938				
$14/1$	Vissa arbeten i Bodens fästning.....	32,000	32,000	32,000
$31/1$	Omläggning av vissa delar av vägen Säm—Sannäs—Knäm, Göteborgs och Bohus län	321,000	304,900	100,000
$29/1$	Fiskehamnsanläggning vid Junibosand, Njurunda s:n, Västernorrlands län	150,000	135,000	135,000
$19/2$	Förbättring av statens fiskehamn vid Lörudden, Njurunda s:n, Västernorrlands län.....	51,000	51,000	51,000
	Omläggning av vägen Svenneby nya kyrka—Gullön, Göteborgs och Bohus län	142,300	135,100	50,000
	Omläggning m. m. av viss del av vägen Selsjön—Resele, Västernorrlands län.....	153,200	130,200	50,000
	Omläggning av vissa delar av vägen Lucksta—Hassel, Västernorrlands län.....	163,200	130,500	50,000
$31/3$	Första etappen av en vatten- och avloppsledningsanläggning i Båtskärsnäs, Nederkalix s:n, Norrbottens län	110,000	99,000	99,000
$30/6$	Bro över Svinesund, Göteborgs och Bohus län	300,000	300,000	300,000
	Undersökning av Västernorrlands läns malmföring ..	15,000	15,000	15,000
	Summa för budgetåret 1937/38	11,199,710	10,310,120	6,133,170

Bilaga C.

Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1938— $\frac{31}{1}$ 1939 från anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad kronor	Anvisat	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938 15/7	Rest å under 1937/38 beviljade bidrag till följande företag:			
	Väganläggning Marstrand—Tjuvkil, Göteborgs och Bohus län ($\frac{19}{7}$ 37)	—	—	550,000
	Omläggning av vägen Dingle—Gravarne mellan Brygge och Evja, Göteborgs och Bohus län ($\frac{10}{12}$ 37)	—	—	54,000
	Omläggning av vägen från Uddevalla stads gräns vid Kuröd till Älvsborgs läns gräns vid Risån, Göteborgs och Bohus län ($\frac{10}{12}$ 37)	—	—	296,700
	Omläggning av vissa delar av vägen Säm—Sannäs—Knäm, Göteborgs och Bohus län ($\frac{21}{1}$ 38)	—	—	150,000
	Omläggning av vägen Svenneby nya kyrka—Gullön, Göteborgs och Bohus län ($\frac{18}{2}$ 38) ..	—	—	85,100
	Bro över Ångermanälven vid Sandö jämte tillfartsvägar, Västernorrlands län ($\frac{30}{7}$ 37)	—	—	1,500,000
	Omläggning och förbättring av den s. k. kustlandsvägen mellan Högom och Bergforsen, Västernorrlands län ($\frac{30}{9}$ 37)	—	—	200,000
	Omläggning m. m. av viss del av vägen Sel-sjön—Resele, Västernorrlands län ($\frac{18}{2}$ 38) ..	—	—	80,000
	Omläggning av vissa delar av vägen Lucksta—Hassel, Västernorrlands län ($\frac{18}{2}$ 38)	—	—	80,500
	Omläggning och förbättring av viss del av vägen Karlshamn—Sölvesborg (Pukavik—avtagsvägen mot Mjällby), Blekinge län	275,300	247,770	150,000
	Fiskehamn vid Skaftö—Stockevik, Grundsunds s:n, Göteborgs och Bohus län	46,500	41,800	41,800
	Ytterligare kostnader för väganläggning Marstrand—Tjuvkil, Göteborgs och Bohus län	59,000	59,000	59,000
	Förbättring av vägen mellan Vivsta och Vivstarvarv, Västernorrlands län	78,000	66,300	66,300
	Anläggning av väg från Barktjärn till Eds skola, Västernorrlands län	105,800	84,600	84,600

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkost- nad kronor	Anvisat	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938 15/7	Omläggning och förbättring av viss del av vägen Veda—Ytterlännäs sockengräns, Västernorrlands län	247,200	222,400	150,000
	Anläggning av väg från Fagervik till Norrberge jämte stickväg till Lövudden, Västernorrlands län	159,700	127,700	127,700
	Ytterligare kostnader för vägomläggning Lucksta—Hassel, Västernorrlands län	85,600	68,400	19,500
	Ytterligare kostnader för vägomläggning Selsjön—Resele, Västernorrlands län	36,800	31,200	—
	Andra etappen av vatten- och avloppsledningsanläggning i Båtskärsnäs, Nederkalix s:n, Norrbottens län	215,000	193,500	193,500
6/10	Ytterligare kostnader för omläggning och förbättring av viss del av vägen Karlshamn—Sölvesborg (anläggning av cykelbanor), Blekinge län.....	34,700	31,230	—
	Ytterligare kostnader för utbyggnad av fiskehamnen vid Gravarne, Göteborgs och Bohus län....	70,000	63,000	63,000
	Omläggning av kustlandsvägen inom Njurunda s:n, Västernorrlands län	940,700	846,600	400,000
	Ombyggnad av hamnen vid Alvik på Alnön, Västernorrlands län	121,700	109,500	109,500
	Fiskehamnsanläggning vid Mörö, Nederluleå s:n, Norrbottens län	65,000	58,500	58,500
14/10	Ytterligare kostnader för utbyggnad av Fotö fiskehamn, Göteborgs och Bohus län.....	10,000	9,000	9,000
28/10	Ytterligare kostnader för förbättring av fiskehamnen vid Styrösö—Tängen, Göteborgs och Bohus län	41,000	36,900	36,900
	Ytterligare kostnader för förbättring av statens fiskehamn vid Lörudden Njurunda s:n, Västernorrlands län	12,500	12,500	12,500
3/11	Ytterligare kostnader för hamnanläggning vid Gottskär, Onsala s:n, Hallands län	5,500	5,000	5,000
	Vatten- och avloppsledning i Kalix municipalsamhälle, Norrbottens län	385,000	346,500	150,000
11/11	Planeringsarbeten vid Offers lantushållsskola å Stöndar, Boteå s:n, Västernorrlands län	11,500	10,000	10,000
2/12	Ytterligare kostnader för arbeten å residenstomten i Luleå	430	430	430
16/12	Ytterligare kostnader för hamn för mindre båtar vid Björkö, Göteborgs och Bohus län.....	26,400	23,700	23,700
	Utvidgning av hamnen i Töre, Norrbottens län ..	228,500	205,650	205,650
	Ytterligare kostnader för ändrings- och tillbyggnadsarbeten vid försöksgården i Pålkem, Gällivare s:n, Norrbottens län	19,500	16,600	16,600
30/12	Första etappen av en vatten- och avloppsledningsanläggning i Sköns s:n, Västernorrlands län	1,600,000	1,440,000	600,000

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkost- nad kronor	Anvisat	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938 30/12	Första etappen av en vatten- och avloppslednings- anläggning i Alnö s:n, Västernorrlands län.....	641,000	608,950	608,950
	Första etappen av en vatten- och avloppslednings- anläggning i Timrå s:n, Västernorrlands län	251,500	150,900	150,900
1939 12/1	Ytterligare kostnader för vägomläggning Lucksta— Hassel, Västernorrlands län	10,100	8,080	—
	Omläggning och förbättring av vägen Lagfors— Medsjön, Ljustorps s:n, Västernorrlands län	253,300	202,600	202,600
	Vissa vatten- och avloppsledningar, Ramsele s:n, Västernorrlands län	64,000	51,200	51,200
	Summa	6,101,230	5,379,510	6,603,130

Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $1/7$ 1933— $30/6$ 1938 från anslag till kommunala samt statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad kronor	Anvisat	
			summa kronor	däraf för budgetåret 1937/38 kronor
	Under budgetåret 1933/34 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 231/1935, sid. 86)	12,095,563	7,783,078	—
	Under budgetåret 1934/35 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 265/1936, sid. 133)	23,845,435	7,842,355	—
	Under budgetåret 1935/36 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 300/1937, sid. 74)	4,535,197	1,944,180	—
	Under budgetåret 1936/37 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 107)	3,024,031	1,736,455	—
	Fr. o. m. $1/7$ 1937 t. o. m. $31/12$ 1937 beviljade medel (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 108)	4,714,130	3,652,260	3,402,160
1938				
$14/1$	Gatuarbeten i Skönsmons municipalsamhälle, Väster- norrlands län	332,000	298,800	150,000
	Kyrkogårdsmur å Seskarö, Nedertorneå s:n, Norrbottens län	18,000	16,200	16,200
$21/1$	Breddning m. m. av Döderhultsvägen i Oskarshamn Vatten- och avloppsledningsanläggning, första etappen, Bjärträ s:n, Väster- norrlands län	100,000	75,000	75,000
$28/1$	Väg Sämstad—Kärr, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län	19,900	17,910	17,910
$4/3$	Vägomläggning i Ekeberga s:n, Kronobergs län.....	27,600	23,400	23,400
$11/3$	Gas-, vatten- och avloppsledningsarbeten i Karlskrona	456,000	228,000	75,000
$26/3$	Väg- och gatuarbeten, Kungshamn s:n, Göteborgs och Bohus län	18,900	11,340	11,340
$18/8$	Ytterligare kostnader för skolanläggning vid St. Kullen, Sturkö s:n, Blekinge län	12,825	15,950	15,950
	Ytterligare kostnader för tillbyggnads- och reparations- arbeten å skolhus i Kleva, Bro s:n, Göteborgs och Bohus län	2,935	2,640	2,640
	Ytterligare kostnader för reparationsarbeten å gamla skolhuset i Brastad, Göteborgs och Bohus län	4,300	3,870	3,870
	Ytterligare kostnader för kommunalhus i Brastad, Göteborgs och Bohus län	12,300	5,480	5,480
	Ytterligare kostnader för kyrkorestaurering i Svenne- by, Göteborgs och Bohus län	7,315	5,490	5,490

Dag för beslut	A r b e t s f ö r e t a g	Total- kostnad kronor	A n v i s a t	
			summa kronor	därav för budgetåret 1937/38 kronor
1938				
18/3	Ytterligare kostnader för kapell i Havstensund, Tanums s:n, Göteborgs och Bohus län	15,100	9,060	9,060
	Ytterligare kostnader för byggnad för brandstation m. m. i Ljusdals s:n, Gävleborgs län.....	29,000	5,800	5,800
	Ytterligare kostnader för ålderdomshem i Torsåker, Västernorrlands län.....	7,610	2,280	2,280
	Ytterligare kostnader för ålderdomshem i Njurunda, Västernorrlands län	28,620	11,450	11,450
	Ytterligare kostnader för vattenledningsanläggning å Ulvön, Nätra s:n, Västernorrlands län.....	23,930	22,730	22,730
	Ytterligare kostnader för vattenreningsanläggning i Bräcke municipalsamhälle, Jämtlands län	18,477	9,240	9,240
	Ytterligare kostnader för bad- och tvättstuga i Kalix municipalsamhälle, Norrbottens län	6,318	4,740	4,740
31/3	Vissa lednings- och gatuarbeten i Fjällbacka municipalsamhälle, Göteborgs och Bohus län	37,200	33,480	33,480
	Vissa ledningsarbeten i Skönsbergs municipalsamhälle, Västernorrlands län.....	135,000	121,500	50,000
29/4	Avloppsledningar i Rixö, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län	59,200	53,280	53,280
30/6	Anläggande av idrottsplats i Utansjö, Högsjö s:n, Västernorrlands län.....	63,300	30,000	30,000
	Summa för budgetåret 1937/38	6,457,960	4,890,900	4,116,500

Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1938— $\frac{31}{1}$ 1939 från anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten.

Dag för beslut	Arbetsföretag	Totalkostnad kronor	Anvisat	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938				
$\frac{15}{7}$	Brobyggnad på vägen Gerum—Tegneby, Norrvikens vägdistrikt, Göteborgs och Bohus län	15,000	12,000	12,000
	Utvändig restaurering av Bjärträ kyrka, Västernorrlands län	14,240	10,680	10,680
	Utvändig restaurering av Tynderö kyrka, Västernorrlands län	39,630	29,730	29,730
	Vissa arbeten i Skönsbergs municipalsamhälle, Västernorrlands län	95,000	85,500	85,500
	Idrottsplats jämte huvudavloppsledning i Rånbyn, Råneå s:n, Norrbottens län	60,000	37,000	37,000
$\frac{22}{7}$	Ytterligare kostnader för kajanläggning i Oskarshamn	78,700	51,100	51,100
	Ytterligare kostnader för brobyggnad över Möcklösund, Östra häradsvägdistrikt, Blekinge län	7,310	6,950	6,950
	Konservering av murrester efter Alnö gamla kyrkas kastal, Västernorrlands län	2,800	2,520	2,520
	Rest å 21. 1. 1938 beviljat statsbidrag till första etappen av en vatten- och avloppsledningsanläggning i Bjärträ s:n, Västernorrlands län	—	—	151,000
$\frac{29}{7}$	Vatten- och avloppsledningar i Charlottenbergs municipalsamhälle, Värmlands län	226,000	113,000	113,000
	Reparationsarbeten för folkskoleväsendet i Edefors s:n, Norrbottens län	105,000	75,000	75,000
	Bad- och tvättinrättning i Malmbergets municipalsamhälle, Norrbottens län	190,000	114,000	114,000
$\frac{12}{8}$	Åtskilliga arbeten för anläggning av trähusfabrik i Uddevalla	1,244,000	1,119,600	400,000
	Vatten- och avloppsledningsanläggning, etapp I, Säbrå s:n, Västernorrlands län	333,000	299,700	150,000
	Reparation av apoteksbyggnad i Alnö s:n, Västernorrlands län	37,000	33,300	33,300
$\frac{28}{10}$	Vattenledning till skolhemmet i Gäddede, Frostvikens s:n, Jämtlands län	17,300	13,840	13,840
$\frac{9}{11}$	Väganläggning Lervik—Medby, Hogdals s:n, Göteborgs och Bohus län	60,600	54,540	54,540
	Väganläggning allmänna vägen—Bollsta—Nyland till Gersholmen, Ytterlännäs s:n, Västernorrlands län	21,000	15,750	15,750

Dag för beslut	A r b e t s f ö r e t a g	Total- kostnad kronor	A n v i s a t	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938				
11/11	Utgrävning av den s. k. norra hamnbassängen i Landskrona.....	200,000	40,000	40,000
	Gångbaneanläggning i Fjällbacka municipalsamhälle, Göteborgs och Bohus län	5,200	4,680	4,680
	Planering och asfaltering av viss del av Västergatan i Piteå stad	33,300	10,000	10,000
18/11	Avloppsledning i Oskarshamn	96,000	48,000	48,000
	Rest å 14. 1. 1938 beviljat statsbidrag till gatuarbeten samt vatten- och avloppsledningsarbeten i Skönsmons municipalsamhälle, Västernorrlands län	—	—	148,800
	Dito å 31. 3. 1938 beviljat statsbidrag till vissa ledningsarbeten i Skönsbergs municipalsamhälle, Västernorrlands län	—	—	71,500
25/11	Ytterligare kostnader för restaurering av Näsing kyrka, Göteborgs och Bohus län	11,950	10,750	10,750
	Ytterligare kostnader för elektrifiering i Lyse sn, Göteborgs och Bohus län	33,000	19,800	19,800
	Ytterligare kostnader för polishus i Ström, Hjärtum-Västerlanda polisdistrikts kommunalförbund, Göteborgs och Bohus län	13,500	2,700	2,700
	Vatten- och avloppsledningar i Ytterlänns sn, Västernorrlands län	57,000	39,900	39,900
	Viss del av andra etappen av en vatten- och avloppsledningsanläggning i Tuna sn, Västernorrlands län ..	145,000	116,000	116,000
	Ytterligare kostnader för ombyggnad av skolhus i Offer, Boteå sn, Västernorrlands län	5,050	3,790	3,790
	Ytterligare kostnader för utvidgning av kyrkogården i Timrå sn, Västernorrlands län	20,000	10,000	10,000
	Ytterligare kostnader för reparation av skolbyggnader i Alnö sn, Västernorrlands län	101,000	95,950	95,950
	Ytterligare kostnader för pump- och reningsverk i Selånger, Skönsbergs municipalsamhälle, Västernorrlands län	61,980	43,390	43,390
	Ytterligare kostnader för första etappen av vatten- och avloppsledningsanläggning i Tuna sn, Västernorrlands län	5,500	4,400	4,400
	Ytterligare kostnader för skolbyggnader i Vitån, Jämtön och Prästholm, Råneå sn, Norrbottens län.....	58,200	52,380	52,380
	Ytterligare kostnader för iordningställande av skoltomt i Båtskärsnäs, Nederkalix sn, Norrbottens län	8,940	8,050	8,050
2/12	Ny idrottsplats i Bollstabruk, Ytterlänns sn, Västernorrlands län.....	85,600	42,800	42,800
	Planerings- och dräneringsarbeten å kyrkogården i Ytterlänns sn, Västernorrlands län	17,500	14,000	14,000
9/12	Viss del av andra etappen av en vatten- och avloppsledningsanläggning i Bjärträ sn, Västernorrlands län	190,000	142,500	142,500
	Skjutbaneanläggning i Ytterlänns sn, Västernorrlands län	14,000	8,400	8,400

Dag för beslut	A r b e t s f ö r e t a g	Total- kostnad kronor	A n v i s a t	
			summa kronor	därav för budgetåret 1938/39 kronor
1938 ^{16/12}	Omläggning och förbättring av vägen Sägkvarn—Århult- Handbörds, Stranda och Norra Möre vägdistrikt, Kal- mar län.....	287,000	243,900	93,900
	Väganläggning samt iordningställande av badstränder i Malmöns s:n, Göteborgs och Bohus län.....	26,000	16,900	16,900
	Väg Timmermyren—Grind samt väg vid Slottet, Kville s:n, Göteborgs och Bohus län	33,200	24,900	24,900
	Ytterligare kostnader för uppförande av byggnader vid vissa ecklesiastika löneboställen, Näsingepastorat, Göteborgs och Bohus län	7,570	6,810	6,810
	Vissa gatu- och ledningsarbeten i Skönsbergs municipal- samhälle, Västernorrlands län	77,200	69,480	69,480
	Rest å 17. 12. 1937 beviljat statsbidrag till vatten- och avloppsledningsanläggning i Tuna s:n, Väster- norrlands län.....	—	—	81,600
^{30/12}	Vissa vatten- och avloppsledning m. m. i Gudmundrå s:n, Västernorrlands län.....	111,000	61,050	61,050
	Uppförande av en badhusanläggning i Ryssbält, Neder- kalix s:n, Norrbottens län.....	4,600	1,700	1,700
1939 ^{12/1}	Uppförande av stenmurar kring kyrkoplanen och kring nya begravningsplatsen i Överkalix s:n, Norrbottens län	49,000	44,100	44,100
	^{27/1} Anläggning av väg Stallbacka—Hjälmedals brygga jämte biväg, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län	48,400	36,300	36,300
	Vissa arbeten å sjukhusområdet i Luleå	120,000	84,000	84,000
	Summa	4,473,270	3,380,840	2,814,440

Bilaga F.

Förteckning över den ^{31/12} 1938 avslutade statliga beredskapsarbeten.

Konselj- dag	Arbetsföretag	Total- kost- nader	Härv av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- mån.	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag	Dags- verks- kost- nad
		kronor	kronor			kronor	kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
	T. o. m. ^{31/12} 1937 avslutade arbeten (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 110).....	6,951,166	6,501,631	320,286	—	8: 55	20: 30
1933 ^{10/9}	Underhållsarbete å farled i Albrekt- sund i Göteborgs och Bohus län ..	49,091	44,000	818	—	10: 03	53: 79
	Konservering av Visby ringmur	113,200	113,200	5,732	26	9: 52	19: 75
1934 ^{10/8}	Förbättring av Hörviks fiskehamn, Blekinge län	184,500	184,500	7,638	19	7: 60	24: 16
^{10/10}	Förbättring av statens fiskehamn i Smögen, Göteborgs och Bohus län	190,000	190,000	9,848	26	8: 95	19: 29
1935 ^{28/8}	Konservering av Gräfsnäs slottsruin, Erska sn, Älvsborgs län	58,500	58,500	5,041	13	5: 52	11: 60
^{5/7}	Vissa konserveringsarbeten å Kron- bergs slottsruin	20,600	20,600	1,363	12	8: 96	15: 11
^{30/8}	Vissa arbeten å landsfiskalsbostället i Karesuando, Norrbottens län.....	4,240	4,240	151	4	6: 83	28: 08
^{25/10}	Fiskehamnsanläggning vid Skärhamn, Göteborgs och Bohus län	240,000	216,000	12,871	27	8: 41	16: 78
	Fortsatt utbyggnad av Fotö fiskehamn, Göteborgs och Bohus län	71,144	63,900	3,994	17	8: 22	16: —
1936 ^{10/8}	Utfartsväg till kustsanatoriet Apel- viken, Hallands län	57,340	57,000	1,957	7	9: 44	29: 13
^{4/12}	Växthus å länsresidenstomten i Umeå	3,600	3,600	95	—	10: 77	37: 89
1937 ^{22/1}	Utgrävning av källare samt stensätt- ning vid Stockholms slott	40,018	40,018	1,611	—	11: 80	24: 84
^{10/3}	Fortsatt utbyggnad av Donsö fiske- hamn, Styrso sn, Göteborgs och Bohus län	107,000	96,300	4,133	14	9: 22	23: 30
^{10/7}	Ändrings- och tillbyggnad arbeten vid den stiftelsen Norrbottens läns ar- betsstugor tillhöriga försöksgården Pålkem	116,897	97,600	3,593	16	8: —	27: 16

Kon- selj- dag	Arbetsföretag	Total- kost- nader	Härahv av stats- medel	Utförda dags- verken	Rap- port- män.	Medel- för- tjänst per 8 t. arbets- dag	Dags- verks- kost- nad
		kronor	kronor			kronor	kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1937 ^{30/7}	Bro över Lysekilsbanan vid Bua höjd, Göteborgs och Bohus län	106,000	95,400	2,305	12	8: 39	41: 38
	Ombyggnad av bro över Utansjöån, Västernorrlands län	65,000	58,500	} 2,214	10	11: 27	42: 68
	Vägbro över statens järnvägar vid Utansjö, Västernorrlands län	40,000	36,000				
	Bro över Tunbybäcken, Västernorr- lands län	64,300	51,400	1,199	8	10: 55	42: 87
	Ombyggnad av bro över Husumån, Västernorrlands län	120,000	108,000	1,595	9	11: 42	67: 71
	Bro över Bryngesån, Västernorrlands län	56,800	51,100	915	6	12: 35	55: 84
^{13/11}	Iståndsättning och konservering av Gudmundrå kyrkoruin, Västernorr- lands län	6,000	6,000	454	4	9: 28	13: 22
^{10/12}	Fiskehamn vid Stenvik, Västernorrlands län	75,000	67,500	1,465	8	10: 05	46: 07
	Laxdamm vid Hyttön i Älvkarleby s:n, Uppsala län (förut redovisad, tillkommer ytterligare totalkostnad)	1,030	—	—	—	—	—
	<i>Tilläggsanslag till förut redovisade arbetsföretag.</i>						
1938 ^{3/12}	Arbeten å residenstomten i Luleå (^{16/6} 33, ^{21/12} 33, ^{22/6} 35)	430	430	—	—	—	—
	Summa och medeltal för år 1938	1,790,690	1,663,788	63,963	—	8: 86	24: 12
	Summa summarum och medeltal	8,741,856	8,165,419	380,278	—	8: 60	20: 98

Bilaga G.

Förteckning över den ^{31/12} 1938 avslutade kommunala beredskapsarbeten.

Kon- selj- dag	A r b e t s f ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härv av stats- medel kronor	Utförda dags- verken	Rap- port- må- nader	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1933	T. o. m. ^{31/12} 1937 avslutade arbeten (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid.112)	34,954,808 ¹	15,071,566	1,019,085	—	9: 35	14: 79
^{31/12}	Byggnad för högre folkskola och folk- skola, Norbergs s:n, Västmanlands län	329,135	194,460	7,937	18	14: 14	24: 50
1934	Torrdocka i Hälsingborg	1,191,808	220,000	39,964	45	12: 36	5: 50
^{31/8}	Restaurering av Högsjö gamla kyrka, Västernorrlands län	22,793	15,778	1,104	21	9: 72	14: 29
^{30/11}	Tingshus för Nordmarks härad i År- jängs municipalsamhälle	164,000	32,800	3,890	20	7: 92	8: 43
1935	Varmbadhus i Nyköping	368,000	72,200	6,783	16	11: 06	10: 64
^{19/1}	Omändring av skolhuset i Berg, Lyse s:n, Göteborgs och Bohus län	11,163	5,190	502	4	7: 43	10: 34
^{28/1}	Varmbadhus i Östersund	493,529	70,000	7,653	11	17: 10	9: 15
^{18/10}	Om- och tillbyggnad av skolhus i Tånga, Lommelands s:n, Göteborgs och Bohus län	12,850	9,640	648	8	8: 43	14: 88
^{26/10}	Polishus i Munkedal, Foss s:n, Göte- borgs och Bohus län	25,160	5,320	1,225	13	6: 81	4: 34
^{1/11}	Kommunalhus, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län	59,921	39,230	1,975	17	7: 95	19: 86
^{8/11}	Skolanläggningar i Kville s:n, Göte- borgs och Bohus län:						
	Solgläntan	3,875	1,760	107	5	7: 01	16: 45
	Udden	8,307	4,980	414	9	7: 20	12: 03
	Hamburgön	8,580	5,080	420	10	8: —	12: 10
	Hög-Edsten	18,888	11,470	852	9	6: 95	13: 46
	Fjällbacka	6,428	4,080	392	7	7: —	10: 41
	Håkebackarna	29,987	15,760	1,100	6	7: 25	14: 33
	Branneby	7,421	5,420	327	8	7: 08	16: 52
	Lunna	4,102	2,020	143	7	7: 08	14: 12
	Jored	3,725	2,340	212	7	6: 50	11: 04
	Knaxeröd	9,674	4,340	463	10	7: 40	9: 37
	Vattenledningsanläggning, Alnö s:n, Västernorrlands län	40,671	30,180	989	11	10: 69	30: 52

¹ Siffrorna korrigerade i förhållande till uppgifterna i prop. 284/1938.

Kon- sels- dag	Arbetsföretag	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1935 15/11	Skolhus å Stora Kornö, Lyse s:n, Göteborgs och Bohus län	44,574	27,750	1,661	14	7: 70	16: 70
1936 30/8	Krematorium i Karlstad	232,000	36,000	8,202	19	11: 37	4: 39
29/6	Polishus i Ström, Hjärtums och Väster- landa polisdistrikt, Göteborgs och Bohus län	51,922	8,800	2,217	19	7: 62	3: 97
10/7	Omläggning av vissa gator m. m. i Oskarshamn	195,012	68,250	7,842	17	9: 97	8: 70
10/9	Församlingshem i Lysekil	121,919	23,210	4,981	15	10: 18	4: 66
	Kapell i Havstensund, Tanums s:n, Göteborgs och Bohus län	64,600	38,370	3,758	22	7: 24	10: 21
	Ändringsarbeten m. m. å skolanlägg- ning i Brådal, Tossene s:n, Göte- borgs och Bohus län	3,622	2,170	175	6	7: 57	12: 40
	Ändringsarbeten m. m. å skolanlägg- ning i Lekene, Tossene s:n, Göte- borgs och Bohus län	2,316	1,390	122	6	7: 57	11: 40
28/10	Restaurering av Bro kyrka, Göteborgs och Bohus län	98,817	61,940	2,990	17	7: 37	20: 72
30/10	Brandstation i Råneå s:n, Norrbottens län	12,586	9,600	433	8	9: 75	22: 17
4/12	Kompletteringsarbeten vid Tånga sko- la, Lommelands s:n, Göteborgs och Bohus län	4,940	3,130	300	4	8: 48	10: 43
	Restaurering av Grangärde kyrka, Kopparbergs län	107,583	15,930	2,824	7	10: 52	5: 64
1937 20/1	Utvidgning av Östhammars stads vat- ten- och avloppsledningsnät	289,019	131,000	12,795	18	9: 72	10: 24
9/4	Begravningskapell, Timrå s:n, Väster- norrlands län	44,933	15,727	538	10	13: 54	29: 23
18/6	Parkeringsplatser i Kville s:n, Göte- borgs och Bohus län	12,600	9,000	1,358	11	4: 47	6: 63
21/6	Diverse arbeten vid följande skolor i Alnö s:n, Västernorrlands län						
	Hovid			2,507	7	12: —	
	Kyrkskolan			1,660	5	13: 14	
	Uslands			1,773	7	12: 35	
	Nässets			1,139	5	13: 25	
	Karlsviks			484	5	12: 30	
	Gustafsbergs			2,323	7	11: 90	
28/6	Förbättringsarbeten vid Utansjö skola, Högsjö s:n, Västernorrlands län....	52,100	19,060	2,277	9	9: 89	8: 37
4/6	Reparation av skolhus i Bro s:n, Göte- borgs och Bohus län	14,147	11,700	687	10	7: 28	17: 03

Kon- selj- dag	A r b e t s f ö r e t a g	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t, arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1937							
¹¹ / ₆	Restaurering av Lyse kyrka, Göte- borgs och Bohus län.....	32,348	24,190	1,191	6	7: 78	20: 31
³ / ₇	Restaurering av Brastads kyrka, Göte- borgs och Bohus län.....	68,984	47,700	1,617	15	8: 97	29: 50
	Omändringsarbeten vid samrealskolan i Söderhamn.....	61,115	30,557	1,122	8	11: 60	27: 23
¹⁶ / ₇	Reparation av Torsåkers och Dals prästgårdar, Västernorrlands län ..	63,326	44,070	2,795	10	10: 95	15: 77
	Uthusbyggnad vid skolan i Runeå- berg, Helgums s:n, Västernorrlands län.....	2,781	1,290	255	11	6: 50	10: 88
	Begravningskapell, Byske s:n, Väster- bottens län	35,537	20,690	655	6	11: 10	31: 59
	Stenmur kring kyrka och begravnings- plats i Fällfors, Byske s:n, Väster- bottens län	10,278	5,810	602	2	8: —	9: 65
²³ / ₇	Restaurering av Indals kyrka, Väster- norrlands län	92,000	51,170	3,838	14	16: 90	13: 33
³⁰ / ₇	Restaurering av Näsinge kyrka, Göte- borgs och Bohus län.....	59,642	52,150	2,655	13	8: 18	19: 64
⁸ / ₁₀	Ekonomibyggnader å Kville prästgård, Göteborgs och Bohus län.....	47,203	32,250	1,683	8	6: 45	19: 16
	Tillbyggnad av kommunalhuset, Sköns s:n, Västernorrlands län	141,089	102,800	3,406	10	14: 87	30: 19
¹⁸ / ₁₀	Väganläggning i Hjalmedal, Brastads s:n, Göteborgs och Bohus län.....	16,311	13,630	906	9	7: 49	15: 04
⁵ / ₁₁	Avloppsledning i Tidaholm.....	35,800	17,900	2,775	12	9: 02	6: 46
	Spårömläggning vid Filland, Sköns s:n, Västernorrlands län	102,831	72,000	3,166	9	10: 65	22: 74
¹³ / ₁₁	Dränering kring kyrkan m. m., Sköns s:n, Västernorrlands län.....	19,245	16,800	592	4	12: —	28: 38
¹⁹ / ₁₁	Ekonomibyggnader å ecklesiastika bo- ställen Ingalsröd och Stale, Skee s:n, Göteborgs och Bohus län.....	13,440	9,890	784	8	8: 43	12: 61
1938							
¹⁴ / ₁	Kyrkogårdsmur å Seskarö, Neder- torneå s:n, Norrbottens län.....	22,817	16,200	1,902	4	9: —	8: 52
⁴ / ₃	Vägömläggning i Ekeberga s:n, Krono- bergs län	28,454	17,800	3,090	9	7: 10	5: 76
²⁵ / ₃	Väg- och gatuarbeten, Kungshamns s:n, Göteborgs och Bohus län.....	19,840	11,340	1,563	8	7: 22	7: 26
²³ / ₇	Konservering av murrester efter Alnö gamla kyrkas kastal, Västernorr- lands län.....	2,882	2,520	111	4	11: 17	22: 70

Kon- selj- dag	Arbetsföretag	Total- kost- nader kronor	Härav av stats- medel kronor	Ut- förda dags- verken	Rap- port- måna- der	Medel- för- tjänst per 8-t. arb. dag kronor	Dags- verks- kost- nad kronor
1	2	3	4	5	6	7	8
1938	<i>Tilläggsanslag till förut redovisade arbetsföretag</i>						
18/3	Reparationsarbeten å gamla skolhuset i Brastad, Göteborgs och Bohus län (4/6 37)	— 434	3,870	—	—	—	—
	Restaurering av Svenneby kyrka, Gö- teborgs och Bohus län (30/10 36) ..	7,315	5,480	634	—	7: 20	8: 64
	Byggnad inrymmande brandstation, arrestlokaler, skolkök m. m., Ljus- dals s:n, Gävleborgs län	— 3,244	5,800	986	—	10: —	5: 88
	Ålderdomshem, Torsåkers s:n, Väster- norrlands län (30/12 35)	7,610	2,280	263	—	11: —	8: 67
	Om- och tillbyggnad av ålderdoms- hemmet, Njurunda s:n, Väster- norrlands län (10/10 35)	— 1,872	11,450	—	—	12: 30	—
	Vatten- och avloppsledningsanlägg- ning å Ulvön, Nätra s:n, Väster- norrlands län (29/1 37)	9,265	22,730	719	—	7: 26	31: 61
	Bad- och tvättstuga i Kalix m:e, Norr- bottens län (1/3 37)	1,453	4,740	—	—	—	—
25/11	Ombyggnad av skolhus i Offer, Boteå s:n, Västernorrlands län (3/3 36) ..	— 20	3,790	61	—	11: 15	62: 10
	Pump- och reningsverk för Skönsbergs m:e, Västernorrlands län (6/7 35) ..	—	43,390	1,087	—	12: 42	39: 91
	Summa och medeltal för år 1938	5,406,572	2,249,142	178,604	—	10: 87	12: 59
	Summa summarum och medeltal	40,361,380	17,820,708	1,197,689	—	9: 58	12: 50

Bilaga H.

Förteckning över den ^{31/12} 1938 avslutade skenfria korsningar.

Kon- selj- dag	Plats för arbete	Total- kost- nader kronor	Härav av anslaget till sken- fria kors- ningar kronor	Utförda dags- verken	Medel- förtjänst per 8-t. arb.dag kronor	Dags- verks- kostnad kronor
1	2	3	4	5	6	7
1934	Före den ^{31/12} 1937 avslutade arbeten (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 115)	10,085,038	8,016,244	396,700	8: 65	20: 21
^{32/4}	Vägbro vid Björkhamre (Bollnäs), Gävleborgs län	81,933	66,933	2,615	8: 04	25: 60
^{7/9}	Vägport vid Vackerby, Södermanlands län	240,100	207,000	14,117	7: 80	14: 66
1935	Vägbro vid Brunflo, Jämtlands län...	32,956	17,956	1,529	9: —	11: 74
1936	Vägport vid Njurunda, Västernorrlands län	189,100	138,800	5,783	11: —	24: —
^{13/6}	Vägbro vid Veda, Stockholms län	81,057	71,151	2,309	10: 82	30: 81
	» » Åsbro, Örebro län	133,600	106,740	3,250	9: 40	32: 84
1937	Järnvägsomläggning i Hultsfred, Kal- mar län	48,000	34,200	1,030	9: 15	33: 20
^{4/6}	Vägbro vid Marma, Uppsala län	50,488	45,500	975	11: 89	46: 67
	Summa och medeltal för år 1938	857,234	688,280	31,608	9: 02	21: 78
	Summa summarum och medeltal	10,942,272	8,704,524	428,808	8: 68	20: 32

Förteckning över den 31/12 1938 avslutade bro- och hamnföretag.

Kon- selj- dag	Plats för arbete	Total- kost- nader kronor	Härav av anslaget till broar och hamnar kronor	Utförda dags- verken	Medel- förtjänst per 8-t. arb.dag kronor	Dags- verks- kostnad kronor
1	2	3	4	5	6	7
	Broar.					
	Före den 31/12 1937 avslutade arbeten (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 116)	8,541,319	5,524,117	247,773	9: 21	20: 10
	Hamnar.					
	Före den 31/12 1937 avslutade arbeten (se specificerad förteckning prop. 284/1938, sid. 116)	8,014,920	5,566,540	303,260	9: 40	18: 36
1936	Ungskär, Blekinge län	60,000	54,000	3,312	7: 53	18: 15
7/2	Torhamn, » »	125,000	112,500	7,473	7: 26	16: 70
	Summa och medeltal för år 1938	185,000	166,500	10,785	7: 84	15: 44
	Summa summarum och medeltal	8,199,920	5,733,040	314,045	9: 33	26: 11
	Summa summarum och medeltal för broar och hamnar.....	16,741,239	11,257,157	561,818	9: 28	20: 04

Innehållsförteckning.

	Sid.
Propositionen	1
Hjälpprogrammet i dess helhet	2
Arbetslöshetsläget	2
Verkställigheten av beslutade hjälpåtgärder	10
Utredningar	25
Förnyad inventering av beredskapsarbeten	25
Utformandet av arbetsplaner för beredskapsarbeten	25
1937 års arbetslöshetssakkunniga	33
Lokala utredningar	42
Exporthuskommittén	44
Departementschefen	45
Särskilda frågor	49
Vattenavledningsföretaget Lyckebyån	49
Lyckebyåutredningen sid. 49. — Departementschefen sid. 50.	
Företagareföreningar inom vissa län	51
Västernorrlands län sid. 51. — Göteborgs och Bohus län sid. 52. — Västerbottens län sid. 52. — Norrbottens län sid. 53. — Departementschefen sid. 54.	
Komplettering av ofullständiga jordbruk	54
Blekinge län sid. 54. — Göteborgs och Bohus län sid. 57. — Västernorrlands län sid. 59. — Departementschefen sid. 62.	
Anslagsbehov	63
Hemställan	64

Bilaga A. Uppgifter rörande vissa arbetslöshetsförhållanden enligt kommunernas rapporter till statens arbetslöshetskommission för den 31 december 1937 och den 31 december 1938	65
B. Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1933— $\frac{30}{6}$ 1938 från anslag till statliga samt statliga och kommunala beredskapsarbeten	74
C. Förteckning å statliga beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden $\frac{1}{7}$ 1938— $\frac{31}{1}$ 1939 från anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten	75

	Sid.
Bilaga D. Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden 1/7 1933— ³⁰ / ₆ 1938 från anslag till kommunala samt statliga och kommunala beredskapsarbeten	78
E. Förteckning å kommunala beredskapsarbeten, till vilka medel beviljats under tiden 1/7 1938— ³¹ / ₁ 1939 från anslag till statliga och kommunala beredskapsarbeten	80
F. Förteckning över den ³¹ / ₁₂ 1938 avslutade statliga beredskapsarbeten	83
G. Förteckning över den ³¹ / ₁₂ 1938 avslutade kommunala beredskapsarbeten	85
H. Förteckning över den ³¹ / ₁₂ 1938 avslutade skenfria korsningar . .	89
I. Förteckning över den ³¹ / ₁₂ 1938 avslutade bro- och hamnföretag .	90